

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra muzikologie

Pavlína Kráčmarová

Hudba na Univerzitě Palackého v letech 1946–1989

Music at Palacký University in 1946–1989

Magisterská práce

Vedoucí magisterské práce: Mgr. Petr Lyko, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla veškerou literaturu a prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Olomouci dne

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Petru Lykovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky. Velmi děkuji prof. PhDr. Pavlu Klapilovi, CSc. za konzultace, cenné rady, připomínky a ochotu mi pomoci. Za poskytnutí informací a pramenů děkuji především RNDr. Vladimíru Žůrkovi, PhDr. Arnoštu Skoupému a prof. PhDr. Janu Vičarovi, CSc. Děkuji Mgr. Květě Fridrichové-Raueové, PaedDr. Josefu Dvořákovi a Mgr. Janu Blümlovi. Dále děkuji PhDr. Pavlu Urbáškov, pracovnícím Archivu Univerzity Palackého v Olomouci a Archivu Národního muzea v Praze. Za pomoc při technickém řešení práce děkuji Kláře Henzlové a PhDr. Markétě Koptové, Ph.D.

Děkuji Mgr. Janu Přibilovi a svým rodičům.

Obsah

Úvod	6
Stav bádání	8
<u>Exkurz do dějin Univerzity Palackého v Olomouci</u>	14
<u>Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech čtyřicátých</u>	
Hudba k akademickým obřadům	22
Slavnostní otevření Univerzity Palackého v Olomouci a další významné události	26
Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let čtyřicátých	32
Studentská tělesa a hudební aktivity studentů	35
<u>Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech padesátých</u>	
Hudba k akademickým obřadům a studentský svátek	
Majáles	38
Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let padesátých	43
Studentská tělesa a hudební aktivity studentů	45
<u>Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech šedesátých</u>	
Hudba k akademickým obřadům a studentský svátek	
Majáles	51
Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let šedesátých	56
Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů	61

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech sedmdesátých

Hudba k akademickým obřadům	74
Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let sedmdesátých	79
Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů	82

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech osmdesátých

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let osmdesátých	89
Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů	91
Závěr	101
Resumé	104
Summary	106
Zusammenfassung	109
Prameny a literatura	113
Anotace	125
Přílohy	126

Úvod

Předkládaná diplomová práce s názvem *Hudba na Univerzitě Palackého v letech 1946–1989* si klade za cíl představit hudební dějiny zmiňované instituce. Do předmětu našeho bádání spadá jak hudební činnost studentská, tak umělecké aktivity pedagogů na univerzitě působících a reflektuje univerzitu jako významného pořadatele uměleckých aktivit. Práce mapuje pohyb důležitých skladatelských osobností, výkonných umělců a upozorňuje na následné paralely a přesahy mimo akademické prostory, město Olomouc, kraj či republiku.

K vymezenému cíli jsme došli na základě detailního heuristického podchycení hudební historie v prostorách univerzity v letech 1946–1989. V rámci množství těles a osobností, které se na univerzitě vystřídaly, není cílem práce zmapovat veškeré studentské aktivity a tělesa, které fungovaly v rámci předmětů typu *collegium musicum*, hudební soubory apod., ale zaměříme se na ty, které díky svým vysokým uměleckým kvalitám, ovlivnily kulturní dění v prostorách univerzity. Nezanedbatelným přínosem byly i aktivity výkonných umělců, skladatelů či dirigentů, kteří na univerzitě působili v různých časových etapách.

Práce je rozčleněna do pěti stěžejních kapitol. Ty předjímá oddíl s názvem *Exkurz do dějin Univerzity Palackého v Olomouci*, jehož úkolem je, prostřednictvím metody komparativní, stručně představit novodobou historii univerzity. Hlavní část textu po dekáдах sleduje tyto jednotlivé složky – hudbu k akademickým obřadům, studentský svátek *Majáles*, studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů, dále výkonné umělce a skladatele, kteří na univerzitě působili. Spis sleduje dění jak v oblasti hudby artificiální, tak hudby nonartificiální. Vzhledem k velkému časovému rozptylu, se naše pozornost orientuje především na hudbu artificiální, avšak i v oblasti hudby populární, chceme vyzdvihnout důležitá hudební tělesa, jednotlivé významné umělce a prostory, kde se hudební akce provozovaly. Pokusíme se vyhodnotit přínos působení významných osobností a těles, stejně tak i kriticky zhodnotit jejich uměleckou a společenskou hodnotu.

Z hlediska využitých metod se práce opírá především o heuristický výzkum, kritiku pramene, využívá metody komparativní, historiografické a zdrojů, získaných na základě rozhovorů s pamětníky, či dostupnou literaturu týkající se hudebního dění na Univerzitě Palackého.

V práci je věnována patřičná pozornost osobnosti muzikologa, organizátora a pedagoga Roberta Smetany. Smetana se prakticky od počátku řadil k hlavnímu organizačnímu týmu nové univerzity. Již od doby, kdy byl zvolen Josef Ludvík Fischer rektorem, měl na univerzitě výsadní postavení. Robertu Smetanovi nebudeme věnovat samostatnou kapitolu, jeho jméno však prostupuje minimálně třemi hlavními oddíly. Předkládaná práce reflektuje i skladatelské osobnosti a výkonné umělce, kteří na ní v jednotlivých dekáдах působili. Spis si však neklade za cíl blíže se zabývat těmito umělci, o kterých již bylo napsáno několik diplomových prací, článků, statí či publikací.

Vzhledem ke stáří pramenů, se kterými jsme pracovali, ponecháme text citací bez stylistických a pravopisných úprav. Dále využíváme zkratky AUP a ANM, což představuje Archiv Univerzity Palackého a Archiv Národního muzea. V textu užíváme současné označení názvu instituce Univerzita Palackého, pouze v případě citací uvádíme Palackého univerzita. Tento název se užíval přibližně do konce padesátých let.

Stav bádání

K historii Univerzity Palackého, potažmo olomoucké univerzity, bylo již napsáno mnoho publikací a článků. Jmenujme Jana Navrátila a jeho Kapitoly z dějin olomoucké univerzity,¹ Františka Šantavého a Emila Hoška a Organizace/pečeti a insignie Olomoucké univerzity v letech 1573–1973,² dále dílo Univerzita v Olomouci (1573–2009),³ či studie Pavla Urbáška s názvem Olomoucká normalizační ouvertura Jaromíra Hrbka,⁴ Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha“.⁵ Avšak k nejdůležitějšímu pramenu, který reflektuje dění na univerzitě po jejím znovuoobnovení v roce 1946, patří pramen z Archivu Národního muzea v Praze, ve fondu s názvem Robert Smetana nalezneme celou řadu Smetanových poznámek, studií, korespondenci a kritická hodnocení k dění na Univerzitě Palackého v Olomouci.⁶ Dalším důležitým zdrojem je pak Smetanova publikační činnost v kulturním zpravodaji Kdy-kde-co v Olomouci.⁷ K těmto Smetanovým textům přibyly ještě polemiky autorů Stáni

¹ Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573–1973. Ostrava 1973.

² Šantavý, František; Hošek, Emil: Organizace/pečeti a insignie Olomoucké univerzity v letech 1573/1973. Olomouc 1980.

³ Fiala, Jiří; Kašpar, Zdeněk; Mlčák, Leoš; Pojsl, Miloslav; Urbášek, Pavel: Univerzita v Olomouci (1573-2009). Olomouc 2009.

⁴ Urbášek, Pavel: Olomoucká normalizační ouvertura Jaromíra Hrbka. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica Historica. Olomouc 2002.

⁵ Urbášek, Pavel: Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha.“ Žurnál UP, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004, str. 7.

⁶ ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1185, Universita Palackiana Ol.; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 17, inv. č. 1024, Kultura v Olomouci před a po okupaci (projev na veřejné plenární schůzi KSČ v Olomouci 25. 1. 1965); ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1107, O bojích o Olomouc v roce 1945; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1108/1, Vyprávění o obnovování univerzity v Olomouci; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1113, Profesor ThDr. František Címek a Universita Palackého v Olomouci; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1116, Proč byla založena Václavkova Olomouc?; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1118, Robert Smetana: Olomouc 1945-1965; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1119, Vlastní články o Olomouci, Dvacet let Olomouce a další stati; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1173, Aktový materiál k působnosti R. S. na univerzitě v Olomouci; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1183, Katedra hudební vědy a výchovy FF UP v Olomouci, její vznik a rozvoj, hudební nástroje; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1187, Academia film Olomouc – zpravodaj; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1188, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 13, inv. č. 902, Svaz čs. Skladatelů; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 12, inv. č. 890, Spolek pro komorní hudbu v Olomouci; ANM, fond Robert Smetana, k. č. 11, inv. č. 794, Lidová univ. Olomouc.

⁷ Smetana, Robert: O tom, jak byla universita v Olomouci obnovena (1, 2, 3, 4). Kdy, kde, co v Olomouci. Únor 1996, str. 30-31; Březen 1996, str. 30-31, Květen 1996, str. 45-47; Červen 1996,

Kavanové-Šprincové a text obznamující čtenáře o historii obnovení univerzity v Olomouci Zdeňka Šprince, který též navazuje na uvedenou polemiku Kavanové-Šprincové.⁸

Jako zdroj k profilu významných osobností nám slouží internetový slovník Český hudební slovník osob a institucí a publikace Hudba v Olomouci a na střední Moravě,⁹ Hudba v Olomouci – historie a současnost¹⁰ či Hudební věda a výchova.¹¹

K otázce hudebního dění na univerzitě v Olomouci však prameny prakticky nejsou. V Archivu Univerzity Palackého je dochovaný záznam, jenž poukazuje na fakt, že zde byly uloženy všechny typy univerzitních fanfár, na které byla v roce 1946 vypsána soutěž. Bohužel do dnešního dne se (ne)dochovaly s poznámkou „nemáme“. Stejně je tomu i v případě dalších fanfár, které byly pro univerzitu v pozdějších letech zkomponovány, například Pavlem Čotkem. Je zde však dochována korespondence mezi tehdejšími rektory univerzity J. L. Fischerem a autory jednotlivých hudebních znělek pro univerzitu. Jedná se o korespondenci se skladateli Vladimírem Ambrosem, Jaroslavem Kvapilem, Zdeňkem Blažkem a Emilem Axmanem.¹² V Archivu Univerzity Palackého se též nachází částečná časopisecká dokumentace. Jedná se o studentské občasníky, které vycházely sporadicky. Jsou to FLP revue,¹³ No a co,¹⁴ Interes,¹⁵ Náš vezdejší čas.¹⁶ Všechna

str. 46-48; dále: O umělecké činnosti olomouckých studentů. In: Kdy, kde, co v Olomouci, srpen 1989, str. 28-29.; Patnáct let Pěveckého sboru olomouckých učitelek. In: kdy, kde, co v Olomouci, leden 1977, str. 10-11.

⁸ Kavanová-Šprincová, Stáňa: O tom, jak byla universita v Olomouci obnovena. (Polemika k článku Roberta Smtany). Kdy, kde, co v Olomouci. Červenec 1996, str. 40-41; Šprinc, Zdeněk: Příspěvek k historii obnovení olomoucké univerzity (1946). Ibidem, str. 42-44. Šprinc, Zdeněk: P Příspěvek k historii obnovení olomoucké univerzity (1946). Kdy, kde, co v Olomouci. Září 1996, str. 42-44.

⁹ Vičarová, Eva: Hudba v Olomouci a na střední Moravě. Olomouc 2007; Vičarová, Eva: Hudba v Olomouci a na střední Moravě. Olomouc 2008.

¹⁰ Vičarová, Eva: Hudba v Olomouci – historie a současnost I. In honorem Pavel Čotek. Olomouc 2003; Burešová, Alena: Hudba v Olomouci – historie a současnost II. In honorem Robert Smetana. Olomouc 2004.

¹¹ Acta universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Paedagogica, Hudební věda a výchova 9. Olomouc 2003.

¹² AUP, RUP I., K45, Hudební znělky. Dopisy určeny Zdeňku Blažkovi, Vladimíru Ambrosi, Jaroslavu Kvapilovi a Emilu Axmanovi.

¹³ AUP: FLP revue č. 1, 1964; FLP revue č. 3, 1964; FLP revue č. 1-2, 1965, FLP revue č. 4, 1965; FLP revue č. 7-8, 1965.

¹⁴ AUP, inv. č. PK 1371, bez inventárního čísla.

čísla časopisů FLP revue a Interes je možné dohledat v databázi Vědecké knihovny Olomouc.¹⁷ V archivu univerzity nalezneme i několik čísel časopisů, které vycházely po roce 1989 – Přetlak, Vodopád, Aluze či Kurs. V neposlední řadě se zde nachází i seznamy přednášek, které představovaly jednotlivé vyučující pro daný předmět.¹⁸ Jsou zde uschovány složky zaměstnanců Roberta Smetany, Mojžíry Zedníka či Josefa Schreibera.¹⁹ Sporadické informace jsou dochované o Jazzovém orchestru Univerzity Palackého či o studentském svátku Majáles.²⁰

Důležitou základnou informací byl dobový tisk, jako Osvobozený našinec,²¹

¹⁵ AUP: Interes č. 1/1987, č. 2/1988, č. 3/1988, č. 1/1989,

¹⁶ AUP: Náš vezdejší čas č.7/1968.

¹⁷ Interes: zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, zaznamenány ročníky 1986–1989; FLP revue: kulturně politický měsíčník Univerzity Palackého v Olomouci, zaznamenány ročníky 1964–1965.

¹⁸ AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947, AUP, Pk 26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947, AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48. AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948. AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950. AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947, AUP, Pk 26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947, AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48. AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948. AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950. AUP, Pk-36, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1950-1951. AUP, Pk-282, Palackého universita lidu, studijní rok 1950-1951. AUP, Pk-37, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci na kursu pro plánování v akademickém roce 1951-1952. AUP, Pk-38, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci a na kursu pro plánování v akademickém roce 1952-1953. AUP, Pk-42, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1954-1955. AUP, Pk-44, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1955-56. AUP, Pk-45, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1956-57. AUP, Pk-47, Seznam přednášek fakulty přírodních věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1957-58. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek fakulty společenských věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1958-59. AUP, (bez sig.) Seznam přednášek fakulty společenských věd Univerzity Palackého v Olomouci, 1959-60.

¹⁹ AUP, složka Josef Schreiber (bez inv. č.); AUP, inv. č. 5758, složka Zedník Mojžíra, AUP, inv. č. 3195, složka prof. PhDr. Smetana Robert, DrSc.

²⁰ AUP, fond Agenda ČSM 1955 – 1958, fasc. 7, složka Orchestr Palackého university v Olomouci; AUP, Agenda ČSM PU 1965/1966, fascikl 15, F 15/83. Majáles (průběh, hodnocení atd.) 1966; AUP, Agenda ČSM PU 1967/1968, fascikl 17/1, F17/1/111. Majáles 1968.

²¹ Olomouc vítá presidenta republiky Dr. E. Beneše k slavnostnímu otevření Palackého univerzity. Osvobozený našinec, č. 44, r. 80, titulní strana; Významný projev presidenta republiky Dr E. Beneše. Osvobozený našinec, č. 45, r. 80, 22. února 1947, titulní strana; Dvořákovský kult v olomouckém Žerotínu neodumírá. Žerotín studuje Svatou Ludmilu a Stabat Mater. Vzpomínka na doby, kdy olomoučtí umělci zpívali pod taktovkou Ant. Dvořáka. Osvobozený našinec, č. 4, r. 80, 5. ledna 1947, str. 21.

Svobodné noviny,²² Rudé právo,²³ Stráž lidu,²⁴ Nová svoboda,²⁵ Ostravský kulturní měsíčník,²⁶ Ostravský večerník,²⁷ Učitelské noviny,²⁸ Zpravodaj Kruhu přátel hudby při SF v Brně,²⁹ Zpravodaj Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci³⁰ či ostravský Červený květ. Nachází se ve Vědecké knihovně města Olomouce.³¹

²² Fischer, J. L.: Slavný den. Svobodné noviny, č. 44, r. 3, 21. února 1947, str. 3.

²³ Ministr Nejedlý navštíví Olomouc. Rudé právo, č. 141, r. 52, 16. června 1949, str. 6; Ministr dr. Zdeněk Nejedlý čestným doktorem Palackého university. Rudé právo, č. 150, r. 52, 26. června 1949, str. 7.

²⁴ Večer hudby poezie. Komorní koncert Iši Krejčího. Stráž lidu, 3. ledna 1989, str. 4; Komorní orchestr Iši Krejčího. Stráž lidu, 28. listopadu 1989, str. 4; Na pěknou notečku. Stráž lidu, 23. února 1988, str. 4; Luska, Jiří: Tradice a současnost hudební vědy a výchovy. Stráž lidu, 8. března 1988, str. 4; Komorní orchestr Iši Krejčího: zdařilý koncert mladého sdružení. Stráž lidu, 21. 5. 1988, str. 4; Vzpomínka na profesora Roberta Smetanu. Stráž lidu, 18. října 1988, str. 4; O jednom jazzovém snažení: k nedávnému karlovarskému festivalu. Stráž lidu, 14. května 1987, str. 4; Nota Bona. Stráž lidu, 4. června 1987, str. 4; Zpívá Nota Bona. Stráž lidu, 17. listopadu 1987, str. 4; Za krásou tónů: nové kvarteto. Stráž lidu, 27. května 1986, str. 4; Vřelé přijetí v Bulharsku. Stráž lidu, 23. července 1985, str. 4; Opožděný lístek z Plzně. Stráž lidu, 23. srpna 1985, str. 4; Rok české hudby. Stráž lidu, 20. listopadu 1984, str. 4; Úspěšná hudební skupina. Stráž lidu, 16. února 1982, str. 4; Koncert olomouckých učitelek. Stráž lidu, 1. července 1982, str. 4; Přivezli si Portu. Stráž lidu, 17. července 1982, str. 4; Klimeš, Miroslav: Jubilejní koncert olomouckých učitelek. Stráž lidu, 21. října 1982, str. 4; Olomouc umí. Stráž lidu, 25. dubna 1981, str. 4; Zpívali v NDR. Stráž lidu, 19. května 1981, str. 4; Příjemný večer s olomouckými učitelkami. Stráž lidu, 2. července 1981, str. 4; Klimeš, Miroslav: Zajímavý sborový koncert. Stráž lidu, 22. listopadu 1979, str. 4; Rozdávají radost. Stráž lidu, 22. prosince 1979, str. 8; Komorní koncert na filozofické fakultě. Stráž lidu, 14. února 1978, str. 4; Politickovychovná spolupráce vysokých škol. Stráž lidu, 15. března 1977, str. 4; Úspěch olomouckých vysokoškoláků. Stráž lidu, 7. června 1977, str. 4; Vzorně reprezentovaly okres i kraj. Stráž lidu, 10. července 1976, str. 3; Olomoučtí Falešní hráči. Stráž lidu, 21. května 1974, str. 4; Přehlídka hudební interpretace studentů filozofických fakult. Stráž lidu, 25. května 1974, str. 4; Cesta s písní k přátelům na Rožňavsko. Stráž lidu, 10. září 1974, str. 4; Zdařilý koncert pedagogické fakulty. Stráž lidu, 3. listopadu 1973, str. 4; Úspěšný sbor z pedagogické fakulty. Stráž lidu, 20. prosince 1973, str. 4; Úspěšná soutěž studentů pedagogické fakulty UP. Stráž lidu, 6. dubna 1972, str. 4; Bukovjan, Jan: Deset let Pěveckého sboru olomouckých učitelek při UP. Stráž lidu, 12. října 1972, str. 4; Úspěšná soutěž talentů. Stráž lidu, 6. května 1971, str. 4; Mikeš, František: pět let úspěšné činnost učitelského symfonického orchestru. Stráž lidu, 24. května 1966, str. 3.

²⁵ Znamení dechu. Nová svoboda, 4. listopadu 1989, příl. Magazín, č. 44, str. 6; Leoš Švagera. Pedagog, skladatel: rozhovor s odborným asistentem PF UP v Olomouci. Nová svoboda, 31. ledna 1987, příl. Magazín č. 4, str. 7; Proud sborového zpěvu: olomoucké učitelky na zájezdu v NDR. Nová svoboda, 9. června 1981, str. 5; Zpívali dělnické písně. Nová svoboda, 3. července 1975, str. 5; Juga, Stanislav: Hrají Falešní hráči. Nová svoboda, 25. dubna 1973, str. 5; Studentská umělecká soutěž na filozofické fakultě v Olomouci. Nová svoboda, 29. dubna 1971, str. 5; Mikeš, František: Na orlovské nástroje. Nová svoboda, 23. února 1967, str. 4.

²⁶ Juvenes příslibem. Ostravský kulturní měsíčník, roč. 3, č. 3, 1978, str. 73-74.

²⁷ Sehna, Miroslav: Jazzoví hosté v Ostravě. Ostravský večerník, 18. listopadu 1986, str. 4.

²⁸ Portrét zpívajícího sboru. Učitelské noviny, roč. 30, č. 24, 1980, str. 6.

²⁹ Představujeme Vám Stupkovo kvarteto. Zpravodaj Kruhu přátel hudby při SF v Brně, roč. 36, č. 5, str. 2-3.

³⁰ Jaromír Borovička šedesátiletý. Zpravodaj Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, č. 23-24, 1986-1987, str. 32-33.

³¹ Mimo článek v Červeném květu, který jsme získali od Vladimíra Žůrka. Klimeš, Miroslav: Hudba zní univerzitou. Červený květ, Ostravský kulturní měsíčník, č. 6/1964.

Informace reflektující dění primárně na Univerzitě Palackého nalezneme v univerzitním časopise Žurnál.³²

Neopomeňme zmínit i diplomové práce, které se týkají hudebního dění či osobností spojené s Univerzitou Palackého. Jde o diplomovou práci Dagmar Krejčířové Kapitoly z dějin Katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci,³³ Juráková Ivana a její práce Pedagogická a organizační činnost učitele a hudebního skladatele Pavla Čotka, nositele Vyznamenání za vynikající práci,³⁴ Ivany Fialové Robert Smetana – život a dílo,³⁵ Markéty Brezovské Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista,³⁶ Jiřího Kopeckého Jaroslav Šeda a hudební život poválečného Československa,³⁷ Evy Ociskové Skladatelský profil Pavla Čotka,³⁸ Ilony Linkové Písňová tvorba pro vyšší ženský hlas skladatele Pavla Čotka,³⁹ Lenky Závodské Dětská písňová tvorba olomouckého skladatele Pavla Čotka⁴⁰ či Pavly Matouškové Pavel Čotek – hudební skladatel a pedagog.⁴¹

Informace o jednotlivých tělesech, která se ve vymezeném časovém období na univerzitě nacházela, jsou dokumentovány v kronikách, jenž vlastní jejich bývalí členové. Důležité jsou i výpovědi pamětníků, bez kterých by tato práce nemohla

³² Grasse, Zdeněk: Za Jaroslavem Václavkem. Žurnál, r. 11, č. 22, 15. března 2002, str. 4; Klapil, Pavel: Za docentem Zdeňkem Fridrichem (27. 8. 2002). Žurnál, r. 12, č. 2, 27. září 2002, str. 7; Maňák, Pavel: Za docentem MUDr. Miloslavem Korhoněm, CSc. Žurnál, č. 16, r. 8, 29. ledna 1999, str. 5; Urbášek, Pavel: Rektori Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha.“ Žurnál, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004, str. 7.

³³ Krejčířová, Dagmar: Kapitoly dějin Katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1986.

³⁴ Juráková, Ivana: Pedagogická a organizační činnost učitele a hudebního skladatele Pavla Čotka, nositele Vyznamenání za vynikající práci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1986.

³⁵ Fialová, Ivana: Robert Smetana – život a dílo. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1992.

³⁶ Brezovská, Markéta: Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista. Bakalářská práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 2010.

³⁷ Kopecký, Jiří: Jaroslav Šeda a hudební život poválečného Československa. Diplomová práce, Filozofická fakulta, Olomouc 2002.

³⁸ Ocisková, Eva: Skladatelský profil Pavla Čotka. Diplomová práce. Filozofická fakulta. Olomouc 1981.

³⁹ Linková, Ilona: Písňová tvorba pro vyšší ženský hlas skladatele Pavla Čotka. Diplomová práce. Pedagogická fakulta, Olomouc 1988.

⁴⁰ Závodská, Lenka: Dětská písňová tvorba olomouckého skladatele Pavla Čotka. Diplomová práce. Pedagogická fakulta, Olomouc 1991.

⁴¹ Matoušková, Pavla: Pavel Čotek – hudební skladatel a pedagog (klavírní tvorba). Diplomová práce. Pedagogická fakulta, Olomouc 2001.

vzniknout. Jedná se zejména o informace související se Souborem písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky a Cimbálové muziky Univerzity Palackého,⁴² Učitelským symfonickým orchestrem,⁴³ Pěveckým sdružením olomouckých učitelek,⁴⁴ Smyčcovým kvartetem Univerzity Palackého,⁴⁵ čtyřruční klavír Pavla Klapila a Jana Šimíčka,⁴⁶ Kvarteta Františka Stupky⁴⁷ či Komorním orchestrem Iši Krejčího.⁴⁸ Informace týkající se moderní populární hudby či hudby jazzového okruhu poskytl Jan Blüml.

⁴² Obě poskytl Arnošt Skoupý dne 27. února 2013, 28. února 2013.

⁴³ Informace poskytl Pavel Klapil dne 8. prosince 2012 a Kroniku zájezdu orchestru do NDR Květa Fridrichová-Rauerová dne 26. března 2013.

⁴⁴ Poskytl Jan Vičar dne 18. března 2013.

⁴⁵ Kronika Vladimíra Žůrka.

⁴⁶ Poskytl Pavel Klapil dne 7. února 2013.

⁴⁷ Kronika Vladimíra Žůrka.

⁴⁸ Zakladatelem byl Vladimír Žůrek. Kroniku poskytl její současný majitel a vedoucí tělesa Josef Dvořák.

Exkurz do dějin Univerzity Palackého v Olomouci

Olomoucká univerzita⁴⁹ je druhou nejstarší univerzitou v českých zemích se zakládací listinou pocházející z roku 1573.⁵⁰ Jako univerzita prakticky fungovala až do revolučního roku 1848, kdy došlo k radikálnímu úbytku studentů.⁵¹ Tato situace směřovala k postupnému zavírání jednotlivých fakult. Roku 1851 byla zrušena filozofická fakulta. Začátkem akademického roku 1855–1856 byla zrušena právnická a státnovědecká fakulta. Lékařská fakulta měla povolení přijímat posluchače do akademického roku 1871–1872. Svoji činnost ukončila rokem 1874. Zůstalo pouhé univerzitní torzo v podobě teologické fakulty, které bylo, podle císařského rozhodnutí z 14. června 1857, ponecháno právo konat rigorózní zkoušky a promoce. Násilné uzavření českých vysokých škol 17. listopadu 1939 postihlo i tuto fakultu. Otevřen však zůstal kněžský seminář, učitelé zde však podle zákonného ustanovení přednášet nesměli. Teologická fakulta se tedy udržela až do obnovení univerzity v roce 1946. Změna režimu však fakultě neprospěla, byla zrušena roku 1950.⁵²

Prakticky ihned po skončení války, na konci května 1945, se na studentském shromáždění v olomouckém Národním domě ustanovil Akční výbor vysokoškolského studentstva, který požadoval obnovení olomoucké univerzity. K původně studentské iniciativě se postupně zapojovali lékaři a úředníci Zemských ústavů, učitelé Slovanského gymnázia, představitelé místních národních výborů,

⁴⁹ Dne 22. prosince 1573 vznikla olomoucká kolej Tovaryšstva Ježíšova. Vysokoškolská výuka začala v roce 1576. V době stavovského povstání (1618-1620) byla univerzita zavřena a znovu otevřena roku 1621. V roce 1778 byla univerzita v Olomouci na čas přestěhována do Brna. Roku 1782 vydal císař Josef II. nařízení, aby byla opět otevřena v Olomouci, byla však degradována na akademické lyceum (císařský dekret hovořil o tom, že univerzity mohou být pouze ve Vídni, Praze a ve Lvově). Roku 1827 bylo lyceum zpět povýšeno na univerzitu, která nesla název C. k. Františkova univerzita v Olomouci. Rokem 1860 byla císařem Františkem Josefem I. olomoucká univerzita zrušena.

⁵⁰ První nejstarší univerzitou dnes v České republice je Karlova univerzita, která vznikla roku 1348.

⁵¹ V akademickém roce 1848-1849 jich bylo 948, roku 1850 jen 651 a roku 1851 pouze 312. Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573–1973. Ostrava 1973, str. 21.

⁵² Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573–1973. Ostrava 1973; Šantavý, František; Hošek, Emil: Organizace/pečeti a insignie Olomoucké univerzity v letech 1573/1973. Univerzita Palackého, Olomouc 1980, str. 46.

novináři a politici. Do úsilí o obnovení univerzity se vložil i děkan bohoslovecké fakulty František Cinek, který upozornil na historickou tradici ústavu. Tato skutečnost se následně stala hlavním argumentem pro obnovení univerzity.⁵³

Dne 25. ledna 1946 byl přijat návrh zákona Prozatímního Národního shromáždění ze dne 21. února 1946 o obnovení univerzity v Olomouci. Bylo též rozhodnuto, že olomoucká univerzita ponese jméno historika Františka Palackého. Prvním rektorem olomoucké univerzity se stal filozof a sociolog Josef Ludvík Fischer.⁵⁴

Zákon o obnovení univerzity kodifikoval vznik fakult – bohoslovecké, pedagogické, lékařské a filozofické.⁵⁵ V roce 1953 došlo k zásahu do univerzitního školství. Na základě vládního nařízení č. 66 z 22. července 1953 byla výchova učitelů univerzitám odňata a svěřena nově zřízeným vyšším a vysokým školám pedagogickým. Z většiny pracovišť dosavadní filosofické a pedagogické fakulty University Palackého v Olomouci byla vytvořena 1. září 1953 Vysoká škola pedagogická s fakultami společenských a přírodních věd. Filozofická fakulta, na

⁵³ Z vedoucích osobností státu se kladně vyslovil i první ministr školství a osvěty v osvobozené republice prof. PhDr. Zdeněk Nejedlý. 16. listopadu 1945 pak Nejedlý přečetl rozhodnutí vlády z 9. listopadu 1945 o obnovení univerzity. Jsou známá jeho slova: „*Vláda Československé republiky za přítomnosti všech ministrů s nadšením a s vědomím úkolu, který zde stojí před námi, přijala s nadšením usnesení obnovit olomouckou universitu, to jest nepřiznat žádný nepřátelský akt, který byl proti olomoucké universitě vydán. To znamená, že podle usnesení vlády olomoucká universita nepřestala existovat a existuje i teď. Naším úkolem tedy bude postarat se o to, aby se toto usnesení stalo skutkem a aby byly učiněny přípravy, kterých je třeba, aby se toto usnesení stalo skutkem a aby byly učiněny přípravy, kterých je třeba, aby universita byla obnovena v této podobě a výši, již si zasluhuje.*“ Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573–1973. Ostrava 1973, str. 113–114. ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1107, O bojích o Olomouc v roce 1945.

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1108/1, Vyprávění o obnovování univerzity v Olomouci.

⁵⁴ Původně se předpokládalo, že rektorem Univerzity Palackého se stane František Cinek (děkan bohoslovecké fakulty, který byl do funkce jmenován hned po skončení války roku 1945). Na téma budoucího rektora máme k dispozici korespondenci mezi Fischerem a Smetanou. Fischer v dopise Smetanovi oznamuje, že Lidová strana prosazuje do vedení univerzity Cinka. S jeho volbou však nesouhlasili především zástupci z lékařské fakulty. Fischer se v dopise obhajuje, že mu samotnému nejde o to, aby post rektora získal on, nýbrž chtěl předejít skutečnosti, aby tím, že se Cinek stane rektorem, získala univerzita titul katolické univerzity. O tom, kdo vstoupil do vedení ústavu nakonec rozhodl akční výbor, který do funkce rektora jmenoval dne 30. dubna 1946 J. L. Fischera. ANM, inv. č. 1119, k. č. 20, Vlastní články o Olomouci, Dvacet let Olomouce a další stati. Memorandum vlády ČSR za obnovení univerzity v Olomouci. Dopis J. L. Fischera Robertu Smetanovi. Dopis pochází z března 1946.

⁵⁵ Uvažovalo se i o vzniku právnické fakulty, návrh byl sice přijat, ale fakulta vznikla až v devadesátých letech.

kteřé zůstaly jen některé zbývající katedry neučitelského studia, byla do roku 1957 zrušena. Poslední posluchači pedagogické fakulty dokončili studium v roce 1955. Univerzita byla tím, na dobu jednoho roku, redukována na jedinou fakultu, a to lékařskou. Již kolem roku 1957 však vznikaly tendence o spojení obou škol. Proto 1. září 1958 došlo ke sloučení rektorátu Univerzity Palackého s Vysokou školou pedagogickou. K obnově pedagogické fakulty došlo 1. září 1964, kdy byl pedagogický institut zařazen do svazku Univerzity Palackého. K dalšímu závažnému počínu došlo roku 1950, kdy byla od univerzity oddělena Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta.^{56, 57}

Ke slavnostnímu otevření univerzity došlo 21. února 1947 za účasti prezidenta republiky Edvarda Beneše a předsedy vlády Československé republiky Klementa Gottwalda,⁵⁸ vlády Československé republiky, diplomatického sboru a

⁵⁶Více viz níže v poznámce pod čarou. Robert Smetana k tomu uvádí: „[...] Proto zákon, který přijalo Prozatímní Národní shromáždění den 21. února 1946 doslovně uvádí, že Prozatímní Národní shromáždění, „chtějíc odčinit nepřátelské akty rakouských vlád proti starobylé universitě olomoucké“, usnází se na tomto §1. „Starobylá universita olomoucká se obnovuje v plném rozsahu jako československá státní universita.“ Obnovení bylo umožněno díky osvobození Československa Sovětskou armádou, Košickému vládnímu programu a lidově demokratickému zřízení. Stalo se záležitostí orgánů lidové moci i širokých vrstev obyvatelstva z velké části Moravy a Slezska a zásluhu na něm měl v prvé řadě tehdejší ministr školství Zdeněk Nejedlý, který ve své proklamaci k obnovení olomoucké university zdůraznil, že universita v první polovině 19. století „se stala hlavní a jedinou nositelkou naší národní myšlenky“ a že v době, kdy „jiné ústavy... mnohem více podléhaly germanizaci a německému tlaku“, olomoucká universita „zůstala vždy sídlem těchto vlasteneckých snah.“ I Klement Gottwald vyjádřil radost nad tím, že zrovna olomoucká universita je dokladem snah lidově demokratické republiky, která při svém náročném plánu hospodářské obnovy usiluje i o kulturní rozkvet země, a vyjádřil přesvědčení, že „Palackého universita bude rozsévatelem vědění nejen pro Olomoucký kraj a Moravu, ale pro celé Československo.“ ANM, Inv.č. 1185, k. č. 30. UP – 400. Výročí založení.

⁵⁷ Více viz výše.

⁵⁸ Navrátil uvádí projev, který patřil Klementu Gottwaldovi, předsedy vlády ČSR: „Slavnostní otevření Palackého university v Olomouci 21. února 1947 má zvláštní symbolický význam, a to tím, že k němu dochází na počátku uskutečňování našeho dvouletého plánu hospodářské obnovy a výstavby republiky. Dokumentujeme tímto činem jasně, že při velkých hospodářských úkolech, jež jsme si předsevzali, nemíníme nikterak zapomínat na naše úkoly duchovní, dokumentujeme tak jasně, že cílem naší nové lidově-demokratické republiky je všestranné pozvednutí úrovně našeho lidu, že usilujeme jak o hospodářský a sociální, tak o kulturní rozkvet naší země.“ Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké university 1573-1973. Ostrava 1973, str. 115; ANM, inv. č. 1185, k. č. 30, UP – 400. let výročí založení.

J. L. Fischer na slavnostním otevření univerzity hovořil takto: „[...] Cyrilometodějská fakulta bohoslovecká, která jediná přestála zánik university, zapojila se s naprostou loyálitou do svazku obnovovaného universitního celku, jehož jest živým údem. Lékařská fakulta je zcela vybudována a vybavena až na kliniku psychiatrickou a kliniku zubní, které budou vybudovány letos. Fakulta filosofická a pedagogická zahájily normální činnost již začátkem listopadu minulého roku. Ústav pro

zástupců politického a veřejného života. Důležitost situace jistě podpořila i účast dvanácti rektorů, dvaadvaceti děkanů, osmi velvyslanců a třinácti vyslanců.

Tehdejší Palackého univerzita působila ve svobodných podmínkách jen krátce. Univerzitní prostory by měly být místem, kam nepřesahuje státní politika. Po Únoru 1948 byly vysoké školy nuceny se podříditi vládně nastoleným podmínkám.

Jak na území Československé republiky, tak v univerzitním prostředí začala probíhat personální i studentská čistka.⁵⁹ Na základě těchto postupů bylo na

tělesnou výchovu bude postupně rozšiřován a je k němu přičleněn i studentský zdravotní ústav. Vlastní profesorský sbor má jen bohoslovecká fakulta a na ostatních fakultách vyučují pověřené habilitované vědecké síly z jiných universit. Celkový počet učitelských sil na všech fakultách činil v zimním semestru 46/47 s 12 lektory 120, asistentů bylo 53, pomocných vědeckých sil 53. Posluchačů na jednotlivých fakultách v témž semestru bylo: na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě 156, na lékařské fakultě 541, na filosofické 269, na pedagogické 112, celkem 1. 069 posluchačů. Plným právem možno říci již dnes, že za svého krátkého trvání osvědčila Palackého universita nejen právo na existenci, nýbrž podala důkaz velkých předností, jež právě skýtá poměrně malá universita. Rektor zmínil se poté podrobně o všech obtížích a problémech naší školské reformy zdůrazniv, že si nesmíme dovolit přepych kulturní politiky extensivní, která by se rozbíhala jen do šíře a jejímž jediným výsledkem by byla péče o celkový vzdělanostní průměr. Musíme dobře hospodařit s každou jiskrou nadání a naší snahou musí být, aby nejen všechny nadprůměrné schopnosti a dovednosti byly co nejpečlivěji zachyceny, nýbrž aby byly dovedeny k nejvyšší možné míře rozvité. Nejdůležitějším požadavkem je odčinit dnešní izolovanost fakult, nebo speciálních vysokých škol. Mezifakultní přehradby by měly být sraženy na minimum a pružná organizace vysokých škol má připouštět nejrůznější kombinace. Doporučovalo by se proto obnovit staré akademické grady, připouštějící nejrůznější kombinace. Doplněním těchto nižších stupňů by byla hodnota doktorská vázána na disertační práci takové úrovně, jako je tomu v četných státech západoevropských. Rektor zdůraznil, že právě v Olomouci, na půdě nové, obnovované university by bylo možno vyzkoušet reformní náměty dříve než dojde k obecnému jejich normování. Naše politické začlenění do slovanského bloku musí vést zvláště k prohloubení studií slavistických po všech stránkách, nejen jazykových. Prohloubení studií orientálních je stejně naléhavé jako intimnější seznámení s malými státy severoevropskými. Nebudeme ovšem zanedbávat ani kulturní dění západoevropské. Zmíniv se o lásce o obětavosti města Olomouce a olomouckého kraje při budování university, rektor pravil, že bychom musili jít hluboko do našich dějin 19. stol., abychom se setkali s příklady takové obětavosti, jaká byla při kolébce Palackého university. Rektor vyslovuje vřelé díky ústřednímu národnímu výboru hlavního města Olomouce, Svazu okresů a měst olomoucké oblasti a dále všem, kdož se přičinili o obnovování university.“ AUP, RUP I, K17, Výtah z projevu rektora prof. Dr. J. L. Fischera na slavnostním otevření obnovené olomoucké university 21. února 1947.

⁵⁹ Pavel Urbášek uvádí: „[...] Jako důsledek perzekuční činnosti tohoto akčního výboru máme dokumentován nucený odchod z UP pouhých pěti studentů, přičemž příčiny jejich vyloučení ze studia tkvěly v prostředí mimo univerzitní půdu. Tragikomické rysy nese jednosemestrální vyloučení posluchače Miloše Buriánka. Tento posluchač totiž nedokázal zabránit studentkám Slovanského gymnázia, které doprovázel jako instruktor na lyžařské kurzu, v poplívání fotografie tehdejšího premiéra Klementa Gottwalda – tu studenty použily jako terč svých slinných „projektilů“. Celouniverzitní akční výbor se uvnitř university ovšem ocitl pod tlakem radikálů shromážděných kolem univerzitní organizace komunistické strany (Vladimír Pelikán, Lotar Gronský, František Ritter); tito radikálové orientovali perzekuční úsilí celouniverzitního akčního výboru na lékařskou fakultu,

tehdejší Palackého Univerzitě v letech 1948–1949 vyloučeno 11 procent studentů. Oproti celostátnímu srovnání těchto událostí na vysokých školách došlo v Olomouci pouze k nepatrnému množství odstranění nepohodlných osob. Téměř minimální rozsah politických perzekucí lze vysvětlit tím, že příslušní funkcionáři si uvědomovali, že mohutná vlna vynucených odchodů z čerstvě obnovené univerzity, by mohla univerzitní ústav zlikvidovat.⁶⁰

Na základě celostátních změn – zejména po XX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu, který se konal od 14. do 26. února 1956,⁶¹ došlo k jakémusi politickému uvolnění, které se dotklo i vysokých škol. Studenti i pedagogové začali vyjadřovat svoji nespokojenost. V květnu, prostřednictvím studentského svátku majálesu, se ozývala hesla typu „Dejte nám Kahudu, my mu dáme přes hubu!“.⁶² Stav v Olomouci, podle Urbáška, ovšem nebyl tak radikální.

kteřou tak nuceně opustili profesori František Pavlica, Jaroslav Pojer a Rostislav Košťál a asistent Jiří Boček. [...]“ Fiala, Jiří; Kašpar, Zdeněk; Mlčák, Leoš; Pojsl, Miloslav; Urbášek, Pavel: Univerzita v Olomouci (1573-2009). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2009, str. 107-108. Od roku 1949 se Akční výbore UP zaměřil na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu. Pedagogický sbor a studenti byli označeni za politicky nečitelné osoby s fanatickými sklony. Hajzler vše podtrh tvrzením že fakulta je „prameništěm vnitřního odporu proti nastoupené cestě k socialismu“. Silou komunistické moci, byla odstraněna fakulta, která jako jediná svoji činnost nepřerušila po celou dobu existence olomoucké univerzity, tedy od roku 1573 do roku 1950. V roce 1959 došlo ke sloučení pedagogických škol v tzv. Pedagogické instituty, což byly vysoké školy pro vzdělávání učitelů prvního a druhého stupně základních škol.

⁶⁰ Urbášek uvádí, že jedna z možností proč byly čistky na univerzitě prováděny v tak malém rozsahu, bylo zapříčiněno především vedením univerzity. Výčet rektorů Univerzity Palackého v letech 1946–1989:

Josefa Ludvíka Fischer (30. 4. 1946 – červen 1949), Jiřinu Popelovou-Otáhalovou (červen 1949, polovina roku 1953), Jaromíra Hrbka (1954–1963), Eduarda Mandáka (15. listopadu 1963–31. srpna 1966), Josefa Metelku (1. září 1966–1. října 1969), František Gázárek (říjen 1969–1981), Václava Švece (1981–26. července 1986) a Jaromíra Kolaříka (srpen 1986–21. prosince 1989). Prvním porevolučním rektorem se stal Josef Jařab. Ve své funkci působil od 1. ledna 1990 do 31. ledna 1997.

⁶¹ Zásadní se zde stalo vystoupení Nikity Chruščova, který přednesl svůj známý projev „Kult osobnosti a jeho důsledky“. V něm poodhalil a odsoudil Stalinovo počínání. Stalinismus přestal být oficiální politikou KSSS a celého sovětského bloku. Díky politickému uvolnění se začali bouřit studenti. Na základě revoluce, která ve stejné době probíhala v Maďarsku, se i čeští studenti pustili do boje s režimem, do prvních bojů za svobodu s hesly: „*Studenti! Jste avantgardou revoluce. Nechceme socialismus, ale demokracii. Sympatizujeme s bojem lidu Maďarska za svobodu. S USA na věčné časy. Smrt SSSR. Pryč s komunismem chceme svobodu.*“ AMV, inv. č. 316, H 1–4, Bezpečnostní opatření a sledování veřejného mínění obyvatelstva během událostí v Polsku a Maďarsku v roce 1956.

⁶² Fiala, Jiří; Kašpar, Zdeněk; Mlčák, Leoš; Pojsl, Miloslav; Urbášek, Pavel: Univerzita v Olomouci (1573-2009). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2009, str. 110.

Okolnosti politického uvolnění a zejména situace v Polsku, resp. Poznani⁶³ a střelba v Budapešti,⁶⁴ zapříčinily pro Československo tzv. třídně politické prověrky, které občanům připomněly, že naděje na liberalizaci systému – vyvolaná odhalením „kultu“ osobnosti Josifa Vissarionoviče Stalina, jsou bezpředmětné. Bezpečnostní prověrky byly realizované i na univerzitě v Olomouci a prováděly je dělnické prověřkové komise sestavené z externích osob, které neměli nic společného s olomouckou univerzitou. Docházelo k zjišťování politické minulosti pracovníků univerzity včetně nahlížení do osobního života, majetkových poměrů apod. Na základě těchto opatření bylo nuceno v roce 1960 opustit univerzitu mnoho vynikajících odborníků. Tyto události ovlivnila i tzv. revoluční přestavba vysokého školství. Koncepce měla několik pozitivních momentů. Vysoké školy se například staly plnohodnotnou součástí tzv. vědecko-výzkumné základny, což otevřelo příslušným vysokoškolským pracovištím cestu k řešení nejrůznějších problémů. Změnila se podoba přijímacího řízení zavedením komplexního hodnocení uchazeče o vysokoškolské studium. Toto hodnocení narušilo dřívější důraz na třídně politický profil uchazeče. Nárůst posluchačů tak umožnil studovat i lidem s nejrůznějšími kádrovými škraloupy.⁶⁵ V průběhu šedesátých let v rámci zkvalitňování socialistické společnosti docházelo v prostorách univerzity k různým absurdním situacím, kdy vysokoškolští studenti měli část semestru trávit v pracovním kolektivu průmyslových a zemědělských závodů.⁶⁶

⁶³ První masový protest polských obyvatel proti komunistické nadvládě, které bylo krvavě potlačeno.

⁶⁴ Tzv. Maďarské povstání, bylo celonárodním povstáním proti stalinistické diktatuře a sovětské okupaci Maďarské lidové republiky od 23. října do 10. listopadu 1956.

⁶⁵ Text vychází z: Fiala, Jiří; Kašpar, Zdeněk; Mlčák, Leoš; Pojsl, Miloslav; Urbášek, Pavel: Univerzita v Olomouci (1573–2009). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2009, str. 111.

⁶⁶ Tato a podobné situace jistě výrazně narušovali a zasahovaly do vysokoškolského studia. Urbášek uvádí, že v Olomouci v rámci zkvalitňování socialistické společnosti někteří nadměrně aktivní studenti přišli s návrhem zřídit v areálu filozofické fakulty provozovnu olomouckého podniku PREFA (firma se zabývala výrobou stavebních prefabrikátů). „[...] Studenti tak měli přímo z vysokoškolských škamen nastupovat k výrobním linkám a poté – dostatečně „obrození“ fyzickou prací a pravidelným kontaktem s vládající dělnickou třídou – se „radostněji“ a „lépe“ vracet k vysokoškolským učebnicím a skriptům. Megalomanskému návrhu učinilo přítrž až negativní stanovisko hygienické služby, když proti svazácké iniciativě neúspěšně vystupoval tehdejší děkan FF UP Emil Holas. [...]“ Ibidem, str. 112.

V roce 1963 odešel z pozice rektora Jaromír Hrbek.⁶⁷ Uvolněnější prostředí na univerzitě vedlo ke vzniku studentského divadla Zápalka a vydávání politického univerzitního časopisu s názvem FLP revue (slova FLP značí tři fakulty Univerzity Palackého – filozofickou, lékařskou a přírodovědeckou; pedagogická vznikla až v průběhu roku 1964).⁶⁸ Měsíčník vycházel od ledna 1964 do listopadu 1965, na tvorbě se podíleli studenti i pedagogové, zejména bohemisté.⁶⁹ V roce 1968 pak vznikla v Olomouci externí redakce brněnského časopisu Index. Časopis opět skončil svoji existenci po jednom roce. S příchodem normalizace bylo zakázáno jeho vydávání.

⁶⁷ Jaromír Hrbek (28. června 1914 – 22. července 1992) byl lékař, vysokoškolský pedagog a politik KSČ, poslanec České národní rady a ministr školství České socialistické republiky (oficiální název od 1. ledna 1969 do 5. března 1990 v rámci československé federace). Hrbek přišel do Olomouce v roce 1951, kde začal pracovat jako vedoucí Katedry neurologie a přednosta Neurologické kliniky Fakultní nemocnice Olomouc. V roce 1952 se stal vědeckým proděkanem Lékařské fakulty Univerzity Palackého, následně děkanem lékařské fakulty (1953–1954) a nakonec rektorem (1954–1963). Pavel Urbášek uvádí: „[...] Co ale říci k Hrbkově rektorskému období? V letech 1954–1958 Jaromír Hrbek stál v čele univerzity sestávající pouze z Lékařské fakulty, navíc existenčně permanentně ohrožované dynamicky se rozvíjející „socialisticky industrializovanou“ Ostravou. Rektor Hrbek se proto vehementně snažil „přetáhnout“ do Olomouce brněnskou farmaceutickou fakultu a neváhal přitom rozehrát širokou škálu zákulisních jednání, tlaků i triků, využívaje přitom svých bohatých vazeb s tehdejšími stranickými a státními špičkami. Existenci brněnské farmaceutické fakulty tak načas zachránil pravděpodobně jen blížící se zánik olomoucké Vysoké školy pedagogické, který vrátil do lůna olomoucké univerzity další dvě fakulty – Filozofickou a Přírodovědeckou. Jaromír Hrbek se nato vrhl do dalšího nemalého úkolu – do výstavby Teoretických ústavů LF UP, které – i když za cenu nemalých těžkostí a malverzací – byly dokončeny na počátku 60. let minulého století jako v Olomouci vůbec první (a na dlouhou dobu také poslední) univerzitní výukový komplex vystavěný na „zeleném drnu“. Až do počátku šedesátých let bylo Hrbkovo postavení na olomoucké univerzitě zcela dominantní. Proto se např. atmosféra na LF UP označovala zkratkou „DHF“ – „Drž hubu furt!“; táž fakulta společně s Fakultní nemocnicí obdržely přívěsky „nemocnice u dvou nemilosrdných bratrů“ – na LF UP totiž působil i rektorův bratr Jan Hrbek[...]“ Urbášek, Pavel: Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha“. In: Žurnál UP, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004, str. 7. Hrbkovo dominantní postavení na univerzitě bylo ukončeno roku 1963, kdy opustil funkci rektora. Následně se věnoval vědecké práci. V roce 1969 podepsal hromadný dopis namířený proti hlavním představitelům „pravicového oportunismu“ na univerzitě v Olomouci. Požadovali tvrdé potrestání stoupenců Pražského jara. Téhož roku se stal ministrem školství. Jeho školská reforma a personální čistky negativně ovlivnily vývoj terciálního vzdělání. Roku 1971 opustil post ministra školství. V roce 1979 bylo jeho dílo s názvem „Radiální teorie gravitace“ neúspěšně nominováno Univerzitou Palackého na Nobelovu cenu. Urbášek uvádí, jeho dílo mělo slabiny převážně ve snaze „natěsnat neurologickou problematiku do marxistických pouček a schémat“. Text vychází z: Urbášek, Pavel: Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha“. Žurnál UP, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004, str. 7; Urbášek, Pavel: Olomoucká normalizační ouvertura Jaromíra Hrbka. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica Historica. Olomouc 2002, str. 313–332.

⁶⁸ V Archivu Univerzity Palackého jsou dochována čísla: FLP revue č. 1, 1964; FLP revue č. 3, 1964; FLP revue č. 1–2, 1965, FLP revue č. 4, 1965; FLP revue č. 7–8, 1965.

⁶⁹ Urbášek uvádí bohemisty Josefa Galíka a Lubomíra Smiřického.

Roku 1968 se univerzita dočkala několika zásadních opatření. Vedení univerzity se pokusilo o zavedení nových fakult. V květnu 1968 vzniklo bez vědomí ministerstva v Olomouci studium farmaceutické větve. To bylo však již v červenci ministrem školství Vladimírem Kadlecem zavrhnuto. V říjnu 1968 byla v Olomouci obnovena bohoslovecká fakulta. Fakulta sice ještě nebyla součástí univerzity, ale působila v Olomouci jako pobočka litoměřické bohoslovecké fakulty. Avšak již v roce 1974 byla opět přemístěna zpět do Litoměřic.

Normalizace měla za důsledek konsekventní dodržování vysokoškolské reformy z roku 1978. Jedinečnost jednotlivých fakult byla školskou reformou unifikována. Změny a nové poměry na univerzitě v Olomouci, ale i v celém bývalém Československu, přinesla až revoluce v roce 1989.

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech čtyřicátých

Hudba k akademickým obřadům

V rámci znovuoobnovení univerzity v Olomouci bylo zapotřebí, aby i zde existovaly hudební symboly. Proto byla rektorem Univerzity Palackého J. L. Fischerem vypsána soutěž o hudební znělky k ceremoniím.⁷⁰ Osloveno bylo šest umělců - Emil Axman, Vladimír Ambros, Jaroslav Kvapil, František Suchý, Iša Krejčí a Zdeněk Blažek. Žádost byla sepsána v Olomouci dne 17. června 1946 a podepsán byl J. L. Fischer. Výzva je ale natolik odborně konkrétní, že ho musela formulovat osoba s hudebním vzděláním. Zadavatelem byla sice univerzita, ale o formulaci daného požadavku se postaral zakladatel Ústavu (později katedry) hudební vědy a výchovy a spoluzakladatel Univerzity Palackého Robert Smetana. Tvzení podporuje Smetanova výpověď: „[...] *potřeboval úředníky a zase neměl na to nikoho jiného než mě. [...] Vypiš soutěž na insignie! [...] Připrav mi návrh na pořad pro slavnostní otevření university. [...] Potřebuju pozvánky na otevření, ale to ti povídám, ať jsou k světu! – Sežeň fanfáry! [...]*“⁷¹ Prameny dále uvádějí, že 21. července 1946 byl Smetana pozván na děkanskou konferenci k projednání univerzitních insignií.⁷²

Text k výběrovému řízení žádá vyzvané skladatele k sepsání krátké reprezentativní skladby. „[...] *Děkanská konference se domnívá, že nejvhodnějším nástrojovým obsazením skladeb by byl žesťový soubor, složený z 2 trumpet, 4 lesních rohů, 3 pozounů, tuby a tympanů. Rozsah skladeb je u hudebních doprovodů určených pro příchod a odchod akademických hodnostářů dán časem asi 3 až 5 minut, při čemž by bylo lze prodlužovati a zkracovati skladby vhodnými*

⁷⁰ V Archivu Univerzity Palackého existuje složka s názvem „Hudební znělky“. (AUP, RUP I., K45, Hudební znělky). Pramen však obsahuje pouze osobní výzvu rektora Palackého univerzity J. L. Fischera a výpis dotazovaných hudebních skladatelů. Podle slov vedoucího archivu Pavla Urbáška, byl obsah složky během let zcizen.

⁷¹ ANM, složka Robert Smetana, inv. č. 153, k. č. 20, Vyprávění o obnovování univerzity.

⁷² ANM, složka Robert Smetana, inv. č. 1119, k. č. 20, Vlastní články o Olomouci, Dvacet let Olomouce a další stati. Memorandum vládě ČSR za obnovení university v Olomouci. Zvací dopis rektora J. L. Fischera na děkanskou konferenci.

*repeticemi. Bylo by žádoucí, aby universita měla k rozmanitým příležitostem a rozmanitému rázu svých slavností skladby odlišné svým výrazem. [...]“.*⁷³ Odpovědi a následná korespondence s rektorem univerzity se však dochovaly pouze u čtyř autorů. Jedná se o Vladimíra Ambrose, Jaroslava Kvapila, Zdeňka Blažka a Emila Axmana.

Vladimír Ambros odpověděl na výzvu 1. července 1946. „[...] *Jest mi velkou ctí, že naše znovuzrozená Palackého universita v Olomouci obrátila se na mne s výzvou o zkomponování hudebního symbolu pro její akademické slavnosti. Dovoluji si Vám zaslati partituru znělky, která spontánně vytryskla z nadšení pro naši moravskou universitu, které ji také dedikuji. Jelikož právě dokončuji velkou symfonii, nebylo mně možno napsati ostatní požadované symboly k různým příležitostem. Prosím, aby Jste dílko vlídně přijali a poručím se Vám s projevem hluboké úcty Vladimír Ambros.*“⁷⁴ Na tuto zprávu pak rektor reagoval vstřícným poděkováním. Informuje Ambrose, že nechá jeho partituru rozmnožit a její originál bude uložen v archivu univerzity (bohužel se však nedochovala do dnešních dob). Skladatele bude informovat o způsobu užití jeho znělky.⁷⁵

Jaroslav Kvapil odpověděl 2. července 1946 následovně: „[...] *Slovutný pane rektore, po přečtení Vašeho ct. dopisu sedl jsem ihned, abych mohl vyhověti městu, které vzalo moji maličkost před mnoha léty do vychování a napsal pro jeho universitu slavnostní fanfaru pro 3 trubky, 4 lesní rohy, 3 pozauny, 1 tubu, 1 timpani. Nemohl jsem se již pro pokročilou sezonu s nikým domluvit a napsal jsem tedy slavnostní, uvítací fanfáru, která hodí se pro promoce i jinou slavnostní*

⁷³ Dále pokračuje takto: „Mám čest obrátiti se k Vám z usnesení děkanské konference Palackého university, jakožto vynikajícímu moravskému skladateli s prosbou, abyste věnoval nově ustavené universitě v Olomouci některou z těchto skladeb po př. Podle Vašeho volného uvážení skladby všechny. Mohu Vás ujistiti, že Vaše věnování bude považovati universita Palackého vždycky za zvláštní poctu. Kromě Vás se obrací děkanská konference P. U. s tímto čestným vyzváním na pány Dr. E. Axmana, Fr. Suchého, Vl. Ambrose a Jar. Kvapila, jichž vztah je k nové moravské universitě, jak předpokládáme, stejně blízký, jako vztah Váš. Bylo usneseno, že Palackého universita bude používatí všech skladeb, jež ji takto budou věnovány, a poprositi Vás a pány Suchého a Kvapila, abyste v případě, že se rozhodnete vyhověti naší prosbě, se o rozdělení svých skladatelských úloh laskavě dohodli. Prosím, abyste, vážený pane doktore, přijal projev mé srdečné úcty.“ Podepsán J. L. Fischer. AUP, RUP I., K45, Hudební znělky. Dopis určen Dr. Zdeňku Blažkovi.

⁷⁴ AUP, RUP I., K45, Hudební znělky. Dopis určen J. L. Fischerovi. Text ponechán v původní podobě bez pravopisných zásahů.

⁷⁵ Ibidem. Dopis určen Vladimíru Ambrosovi.

*příležitost. Doufám, že uspokojí hudebníky i ostatní, kteří budou naslouchati! Může se zkráceně hrát jen do finale, bez střední části. S dokonalou úctou jsem Váš zcela oddaný Jaroslav Kvapil.*⁷⁶ Na Kvapilovu dedikaci rektor odpověděl podobným poděkováním jako Ambrosovi.⁷⁷ Dne 26. června reagoval na rektorovu výzvu i Zdeněk Blažek, který se ve svém dopise informoval na lhůtu dodání požadovaných skladeb. Rektor Fischer reagoval rychlou odpovědí, že partituru byl měl dodat přibližně do konce září roku 1946.⁷⁸

Emil Axman svým prvním dopisem pouze reagoval na Fischerovu výzvu. Uvádí, že jeho odpověď měla zpoždění z důvodu pozdního přečtení dopisu. Axman správně předpokládal, že tím, že se projevil tak pozdě, bude většina skladeb již hotova. Proto nabídl kompozici hudby smuteční.⁷⁹ Fischer ve své odpovědi uvedl, že smuteční hudba doposud nebyla nikým z pozvaných účastníků zkomponována.⁸⁰ Druhý dopis zaslal Axman rektorovi s hotovou smuteční hudbou, v závěru jeho krátkého psaní pak univerzitnímu ústavu přeje, aby se jeho hudby užívalo co nejméně. Dne 2. září toho roku Axman píše poslední dopis. Fischera žádá o zprávu, zda jeho Smuteční hudbu pro univerzitu obdržel. Závěrem prosí o laskavost. V případě, že by se jeho skladba univerzitním účelům nehodila, aby mu ji rektorát zaslal zpět.⁸¹ Posledním dopisem, který je v Archivu Univerzity Palackého k těmto událostem uložen, je dopis rektora, který Axmanovi děkuje za laskavost, jíž vyhověl přání Univerzity Palackého a složil pro její obřady partituru smuteční hudby. Stejně tak jako Axman, i rektor v závěru dopisu vyslovil přání, aby právě jeho hudba byla užívána co nejméně.⁸²

Univerzitními prostorami zněly nejvíce fanfáry Jaroslava Kvapila, které však nebyly autentické, používaly se totiž i na jiných univerzitách.⁸³ V průběhu let

⁷⁶ Ibidem. Dopis určen J. L. Fischerovi.

⁷⁷ Ibidem. Dopis určen určen Jaroslavu Kvapilovi.

⁷⁸ Ibidem. Dopis Zdeňka Blažka a J. L. Fischera.

⁷⁹ Ibidem. Dopis od Emila Axmana J. L. Fischerovi.

⁸⁰ Ibidem. Dopis k rukám Emila Axmana.

⁸¹ Ibidem. Emil Axman rektorovi.

⁸² Ibidem. J. L. Fischer děkuje Axmanovi.

⁸³ V současné době jsou provozovány na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

zkomponoval pro univerzitu slavností hudbu i Pavel Čotek.⁸⁴ Z pramenů je známa jeho „mírová znělka k mírové slavnosti Univerzity Palackého pro čtyři trubky“, která se však nedochovala. Pro slavnostní události spojené s Olomouckým hudebním jarem zkomponoval v roce 1967 Slavnostní fanfáru. Ze seznamu archiválií, které jsou uloženy v Archivu Univerzity Palackého, dále vyplývá, že existovala i partitura Rektorské fanfáry, kterou zkomponoval Iša Krejčí. Partitura je však opět nedochovaná. V pramenu je uvedeno, že partitury sice chybí, ale jejich kopie byly převzaty Hudbou Pohraniční stráže. K tomuto se opět žádný záznam nedochoval. Instituci jsme kontaktovali, ale jejich seznamy doposud neregistrují ani jednu skladbu námi uvedeného autora.

Příčiny ztrát fanfár ředitel Archivu Univerzity Palackého Pavel Urbášek vysvětluje situací, která nastala s rokem 1989. Poměry na univerzitě byly natolik vypjaté, že mnoho dokumentů bylo zcizeno a univerzitní fanfáry byly nejspíš odcizeny či ztraceny z těchto důvodů.

⁸⁴ K velké revizi akademických symbolů, insignií a podob ceremoniálního protokolu došlo po roce 1989, kdy byl rektorem Josef Jařab. Ten vznesl požadavek, aby byly vytvořeny nové, autentické fanfáry. Proto byl osloven Jan Vičar. Jeho skladba pro tři trubky a tympány z roku 1996 zohlednila dobu nástupu účastníků slavnostních ceremoniálů i možnost opakované cyklické reprodukce. Vičar přispěl k hudební složce akademických obřadů i další svou skladbou – symfonickým procesím Vivat universitas! z roku 2000.

Slavnostní otevření Univerzity Palackého v Olomouci a další významné události

Univerzita Palackého byla slavnostně otevřena 21. února 1947. V denním tisku byla tato událost sledována prostřednictvím médií Osvobozený našinec a Svobodné noviny.

Osvobozený našinec otiskl ve svém úvodníku dne 21. února 1947 projev rektora univerzity v Olomouci J. L. Fischera.⁸⁵ V témže čísle Osvobozeného našince jsou vypsané osobnosti spojené s novou olomouckou univerzitou – „[...] první rektor Palackého university v Olomouci řádný profesor na filosof. fakultě Dr J. L. Fischer, Prof. Dr Vincenc Lesný, děkan filosofické fakulty PU, Prof. Dr Vladimír Úlehla, děkan pedagogické fakulty PU, Prof. Dr Oktavián Wagner, děkan lékařské fakulty PU, První prorektor obnovené olomoucké university řádný profesor Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty Msgre Dr František Cinek“⁸⁶ Text k fotografiím sepsal Robert Smetana.⁸⁷

⁸⁵ Tituly článků: Olomouc vítá presidenta republiky Dr. E. Beneše k slavnostnímu otevření Palackého univerzity. Osvobozený našinec, č. 44, r. 80, titulek. Projev J. L. Fischera: „*Pane presidente! Palackého universita Vás vítá mými ústy dnes, v den, který bude patřiti jednou v jejích annálech k nejkrásnějšímu a nejslavnějšímu. Ale s Palackého universitou Vás vítá také toto město a celý tento kraj, s nímž se Palackého universita cítí od samého počátku spjata nejtěsnějšími pouty. Na horké kdysi půdě, na níž byl houževnatě a vytrvale sváděn národnostní boj, na níž bylo zápoleno o každou pozici politickou, hospodářskou, kulturní i jinou, vyrůstá dnes, po boji vítězně skončeném, Palackého universita. Universita, pane presidente, měla a má jako nejvyšší učiliště v pořadí hodnot, jež si stanovil tento národ, pořadí nejvyšší. Školou a knihou byl k mnohonásobnému svému prospěchu – i když k částečnému svému neprospěchu – vychováván český národ od dob svého obrození; osamostatněním české university pražské, nesoucí nyní po právu jméno university Karlovy, vyvrcholilo tehdejší probuzenecké a kulturní národní úsilí. Po znovunabytí samostatnosti jsme považovali za svou hlavní povinnost zřízení university na Slovensku, spojeném s námi opět ve státní jednotu, a zřízení university Masarykovy na Moravě. Je jenom pokračováním tohoto národního úsilí, když po přejití válečných hrůz otevíráme dnes v samostatnosti znovu nám vrácené Palackého universitu, obnovenou právě před rokem Prozatímním národním shromážděním. Vysoké školy jsou jedním z nejviditelnějších a nejvýraznějších projevů usilování o nejvyšší kulturní mety. Víím, že Vy, dědic a nositel tradice presidenta Osvoboditele, jste právě v souhlase s touto národní tradicí a na důkaz její závažnosti přijal pozvání k osobní účasti při dnešní slavnosti. V tomto duchu nám buďte především, pane presidente, vítán, i když Vaše přítomnost mezi námi znamená pro nás všechny – nejen pro universitu, město a kraj – tak velkou poctu. Dovoľte ještě, abych Vám při této příležitosti řekl, že si Vašeho pobytu mezi námi nejen vážíme, nýbrž že Vás máme ze srdce rádi jako hlavu našeho státu, naši všem tak drahé republiky československé. J. L. Fischer, t. č. rektor.*

⁸⁶ Ibidem. Str. neuvedena.

⁸⁷ „Prvotní úsilí dosíci pro Olomouc alespoň některou složku vysokého učení nebylo v porevolučních měsících památného roku 1945 prosto zájmů vysloveně lokálních. Nová koncepce tohoto námětu,

V témže deníku je dokumentován i nepřímý hudební odkaz k průběhu slavnostnímu otevření univerzity. Autor uvádí, že ceremonie započaly příjezdem prezidenta Beneše a celé delegace na olomoucké nádraží (příjezd ve 12 hodin). Při výstupu delegace z vlaku zazněly fanfáry ze Smetanovy Libuše. Následně se procesí

kteřá nahradila původní plán pobočky lékařské fakulty Masarykovy univerzity ještě v létě revolučního roku, dala tomuto stále ještě typicky regionálnímu snažení nový, jasnější a nepochybně také dalekosáhlejší cíl: Olomouc požádala o universitu celou. Málokdo v Olomouci však tušil, jak nesmírný a pracný problém byl tímto úsilím otevřen. Málokdo tehdy mohl tušit, že úkol vybudovat nové moderní vysoké učení je úkolem nejen těžkým, ale někdy v některých podrobnostech i úkolem doslova strastným. Oběti, jichž si už za nedlouho začala žádat nová olomoucká universita po městu i kraji, narůstaly do počtu i výše takovým způsobem, že nejednou dosáhly hranice únosnosti a snesitelnosti. Město, které rozvíjelo po dvě staletí své politické síly v mezích, jež mu určoval pevnostní velitel, muselo se podejmout politického úkolu už dvakrát nezdařeného. Město, které rozvíjelo své stavební možnosti téměř tradičně co nejúsporněji a jen v míře nejnutnější potřeby, muselo dát přístřeší třem novým velikým fakultám. Město, jehož hospodářské možnosti byly právě v těchto chvílích podvázány opatřeními obnovovaného státního hospodářství, muselo uvolňovat prostředky, kterých snad ani nemělo. A nové olomoucké vysoké učení se dožadovalo obětí dalších. Dožadovalo se trpělivé osobní práce a vytrvalosti znovu a znovu všude tam, kde zdar díla zakolísal. Dožadovalo se i obětí osobních po velkých i malých, po dospělých, dorůstajících a snad nejvýznamněji zazní nám právě dnes a v této souvislosti protest rodičovských korporací, které vážily oběti, jichž se nové olomoucké vysoké učení dožadovalo po těch nejmladších. Universitas Palackiana olomucensis se bez nadsázky stala jedním z nejnádražnějších československých regionálních programů, jež byly vyvolány naším národním osvobozením a novým životním rozmachem československého státu po roce 1945. 21. února 1947 je pro leckoho z nás snad jen pouhým dnem slavnostním. Význam tohoto dne je však pro Olomouc vnitřnější a vážnější. Tento den je onomu velikému téměř dvouletému svornému budovatelskému úsilí prvním příslibem zdaru. Ale 21. únor 1947 je ještě významnější. Je-li nyní věcí Palackého university, aby svým vědeckým vývojem dovršila konečný zdar tohoto historického počínu, je 21. únor 1947 po dlouhé době opět jednoznačným a výmluvným svědectvím regionální politické a civilizační síly, která zůstala Olomouci a její oblasti z bohaté, skvostné minulosti. Je úspěchem Olomouce, že dovedla získat pro vlastní uskutečnění svých snah rektora budovatele druhu J. L. Fischera, a s ním či i jeho zásluhou desítky vědeckých pracovníků. Je zásluhou Olomouce, že uměla podržet krok s tímto přímočarým a energickým organisátorem Palackého university, i když to byl někdy krok přes těžké, ba obludné překážky. Propadli bychom však omylu, kdybychom v Palackého universitě chtěli vidět vůbec záležitost regionální. Palackého universita je snad povětšinou dílem regionu, je však záležitostí celého našeho státu. Palackého universita je prvou důsledně dořešenou složkou velikého československého problému vysokoškolského. V celé závažnosti a velikosti nám vytyčuje tento problém stále ještě počet našeho obyvatelstva a poměr tohoto počtu k počtu našich universit jakožto počtu našich vědeckých a badatelských pracovišť. Úkolem Palackého university v Olomouci není zvyšovat nadměrně naše studijní možnosti, pokud běží o počet studentstva, a rozšiřovat tak krisi, tvořící se znovu a znovu v početním poměru dělnictva a inteligence, nýbrž novými katedrami a novými učebnami přispět k prohloubení studia a dát menšímu počtu československého studentstva více vysokoškolských učitelů, než jich naše studentstvo mělo dosud. Palackého universitou se v obnoveném československém státě vyrovnává alespoň zčásti onen strohý poměr, který charakterisoval naše vysokoškolské poměry proti vysokoškolskému zahraničí. Tento příspěvek k naléhavě potřebné úpravě vysokoškolských problémů v Československu přináší [Morava našemu státu i Olomouci.] Země i město předstihly tak Čechy a české města – uvažujeme-li jen o úkolech českých zemí historických – a předstihla tak i Slezsko a její Opavu, které čeká stejná povinnost do budoucnosti, má-li se dostat československému vysokoškolskému studiu oné intenzity a prohloubenosti, jehož bude potřebovat už v nedaleké budoucnosti v soutěži s vědeckou a badatelskou prací v zahraničí.“

Ibidem. Autor Robert Smetana

přesunulo do univerzitních prostor. V auditoriu maximu byl prezident očekáván profesorským sborem jednotlivých fakult, akademickými hodnostáři a delegacemi vysokých škol mimo olomouckých. Po uvítacím aktu se prezident odebral se svým doprovodem do arcibiskupského paláce na oběd. Vlastní slavnostní akt se konal v Redutě v 15 hodin. Řeč zahájil prorektor František Cinek, který se zabýval minulostí univerzity v Olomouci. Následovala řeč ministra školství a osvěty Jaroslava Stránského, rektora J. L. Fischera. Jako poslední promluvil Edvard Beneš, který zdůraznil význam moravské noty v československém kulturním životě a vzdal hold patronu univerzity Františku Palackému. Jeho projev byl zakončen státní hymnou. Rektor pak vyprovázel hlavu státu za zvuků prezidentských fanfár.⁸⁸ Z dobového textu je patrna skutečnost, že v rámci slavnostního aktu hudba zněla třikrát. Prvně na olomouckém nádraží – fanfáry ze Smetanovy Libuše; podruhé po proslovu prezidenta Beneše – státní hymna; potřetí při závěrečném ceremoniálu – prezidentské fanfáry – Smetanova Libuše. Z pramenu není jasné kým, či jak byla hudba provedena. Robert Smetana však v devadesátých letech vydal v kulturním zpravodaji Kdy, kde, co v Olomouci článek na pokračování, který se zabýval historií univerzity. Text je takřka shodný s textem, který je uložen v Archivu Národního muzea,⁸⁹ avšak je obohacen o skutečnost, že zmiňované fanfáry byly provedeny vojenskou dechovou hudbou.⁹⁰

S další zmínkou o opětovném otevření univerzity se setkáme hned v následujících číslech Osvobozeného našince. Rektor Fischer se ve svém článku s názvem Slavný den nepřímo dotýká především kulturního podhoubí Olomouce a jeho okolí. Vyslovil i obavy: „[...] Obávám se totiž, že Praha odssává, jako odssávala až doposud, všechny tvořivé síly, zejména z kulturního prostrou země České,

⁸⁸ President republiky Dr E. Beneš v Olomouci na slavnosti otevření Palackého university. Ministerský předseda, členové vlády a diplomatického sboru, zástupci všech čs. universit a vědeckého světa v Olomouci : Významný projev presidenta republiky Dr E. Beneše. Osvobozený našinec, č. 45, r. 80, 22. února 1947, str. úvodní.

⁸⁹ ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1108/1, Vyprávění o obnovování univerzity v Olomouci

⁹⁰ Nepodařilo se zjistit, zda se jednalo o vojenskou hudbu z Olomouce nebo z Prostějova (Vojenská hudba Prostějov, často s univerzitou spolupracovala). Vojenská hudba Olomouc na dotaz, který jsme zaslali v únoru 2013 nereagovala.

*ponechávajíc ostatek na pospas provinciálnímu živoření. V tomto ohledu by země Moravskoslezská, která vedle Brna vykazuje zárodky kulturních středisk v Olomouci a v Opavě, byla ve větší výhodě než Čechy, Podařili-li se olomoucký pokus, a já o tom osobně nepochybuji, mělo by to býti v Čechách pobídkou k opožděnému sice, zato však o to aktuálnějšímu zpytování svědomí. [...]*⁹¹ I zde není konkrétní odkaz na hudební dění na univerzitě. Zhodnotíme-li jeho úvahu z dnešního pohledu, pak touha po tom, aby se prostřednictvím univerzity stala Olomouc opět významným městem českým, resp. moravským, byla jistě na místě – uvážíme-li možnosti, kterými město disponovalo.⁹²

Se slavnostmi ke znovuotevření univerzity v Olomouci je i nepřímě spojen hudební spolek Žerotín. V archivu Univerzity Palackého se dochoval dopis, který je adresován J. L. Fischerovi Pěvecko-hudebním spolkem Žerotín. Jedná se o odpověď na nejspíš výzvu rektora, aby žerotínský spolek provedl oratorium Sv. Ludmila. Odpověď spolku rektorovi byla sepsána 4. února 1947: *„Jeho magnificenci Dr. J. L. Fischerovi, rektoru P. U. v Olomouci. Podle rozhodnutí městských činitelů bylo stanoveno, že při slavnostech otevření P. U. v Olomouci provede 21. t. m. Moravská filharmonie Smetanovu symfonii „Má vlast.“ Oznamujeme tedy zdvořile k laskavému přípisu Vašemu č. j. 258/47, že náš spolek nemůže se odvážiti, aby Sv. Ludmilu provedl v jiný den, byť v rámci slavností. Taková reprisa Sv. Ludmily byla by pro nás finančně naprosto neúnosná.[...]“*⁹³ Proč spolek nevystoupil v rámci univerzitních oslav zjistíme v Osvobozeném našinci, kde se nachází článek oznamující událost o opětovném nastudování obou Dvořákových oratorií Stabat Mater a Sv. Ludmila. Díla měla být Pěvecko-hudební spolek Žerotín provedena koncem měsíce ledna a v únoru roku 1947.⁹⁴ Spolek se tedy primárně soustředil na

⁹¹ Fischer, J. L.: Slavný den. Svobodné noviny, č. 44, r. 3, 21. února 1947, str. 3.

⁹² Univerzita Palackého, Divadlo Oldřicha Stibora, Moravská filharmonie, studentské kluby apod.

⁹³ AUP, RUP, K17, dopis adresovaný J. L. Fischerovi Pěvecko-hudebním spolkem Žerotín v Olomouci.

⁹⁴ Dvořákovský kult v olomouckém Žerotínu neodumírá. Žerotín studuje Svatou Ludmilu a Stabat Mater. Vzpomínka na doby, kdy olomoučtí umělci zpívali pod taktovkou Ant. Dvořáka. Osvobozený našinec, č. 4, r. 80, 5. ledna 1947, str. 21.

tato vystoupení. Ve večerních hodinách slavnostního dne 21. února 1947 byla provedena Smetanova Má vlast.⁹⁵

Další události

Dne 14. června 1948 byl Robert Smetana společně s dalšími osobnostmi univerzitního života pozván na slavnostní shromáždění akademické obce univerzity v Olomouci k oslavě Františka Palackého. Slavnost se uskutečnila v aule Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty a její program byl následovný: *„Zahájení slavnosti, uvítání hostů a akad. obce J. M. panem rektorem prof. Dr. J. L. Fischerem a J. M. panem prorektorem prof. Dr. Frant. Cinkem, Doc. Dr. O. Králík: Osobnost Fr. Palackého; Dr. Fr. Kutnar: Fr. Palacký v r. 1948. Spolupůsobí pěvecký sbor posluchačů C. M. bohoslovecké fakulty“*.⁹⁶

Nepřímá zmínka o hudebním dění na univerzitě v Olomouci je reflektována v Rudém právu z roku 1949. Čtenáře informuje, že v sobotu 25. června přijel do Olomouce Zdeněk Nejedlý, kde obdržel od olomoucké univerzity čestný doktorát. Slavnost se měla uskutečnit ve velké aule Univerzity Palackého v Křížkovského ulici.⁹⁷ Reakce na tuto událost přichází v Rudém právu 26. června 1949.⁹⁸ Akademické slavnosti byli přítomni zástupci krajské i místní lidové strany, poslanci NS, představitelé všech československých univerzit, vědeckých ústavů, institucí i akademická obec – děkan filozofické fakulty Karel Janáček i promotorka Jiřina Popelová-Otáhalová. Článek sděluje pouze děkovnou řeč Zdeňka Nejedlého. Prameny Archivu Národního muzea dokládají, že Robert Smetana byl pozván na slavnostní akt. Doplněna je dále informací o místě konání – *„velká aula Palackého*

⁹⁵ Nepodařilo se zjistit, jaký dirigent představení v roce 1947 dirigoval. Ve zmíněném roce byly dirigenty Moravské filharmonie Dalibor Doubek, František Stupka (který byl šéfdirigentem v letech 1946–1956), Antonín Kincl.

⁹⁶ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, K oslavě Františka Palackého.

⁹⁷ Ministr Nejedlý navštíví Olomouc. Rudé právo, č. 141, r. 52, 16. června 1949, str. 6.

⁹⁸ Ministr dr. Zdeněk Nejedlý čestným doktorem Palackého University. Rudé právo, č. 150, r. 52, 26. června 1949, str. 7.

university".⁹⁹ Další podrobnosti – hudební doprovod – uvedeny nejsou. Není uvedeno jaká byla hrána slavnostní hudba ani kdo ji reprodukoval. Předpokládáme, že byla hrána státní hymna a Kvapilovy univerzitní fanfáry.

Dobový tisk se stal doplňující základnou k získání informací o hudebním dění na univerzitě v Olomouci. Zaznamenává významné univerzitní akce, avšak ne vždy reflektuje náš zájem, tedy hudbu, tak abychom mohli jasně vyvodit důsledek či si udělat představu o hudebním doprovodu v námi vymezeném časovém období.

⁹⁹ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci: Pozvánka na slavnostní promoci, při které byl čestným doktorem filosofie slavnostně prohlášen PhDr. Zdeněk Nejedlý.

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let čtyřicátých

Podle Seznamu přednášek, které jsou uloženy v Archivu Univerzity Palackého,¹⁰⁰ máme dokumentovány první pedagogy a lektory, kteří zde vyučovali od zimního semestru 1946. Ve zmíněném roce jsou však uvedeny pouze dvě osoby, které na ústavu pro hudební vědy a výchovu vyučovali. Byl to Robert Smetana a Jan Racek. Vyučovány byly předměty úvod do studia hudební vědy a proseminární cvičení v hudební vědě – vyučoval Racek. Ze Seznamu přednášek Pedagogické fakulty Palackého univerzity sledujeme předměty úvod do hudební výchovy, hudební pojmosloví, všeobecné hudební dějiny a hudebně-vědecký proseminář. Pod zmíněnými předměty je uveden Robert Smetana jako vyučující. V prvním akademickém roce byla tedy výuková situace poněkud provizorní. V akademickém roce 1947-1948 byly již podmínky jiné. Vyučovali zde osobnosti jako Iša Krejčí, žák Leoše Janáčka Gustav Pivoňka či Josef Schreiber.¹⁰¹

Iša Krejčí vyučoval na univerzitě do akademického roku 1949-1950. Krejčí přišel do Olomouce v roce 1945 a coby šéf Divadla Oldřicha Stibora zde zůstal do roku 1958. V Olomouci za sebou zanechal výraznou stopu nejen po stránce dirigentské, pedagogické, ale i skladatelské. Krejčí se umělecky realizoval především jako dirigent a skladatel. Zkomponoval zde orchestrální skladbou s názvem 20 variací na vlastní téma ve slohu národní písně (1947), 14 variací na píseň Dobrú noc – Nénie za zesnulou choť (1952), Serenádou pro orchestr (1950), 1. symfonií in D (1955), 2. symfonií in Cis (1957). Působení na univerzitě pro něj nejspíš nebylo zásadní, avšak

¹⁰⁰ AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947, AUP, Pk 26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947, AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48. AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948. AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950.

¹⁰¹ Podle přednášek oborů hudební výchovy pro posluchače fakulty pedagogické a filozofické, vyučoval předmět Česká opera Iša Krejčí. Cvičení ze sborového zpěvu a houslové hry vyučoval František Kratochvíl, který dále vedl Metodiku hudební výchovy na I. – III. stupni, Hudebně pedagogická cvičení a Hlasovou výchovu. Gustav Pivoňka vedl cvičení ze hry na klavír pro začátečníky. Praktický předmět s názvem Lektorská cvičení ze hry na housle vyučovali Albert Nepustil a Karel Šerý. Sborová cvičení a cvičení ze hry na klavír vyučoval Antonín Kříž.

z hlediska vztahu k prostřední pro posluchače, univerzitu a především olomouckou hudební kulturu byl třináctiletý pobyt Krejčího v Olomouci významným.

Na univerzitě dále působil ředitel Hudební školy Žerotín a kapelník na Dómu sv. Václava Gustav Pivoňka. Mimo oblast uměleckou a organizační se Pivoňka zabýval i skladbou. Eva Vičarová k tomuto uvádí: *„Skladatelská činnost Gustava Pivoňky nezaujímal v jeho aktivitách čelné místo, k tomuto tématu ostatně poznamenal: „Přiznávám, že komponováním jsem se systematicky nezabýval, nýbrž jen příležitostně a nahodile, a to v církevní hudbě z podnětu pracovní činnosti na chrámovém kůru a hudbě světské podnícen reprodukcí našich mužských sborových těles. I kdybych chtěl pracovat ve skladebném oboru, nebyla tomu u mne možnost... Tím ovšem nechci říci, že bych ve skladatelství mohl dosáhnouti nějakých významnějších úspěchů, nikdy jsem se nepovažoval za člověka s kompozičními vlohami a sklony. [...]“*¹⁰² Pivoňka na univerzitě působil od akademického roku 1947–1948 do let 1959–1960. Dále již jeho jméno uvedeno není.¹⁰³

Další významnou osobností, která v Olomouci působila, byl hudební skladatel, sbormistr a organizátor Josef Schreiber. Schreiber začal studovat práva v Brně, avšak paralelně navštěvoval i Konzervatoř Brno, kterou absolvoval v roce 1924. Od roku 1926 navštěvoval mistrovskou kompoziční školu při Pražské konzervatoři, kde

¹⁰² Vičarová, Eva: Gustav Pivoňka v olomouckém hudebním životě (1919-1977). In: Hudba v Olomouci a na střední Moravě II. Univerzita Palackého v Olomouci 2008, str. 125-126.

¹⁰³ AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947, AUP, Pk-26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947, AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48. AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948. AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950. AUP, Pk-36, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1950-1951. AUP, PK-282, Palackého universita lidu, studijní rok 1950-1951. AUP, Pk-37, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci na kursu pro plánování v akademickém roce 1951-1952. AUP, Pk-38, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci a na kursu pro plánování v akademickém roce 1952-1953. AUP, Pk-42, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1954-1955. AUP, Pk-44, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1955-56. AUP, Pk-45, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1956-57. AUP, Pk-47, Seznam přednášek fakulty přírodních věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1957-58. AUP, (bez sig.), Seznam přednášek fakulty společenských věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1958-59. AUP, (bez sig.) Seznam přednášek fakulty společenských věd Univerzity Palackého v Olomouci, 1959-60.

studoval u Josefa Bohuslava Foerstera. Studium ukončil v roce 1928. Kompozičně vycházel z pozdně romantické, impresionistické tradice. Inklinoval spíše k tvorbě hudby vokální, která byla často inspirována lidovou písní či básnickou tvorbou Františka Lazeckého, Viléma Závady či Ondry Łysohorského.¹⁰⁴

Schreiber začal na univerzitě působit od 1. února 1952 do 28. února 1959 jako asistent, od 1. března 1959 jako docent.¹⁰⁵ Avšak již roku 1949 byl pověřen konáním přednášek na Univerzitě Palackého v Olomouci. V roce 1961 ukončil svoji činnost na univerzitě a přešel na Pedagogický institut do Ostravy. Jak sám ve svém životopise uvedl, komponování se věnoval hlavně o prázdninách. Zabýval se též hudební folkloristikou, především lidovou písní slezskou, kterou rozpracovával na různé způsoby. S jeho působením na univerzitě jsou spojeny především práce teoretické. Zabýval se hudební teorií – konkrétně v knihách *Nauka o harmonii* a *O modulaci*. Skladatelsky byl v tomto období činný také. V roce 1956 napsal *Deset instruktivních skladeb pro klavír*, *Pět sborů dětských na čítankové texty Petra Denka* (*Něco za něco, Beruško, leť*), na texty Karla Plicky (*Žabí svatba, Mamulička*) a lidové texty (*Orání*).¹⁰⁶

V letech 1947–1955 zde působil jako lektor klavírní hry Antonín Kříž, který za dob svých studií navštěvoval kompoziční třídu Leoše Janáčka. Z jeho skladeb je asi nejvýznamnější *Violoncellová sonáta* a *orchestrální Ouvertura*.¹⁰⁷

Olomoucké působení zmíněných osobností bylo jistě přínosné nejen pro univerzitu, ale především pro kulturní zázemí města samotného. Výrazná byla především působení a činnost Iši Krejčího coby šéfdirigenta olomoucké opery, dále organizátora a kapelníka dómského kůru Gustava Pivoňky či Josefa Schreibera.

¹⁰⁴ AUP, složka Josef Schreiber; Heidrová, Adámková, Hana: Josef Schreiber. Dostupné z http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=826. Cit. 12. března 2013.

¹⁰⁵ AUP, složka Josef Schreiber.

¹⁰⁶ AUP, složka Josef Schreiber. Heidrová, Adámková, Hana: Josef Schreiber. Dostupné z http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=826. Cit. 12. března 2013.

¹⁰⁷ Krejčířová, Dagmar: Kapitoly z dějin katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta. Olomouc 1986, str. 69.

Studentská tělesa a hudební aktivity studentů

Prameny, které jsou uloženy v Archivu Národního muzea v Praze, reflektují Roberta Smetanu ve vztahu k univerzitě a k samostatné jednotce studentské. Smetana v pramenu s názvem Katedra hudební vědy a výchovy FF UP, její vznik a rozvoj uvádí problémy, které z počátku, díky špatné organizaci a přílišné důvěře ze strany vedení ke studentům, zapříčinila kuriózní situace s jednotlivými nástroji, které měla katedra ve svém vlastnictví „[...] Zavedením praktických hudebních předmětů do studia hudební vědy na nově založené katedře na filosofické fakultě v Olomouci vznikla ovšem [...] značně nová situace jak ve smyslu personálním, tak v oblasti zařízení tohoto oboru. „[...] K materiálnímu vybavení katedry přistoupily později i různé magnetofony, rozhlasové přístroje apod. a zařídit přístup studentů k cvičným nástrojům jedna na katedře a jednak i v posluchárnách mimo katedru. Této věci napomohla okolnost, že byly zrušeny někdejší učitelské ústavy a jejich poslání i majetek převedeny na katedry hudební vědy a výchovy: olomoucká katedra získala tehdy několik klavírů velmi různé kvality, množství houslí, violoncell, kontrabasů a cimbálů. Systematickou sbírku starých hudebních nástrojů (flaut, hoboje, angl. rohů, horek atd.) se nakonec nepovedlo uskutečnit a pro názornost muzejně vystavit. [...]“¹⁰⁸ Smetana dále k této věci uvedl, že v době obnovování univerzity a jednotlivých ústavů byly zavedeny velmi strohé předpisy pro ochranu veřejného majetku. V případě, že se tedy předmět, jež každý byl opatřen inventárním číslem, ztratí, bude za škodu zodpovědná osoba, která byla k danému hudebnímu nástroji, hudebnině apod., podepsána jako odpovědná. Toto ustanovení mělo pro katedru vážné důsledky. Z příčiny nedostatku místa nebylo kam postavit klavíry či uložit smyčcové nástroje a harmonium. Situaci katedry vážně zhoršovalo i vedení fakulty, které chtělo všem studentům poskytnout možnost hudební realizace. Avšak za vzniklé škody byl odpovědný vedoucí katedry. Vyústěním tohoto dobrého skutku ze strany fakulty bylo extrémní poničení jednotlivých klavírů, zničení harmonia a ztráty smyčcových nástrojů. Smetana ve

¹⁰⁸ ANM, složka: Robert Smetana, inv. č. 1183, k. č. 30, Katedra hudební vědy a výchovy FF UP, její vznik a rozvoj, strojopis, 1970. Část Katedra hudební vědy a výchovy filosofické fakulty UP – historie, str. 2.

svých spisech uvádí, že původcem tohoto liberálního počinu, byl jistý metodik botaniky ve funkci děkana. Tento funkcionář se po svém benevolentním rozhodnutí a následném fiasku svého rozhodnutí rozhodl, že škodu uhradí sám. Smetana dále uvádí: „[...] během krátké doby bylo rozbořeno harmonium, jehož pachatel byl sice při boření harmonia přistižen, ale byl nakonec nepotrestán, a klavírům byly obvykle ulámány nohy, vytrhána víka i technika a opravu, pokud porušené nástroje nebyly odepsány, zaplatilo nonšalantně hospodářské oddělení rektorátu. [...] Nepříjemné důsledky zažilo vedení katedry ustavováním studentských souborů. Když se soubory rozešly, nebyly nástroje vráceny katedře. Po dlouhém pátrání byly smyčcové nástroje nalezeny v kterémsi kotelně ústředního topení a cimbál, zapůjčený slováckému kroužku, hledal vedoucí katedry dlouho po olomouckých hostincích a získal jej zpět po nějaké důvěrné informaci od vedoucího studentského klubu ve Švédské (nebo Divadelní) uličce, který tento nástroj zatajoval. Smyčcové nástroje tehdy našel dr. Fr. Kratochvíl v kotelně lékařské fakulty. [...]“¹⁰⁹

Postupně bylo tedy dohlíženo na jednotlivé nástroje a jejich možnost využívání nejen studenty příslušné katedry, ale i studenty z jiných kateder se značně omezila. Z pramene můžeme sledovat, že hudební život byl velmi aktivní. Studentská hudební sdružení existovala a fungovala. Na základě absence pramenů nám doposud nejsou známa konkrétní studentská tělesa, která by aktivně působila v rámci oslav či studentských zábav.

Avšak hudební aktivity jsou známé díky přesahu mimo univerzitu, kdy v Olomouci působil orchestr Edwina Kulfirsta. Počátky jeho vzniku spadají do roku 1942, kdy došlo ke sloučení taneční skupiny Rytmus s vokálním souborem Brouci. V tomto hudebním tělese působil budoucí absolvent Univerzity Palackého a příští člen pedagogického sboru Univerzity Palackého Mojmír Zedník.¹¹⁰

¹⁰⁹ Ibidem, str. 3.

¹¹⁰ Mojmír Zedník studoval hudební a výtvarnou výchovu na Univerzitě Palackého v Olomouci v letech 1946-1950. V roce 1964 začal na Pedagogické fakultě UP působit jako odborný asistent. Více níže. AUP, inv. č. 5758, složka Zedník Mojmír. Informace o orchestru Edwina Kulfirsta poskytl Jan Blüml v červenci 2012.

V roce 1949 bylo v Olomouci, při Filozofické fakultě Univerzity Palackého, zřízeno Divadlo hudby.¹¹¹ Od roku 1968 existuje jeho samostatná scéna, jehož vedoucím byl Rudolf Pogoda.¹¹² Z pramenu, který je uložen v Archivu Národního muzea, dále víme, že v rámci Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty existoval studentský pěvecký sbor s názvem Pěvecký sbor posluchačů Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty.¹¹³

¹¹¹V. H.: „[...] „Náš“ Robert Smetana domluvil s ředitelem Hášou, že v Olomouci, ve filmovém sále naší katedry začne fungovat jakási olomoucká filiálka Divadla hudby. Gramofonové závody dodaly zařízení (dva gramofony, promítačku na film a diapozitivy), posílaly nám signální výlisky veškeré supraphonské výroby gramofonových desk, dodaly bílé plakáty s hlavičkou Divadla hudby a pochopitelně pořady podle našeho přání. J.K.: Kdo se o to staral? V. H. My studenti. Sestavovali jsme pořady, psali a četli průvodní slova, vyráběli diapozitivy – prostě procházeli jsme vynikající odbornou praxí. [...]“ Pohled Vladimíra Hudce (rozhovor z 10. prosince 2001). In: Kopecký, Jiří: Jaroslav Šeda a hudební život poválečného Československa. Diplomová práce, Filozofická fakulta. Olomouc 2002.

¹¹² Divadlo se od osmdesátých let orientuje na výstupy sólových koncertů, činoherní představení apod. Kopecký, Jiří: Divadlo hudby. In: Český hudební slovník osob a institucí. Citováno 30. března 2013.

¹¹³ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, K oslavě Františka Palackého.

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech padesátých

Hudba k akademickým obřadům a studentský svátek Majáles

Podle dochovaných archivních pramenů reflektujeme v padesátých letech dvě kulturní události. Šlo o I. vědeckou konferenci vysokých škol v Olomouci a především o historicky první studentský svátek Majáles. Podle archivních pramenů jsou toto jediné významné události, které se zde ve vymezeném časovém období udály. Předpokládejme však, že jich bylo mnohem více. Například udělování čestných doktorátů, oslavy k výročí znovuoobnovení univerzity apod. Tyto skutečnosti však dochovány v archivech či novinách nejsou.

Podle Archivu Národního muzea v Praze víme, že ve dnech 9.–11. prosince 1954 se konala I. vědecká konference vysokých škol v Olomouci.¹¹⁴ Konference sestávala z pořadu Lékařské fakulty Univerzity Palackého¹¹⁵ a pořadu Filozofické fakulty Univerzity Palackého a Fakulty společenských věd Vysoké školy pedagogické.¹¹⁶ Hudební problematikou se z přítomných přednášejících Filozofické fakulty a Vysoké školy pedagogické zabýval pouze Robert Smetana, který vystoupil s referátem s názvem „Dílo a odkaz A. Dvořáka“. Kulturní program byl připraven na všechny večery. Ve středu 8. prosince se konalo představení (divadelní) v Divadle hudby, ve čtvrtek 9. prosince proběhl koncert v Moravské filharmonii Olomouc, na programu byla díla Antonína Dvořáka. Pátek 10. prosince byl věnován představení Krajského oblastního divadla. Hrán byl Višňový sad od Antona Pavloviče Čechova. Na 11. prosince byl připraven společenský večer (nebylo uvedeno místo konání).¹¹⁷

Doposud ojedinělá událost se chystala na konec dubna 1956. Jejími organizátory byli studenti a zaměstnanci Univerzity Palackého a Vysoké školy pedagogické v Olomouci. Historicky první Majáles konaný na znovuoobnovené univerzitě v Olomouci se uskutečnil 30. dubna 1956. Do akce byla zapojená celá

¹¹⁴ Jednalo se o Univerzitu Palackého a Vysokou školu pedagogickou.

¹¹⁵ Měla tři hlavní témata: Vyšetřovací metody, výzkum vyšší nervové činnosti člověka a léčebné metody.

¹¹⁶ Témata zde se zabývala dílu a působení laureátů světového mírového hnutí roku 1954.

¹¹⁷ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce PU, Rektor Palackého university, rektor Vysoké školy pedagogické zvou Vás na I. vědeckou konferenci vysokých škol v Olomouci.

univerzita od studentů Univerzity Palackého a Vysoké školy pedagogické,¹¹⁸ běžných administrativních zaměstnanců, pedagogických pracovníků, fakultního vedení a vedení univerzity. Majálesová komise ve svých schůzích konstatovala, že datum 30. dubna 1956 je pro konání Majálesu nevhodné, ale neměnila rozhodnutí fakultních výborů. Určila však pro případ nepříznivého počasí náhradní termín na pátek 4. května 1956. O místě konání Majálesu se mezi fakultními výbory vedly spory. Vysoká škola pedagogická trvala na tom, aby se akce provedla na nádvořích Komenia v Křížkovského ulici, Univerzita Palackého hájila uspořádání v městských podnicích. Navrhovala Sokolskou zahradu, městské sady nebo zimní stadion. Správa Zimního stadionu byla totiž ochotna prostory zapůjčit. Studenti Vysoké školy pedagogické však prosadili nádvoří svého ústavu.¹¹⁹ Propagace Majálesu byla v režii posluchačů obou vysokých škol. Studenti vytvořili několik menších plakátů,

¹¹⁸ Složení komise: Předseda: Jaroslav Kafka (asistent katedry marxismu – leninismu PU); Vítězslav Ševeček (3. ročník lékařské fakulty), Alois Kosatík (5. roč. Lékařské fakulty), Luděk Čechák (3. roč. Lékařské fakulty), Slávka Kaplanová (5. roč. Lékařské fakulty), Josef Slavík (4. roč. Filozofické fakulty), Věra Omelková (4. roč. Filozofické fakulty), František Mezihorák (1. roč. VŠP), Oldřich Kubíček (4. roč. Filozofické fakulty), Harry Walter (2. roč. VŠP), Jan Hrabec (1. roč. VŠP), Květoslav Burian (1. roč. VŠP), Lubomír Šimek (1. roč. VŠP). Někteří členové komise nemohli být účastni až do doby dokončení příprav akce. Jednalo se o Lubomíra Šimka a Harryho Waltera. Organizační tým se však následně rozrostl o Jiřího Stýskala (4. roč. Filozofické fakulty), Jiřího Pištora (4. roč. Filozofické fakulty), Václava Čapka (3. roč. VŠP), Lubomíra Kramáře (VŠP), dr. Vyšín (asistent ústavu VŠP) a studenta Žižku (2. roč. VŠP). AUP, fond Agenda ČSM 1955 – 1958, fasc. 7, složka Majáles, Zhodnocení Majáles.

¹¹⁹ „[...] Od počátku příprav majáles se setkávala komise s velkými potížemi. Možnost betonového parketu (návrh s. Dokoupila) přes třídní jednání padla. Teprve kolem 20. dubna podařilo se s. Ševečkovi zajistit parket z Dolan a uskutečnit jeho převoz. Těžkosti a organisování narážely už pro datum; den před prvním májem. Restaurace odmítly zapůjčit stolové zařízení a zde opět pomohl s. Dokoupil, nabídl stoly a židle z poslucháren. Komise se zavázala zajistit jejich přenos a pokrytí ubrusy. Nebylo možno sehnat hudbu do průvodu ani trubače k několikaminutové produkci na náměstí, až pomohli sami studenti. Pod vedením s. Nováka a Uličného dali dohromady studentskou kapelu a počali cvičit do majálesového průvodu. Vůbec možno říci, že nadšení několika obětavců na VŠP sehrálo významnou úlohu v přípravách těchto slavností. Soudruh Pištora chopil se organisace Majálesového listu, vydal dvě čísla a v dozvucích 2 stránkový leták. Časopis byl jim zcela připravován, od shánění až k tvorbě příspěvků, až do jeho tištění, spínání, distribuci obětavě obstaral s. Čapek. Ten také svou živelností zajistil na oba podniky (Majáles a dozvuky) jedinou atrakci: střelnici. S. Vyšín, as. Z fyziky, chopil se organisace ohňostroje, výtvarníci II. roč. Kačírek a Poláček při kresbě plakátu (gotickou texturou) nápisu a zejména velkých pláten k výzdobě šli ve své obětavosti tak daleko, že věnovali výzdobě celé půldny i večery a dokonce sami provedli obtížné zavěšování i úpravu poškozených obrazů, když byly po prvním dešti porouchány. Podobně posluchači I. roč. Hrabec, Varmuža, Hlavicová, Šánová, Rozchovanská vykonali mnoho při vyhotovování praktických nápisů, transparentů i výzdobě nádvoří. Zde si zejména zaslouží uznání s. Šánová, Rochovanská a Hlavicová. Skvělé porozumění a pomoc při přípravách i v den konání majáles prokázali i zaměstnanci VŠP, s. Veškra, s. Podmolík a s. Láza. Zejména díky patří stolářům, s. Doleželovi a Dostálovi, jimž majáles se staly skoro součástí práce jako nejobětavějším studentům. Vzácné porozumění v reálné pomoci projevili s. Lecián a s. Vinš z PU. [...]“ Ibidem, str. 6-7.

které byly vyvěšeny v prostorách kolejí obou vysokých škol. Zhotoveny pak byly dva reprezentativní plakáty s gotickou texturou se zněním: „30. dubna 1956 na nádvoří VŠP vysokoškolské majáles s průvodem masek, s programem a tancem. Průvod vyjde v 16 hod. z Fierlingerovy třídy k budově VŠP, kde bude po slavnostním uvedení taneční zábava s programem.

Vstupné: masky 5 Kčs, účastníci průvodu: 8 Kčs, hosté: 10 Kčs.

Kdožkolivěk z akademických oudů oučastenství svého ve zmíněném retuňku by odpíral u veliké nebezpečnosti svou tělesnost se strany vrchnostenských binců se vydává. Násile na nich šetřeno nebude. Odpíralo li byť počasí akce s tímtež pořadem na den 4. měsíce máje se překládá.

*Konšel se o zábavu starající.*¹²⁰

Pramen dále informuje, že v týdnu od 3. do 7. dubna 1946 byla zorganizována skupina vyhlašovatelů, kteří byli oděni do úborů bakalářů, aby přenesli slavnostní staročeské svolání. Text prohlášení byl otištěn na první stránce majálesového listu. Dvanáct kostýmů bakalářů bylo půjčeno z rektorátu a dva kostýmy biřiců z KOD. O uskutečnění zvaní se zasloužili studenti Slavík, Čapek, Stýskal a soubor španělštinářů¹²¹ (představovali hudbu v talárech). Majálesové zvaní mělo velký úspěch. „[...] Zvaní mělo velký úspěch. Posluchači na přednáškách doslova vítali maskované posluchače potleskem (skupina vcházela do poslucháren po úderu binců na dveře a zvuků fanfár) a v závěru často pěli spontánně s hudbou „gaudeamus“. Skoro sensací bylo zvaní na ulicích města. A překonalo ve všední den a nehlášeně, byli vyhlašovatelé obkloповáni a provázeni zástupy zvědavců. Ve dnech 6., 7. a 9. dubna t. r. bylo uskutečněno 22 výstupů a přečtením slavnostního prohlášení: 7x na lékařské fakultě, 9x na VŠP, 5x na středních školách, 1x na náměstí, 4x nebylo dovoleno provést zvaní (Vyšší škola hospodářská, Vyšší škola sociální). Druhé vyhlašování bylo rozhodnuto provést až dopoledne 30. dubna t. r. Vytrvalý déšť, v němž bakaláři doprovázeni studentskou hudbou ve vojenských

¹²⁰ Ibidem, str. 7

¹²¹ Mínil se Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky.

stejnokrojích procházeli městem podlomil účín této akce, takže ač byla prováděna ve větším rozsahu (dvojnásobné obsazení) tak pronikavě jako první nevyzněla. Toto vyhlášení bylo dílem zásluhou především s. Kubička. Bylo čteno původní svolání v nepatrné úpravě)."¹²² Organizátoři se potýkali s mnoha problémy, jak organizačně funkčními, tak s nepřízní počasí. Den před konáním Majálesu (29. dubna), bylo na základě zpráv o počasí (které uváděly, že v odpoledních hodinách bude již jasno bez přeháněk) rozhodnuto, že se slavnost uskuteční v pondělí 30. dubna odpoledne. Průvod kvůli nepřízni počasí vyšel v 16 hodin.

Následný program se pořádal ve všech posluchárnách druhého poschodí fakult společenských věd a přírodních věd. Do všech poslucháren, kde bylo stolové zařízení, vedly reproduktory. Na chodbách byly dva výčepy a lavice k sezení. Ve 20 hodin přijel v doprovodu zástupců Kulturního výboru předseda národního shromáždění Zdeněk Fierlinger. Pramen dále uvádí, že cestu mezi zúčastněnými mu prorazili zbrojnoši. Dále byl uveden rektor Vysoké školy pedagogické Jaromír Bělič. Na rezervovaná místa, která byla umístěna naproti hudbě – tedy naproti pódiu; za zvuků fanfár zasedli rektori obou vysokých škol s prorektorem Miroslavem Matouškem. Pro ostatní profesory byla zajištěna posluchárna naproti aule.

Večerní program byl sestaven na 45 minut od 20 hodin do 20.45 hodin. Program sestával:

1. Hispanisti (Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky).
2. Polský tanec
3. Nová rada ženichům a nevěstám (Zde pramen uvádí, že podobných scének, které měly mít staročeský ráz, bylo připraveno více. Organizátorům se ale nepodařilo sehnat staročeskou hru).
4. Tři scény ze Shakespearových Veselých paniček

Dále bylo připraveno umělecké předčítání, sólový výstup hráče na harmoniku, scéna z Nebe na zemi, sólový výstup zpěvačky a scéna ze „Školy

¹²² Ibidem, str. 8

dobrého chování“. Z pramenu vyplývá, že úspěchu se podařilo dosáhnout prvním dvěma čísly – Souboru písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky a tanečníkům, kteří se relativně sžili s těžkými podmínkami přeplněného prostoru. Je uvedeno, že například „*trapně dopadla scéna ze Shakespeara, byla neúměrně dlouhá i zbytečná.*“¹²³ Podle všech dalších informací víme, že na prvním olomouckém Majálesu vystupovaly i další kapely, které ve výčtu událostí zmíněny nebyly. Jednalo se o Jazzový orchestr Ludvíka Nováka a orchestr Alfa. Obě tělesa podle dokumentu „*Vyúčtování vysokoškolských Majáles 1957 v Olomouci*“ obdržela honorář ve výši 1 600 Kčs pro orchestr Ludvíka Nováka a 1 150 Kčs pro orchestr Alfa.¹²⁴ Pramen dále uvádí tzv. hudbu na předvolební zábavě, která získala 600 Kčs. Nejspíš se jednalo o Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky.¹²⁵

¹²³ Ibidem, str. 12

¹²⁴ AUP, fond Agenda ČSM 1955 – 1958, fasc. 7, složka Majáles, Vyúčtování vysokoškolských Majáles 1957 v Olomouci.

¹²⁵ Viz výše.

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let padesátých

V padesátých letech na univerzitě pedagogicky působili osobnosti zmíněné již v předešlé kapitole, ve stručnosti zmiňme Išu Krejčího, který zde působil do roku 1950. Do šedesátých let na univerzitě působil Gustav Pivoňka (1960) a Josef Schreiber (1961).

V akademickém roce 1950–1951 přišel na univerzitu houslista Stanislav Bína, který byl čerstvým absolventem oboru estetiky a hudební vědy na Univerzitě Palackého.¹²⁶ Od roku 1945 působil coby hráč v Moravské filharmonii v Olomouci a v roce 1946 se stal členem Olomouckého kvarteta. V roce 1952 nastoupil na pozici koncertního mistra Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. Na univerzitě Palackého se realizoval prostřednictvím předmětu Nebojte se komorní hudby, kdy společně s Olomouckým kvartetem prováděl poslechové přednášky. Bína se okrajově zabýval i skladbou. Konkrétně v oblasti komorní a sólové tvorby. Uvedme Andante a Scherzo pro smyčcové kvarteto či Preludium, fugu a ciaconu pro sólové housle. Kompozičně vycházel spíše z klasických forem a tyto dvě prvotiny byly však jeho posledními díly. Bína na univerzitě působil pouze akademický rok 1950–1951. Dále se realizoval coby úspěšný houslový hráč.

Z kraje roku 1950 nastoupil na katedru dirigent Moravské filharmonie Bohumil Berka, jenž vyučoval v letech 1950–1953. Berka filharmonii vedl v letech 1948–1956. Na univerzitě vyučoval sborový zpěv, řízení sboru a dirigování. Od roku 1956 do roku 1958 je s univerzitou propojeno jméno Miroslava Melkuse, který vyučoval houslovou hru. Melkus byl absolventem Konzervatoře Brno. V uvedené etapě, kdy působil na univerzitě, vykonával funkci koncertního mistra Moravské filharmonie. Později odešel do Ostravy, kde se živil jako sólový i komorní hráč. Byl primáři ostravského kvarteta.¹²⁷

Hru na kytaru vyučoval v letech 1951–1953 Miroslav Kašpar, který byl členem orchestru KOD. Pěvkyně Jarmila Šachlová a Marie Žáková přišly na

¹²⁶ Studoval v letech 1947–1950. Československý hudební slovník. Praha 1963; AUP, PK-282, Seznam přednášek na filosofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci, 1950–1951.

¹²⁷ Krejčířová, Dagmar: Kapitoly z dějin katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta. Olomouc 1986, str. 81-82.

univerzitu roku 1959. Obě byly členkami operního souboru olomoucké opery. Šachlová na univerzitě působila do roku 1962, Žáková do roku 1961.

Umělecké aktivity dirigentů, skladatelů a výkonných umělců jsou důležitým bodem, kdy dochází k propojení akademismu s důležitou praktickou stránkou hudby. Výkonní umělci a skladatelé typu Iši Krejčího, Miroslava Melkuse či Stanislava Bíny nepůsobili na univerzitě dlouho, avšak svojí účastí zde podstatně přispěli k hudebnímu rozvoji posluchačů, ale především k propojení akademické půdy s veřejným hudebním životem.

Studentská tělesa a hudební aktivity studentů

V padesátých letech vznikl na Univerzitě Palackého Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky. Soubor fungoval po dobu studií jednotlivých členů mezi lety 1954–1957. Geneze tělesa byla zpočátku nejasná. Původní jádro sestávalo z nahodilé skupiny studentů španělštiny a francouzštiny na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Zpočátku se scházeli na tzv. Studentských hrátkách, což byli zábavné, improvizované večery. Toto studentské těleso patřilo v padesátých letech k reprezentativním složkám kulturního dění na Univerzitě Palackého.

Pamětník a člen souboru Arnošt Skoupý uvedl, že vznik hispanistů (jak se jim říkalo), souvisel s odjezdem studentů univerzity na bramborovou brigádu v říjnu 1955. Skupina studentů se souhlasem a rozhodnutím tehdejšího děkanátu mohla přes den nacvičovat zábavný program, který večer na Bruntálsku předváděli. V tomto období se ještě nejednalo o soubor latinsko-americký, ale převládala různá estrádní čísla sestávající ze zpěvů, komických scének, jež byly čerpány z Osvobozeného divadla. Moderátorem, tehdeším konferenciérem, byl Václav Čapek, pozdější dramaturg Československé televize v Ostravě a Československé televize v Praze. Právě zde, na bramborové brigádě, začala vznikat myšlenka na sestavení tělesa, které by se orientovalo na písně a tance ze Španělska, Mexika či Brazílie. Po návratu zpět do Olomouce začali studenti sestavovat program. První celovečerní koncert se uskutečnil 8. prosince 1955 v dnešním Slovanském domě, tehdejším závodním klubu ROH Moravských železáren. Vystoupení v prostorách univerzity na sebe nenechalo dlouho čekat. Uskutečnilo se 12. března 1956 v aule Filozofické fakulty Univerzity Palackého. Podle Arnošta Skoupého byl o vystoupení velký zájem. Přítomni byli jak studenti, tak akademičtí hodnostáři, pedagogové, administrativní pracovníci apod. Na základě velkého úspěchu a doporučení Oldřichem Běličem z Katedry Španělštiny byl soubor pozván do Brna, kde probíhala výstava Mexické grafiky. Na závěr expozice bylo organizátory uspořádáno dopoledne Poezie a písní Mexika, kde Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky vystoupil se svým písňovým repertoárem.

Na jaře roku 1956 se chystala velká univerzitní, resp. studentská událost – první Majáles, který bylo možno realizovat i po svolení oficiálních úřadů. Do hlavního programu dne 30. dubna bylo zařazeno vystoupení souboru Hispanistů, jak jim bylo říkáno. Již 12. května 1956 se uskutečnilo další vystoupení souboru – ve velkém sále Reduty. Jednalo se o doposud největší koncert, který měl kdy soubor mimo prostory univerzity. Soubor byl úspěšně přijat, jako nová a vítaná složka kulturní Olomouce.

V září 1956 se soubor účastnil soutěže Tvořivosti mládeže, kdy postoupil až do ústředního kola v Praze, které se konalo na zimním stadionu na Štvanici. Jako reflexe jejich výstupu vznikl článek v tehdy prvním čísle časopisu World student's news. Po návratu z Prahy soubor čekala řada vystoupení v Olomouci, opětovné vystoupení v Redutě, Přerově, Hulíně, Prostějově. V tomto období byla připravována nová akce – první zahraniční zájezd univerzity do NDR. Iniciátory byli studenti, kteří navázali kontakt se studenty z Lipska. Akce se oficiálně ujalo vedení fakulty – resp. Jaromír Bilič. V rámci tohoto zájezdu vznikla i cimbálová muzika, která měla reprezentovat moravský folklór (primášem byl Arnošt Skoupý, dále Karel Boženek, Jiří Zezula). Cimbálová muzika byla obohacena i o tance v národních krojích. Po úspěchu v NDR následoval výměnný koncert lužických studentů v Olomouci.

Téhož roku, 1956, se podařilo tělesu natočit rozhlasovou nahrávku, kterou režíroval dirigent Moravské filharmonie Miloš Konvalinka. Výstupem byla LP deska a přenos v Českém rozhlase.

Členové souboru se po návratu a dalších koncertech v Olomouci či po Olomoucku postupně zaměřovali na ukončení svých studií. Arnošt Skoupý uvedl, že po ukončení vysoké školy vznikaly úvahy o další existenci souboru coby profesionálního tělesa. Těleso se však dalo dohromady pouze jednou v roce 1960. Ostravská televize tehdy chystala pořad s názvem Dvanáct pozdravů z Olomouce, jeden pozdrav se zaměřoval i na univerzitu. V rámci tohoto pořadu živě a naposledy vystoupil Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky. V neposlední řadě neopomeňme zmínit alespoň některé členy tělesa: Václav Čapek

– konferenciér; Lubomír Smiřický – vedoucí souboru; Oldřich Huličný – aranžmá; Rudolf Němec; Arnošt Skoupý – trubka, housle, akordeon, mandolína, kytara; Helena Bartošíková – zpěv; Antonín Vaculík – zpěv.¹²⁸

V padesátých letech vzniklo další studentské těleso – Cimbálová muzika Univerzity Palackého, která zde působila v letech 1956–1960. *„Zrodila se z potřeby specifické situace, když vedení FF UP a fakulty společenských věd Vysoké školy pedagogické společně vyjednaly – tehdy v podmínkách částečného politického uvolnění – první výměnný kulturní zájezd svých studentů do zahraničí, vzájemnou návštěvu s lužicko srbskými studenty na univerzitě v Lipsku.“*¹²⁹ Cimbálová muzika utvořená už v roce 1956, již vedl primáš Arnošt Skoupý, se stala klíčovou složkou připravovaného širšího folklorního programu (hudba, písně, tance z Valašska a Slovácka), s nímž pak olomoucká delegace, sklizejíc vysoce kladnou a živou odezvu, vystupovala v různých vsích i městech Horní a Dolní Lužice v březnu roku 1957.¹³⁰

I poté, kdy někteří členové dokončili studium, pokračovali dál v činnosti nový primáš Jiří Zezula, Antonín Bařinka, viola kontr, Karel Boženek, klarinet, Jaromír Vyoral, kontrabas, které s houslemi doplnil asistent katedry chemie František Kašpárek. Hned v červnu téhož roku se účastnili soutěže muzik v rámci festivalu ve Strážnici. Úroveň muziky se výrazně zvýšila, když v roce 1958 přistoupil Horymír Sušil, dosavadní umělecký vedoucí souboru „Důbrava“ z Valašských Klobouk. Ten patřil k nejlepším cimbalistům své doby a byl také autorem kvalifikovaných úprav k hudebním pásmům z valašského regionu, zčásti i jiných oblastí. Jeho cimbálová hra podstatně proměnila zvukovost kapely, souběžně se zkvalitňovala interpretace kmenového materiálu. Vrcholné soutěžní úspěchy muziky se dostavily v roce 1959, kdy obdržela mimořádnou odbornou chválu jako vítěz krajského kola STM v Olomouci a posléze také pronikla mezi vyspělou konkurenci celostátního kola

¹²⁸ Veškeré informace poskytl Arnošt Skoupý v rozhovoru ze dne 27. února 2013.

¹²⁹ Této akce se účastnili společně se Souborem písní a tanců Španělska a latinské Ameriky.

¹³⁰ Podrobněji o zájezdu Hrabová, Libuše: Návštěvou u Lužických Srbů. Stráž lidu, 19. dubna 1957, str. 3; Ibidem, 24. dubna 1957, str. 3. Významné bylo také vystoupení v Chotěbuzi na IV. kongresu Domoviny, hlavní menšinové organizace Lužických Srbů. Dále email Arnošta Skoupého ze dne 1. března 2013.

v Brně, kde obsadila 3. místo.¹³¹ Na její kvalitě, spolu se Sušilovou účastí, měla nesporný podíl technická zdatnost hudebníků i zkušenosti některých členů (A. Bařinka, K. Boženek, H. Sušil, J. Vyoral) ze známých folklorních souborů a muzik jako „Dúbrava“ nebo Cimbálová muzika Slávka Volavého ze Strážnice.

Než v roce 1960 ukončili členové Cimbálová muziky Univerzity Palackého studia a tím i svoji činnost, dosáhli vysokého uznání a široké oblíbenosti na mnoha veřejných a neoficiálních vystoupeních v Olomouci i mimo ni. V průřezu času tak náleží k nejúspěšnějším folklorním studentským souborům působícím na olomoucké univerzitě.“¹³²

V tomto období na univerzitě působilo i další těleso. Jednalo se o Jazzový orchestr Ludvíka Nováka, který se aktivně účastnil i prvního olomouckého Majálesu. V Archivu Univerzity Palackého se dále nachází pramen, jenž hovoří o Orchestru Palackého Univerzity, který vedl Jiří Krutký. Zdroj uvádí: „Na základě provedené kontroly hospodaření vedení orchestru Palackého university v Olomouci, podáváme Vám přehledný soupis doložený doklady o hospodaření s 8% poplatkem zřizovateli od doby, kdy soubor byl uznán odborem školství a kultury rady KNV v Olomouci dne 20. 4. 1957 Zn. Č. 663/1957-Pg. s jmenováním zodpovědných ved. ss. Jiří Krutký, Olomouc, Krapkova 5, a Ludvík Novák studující VŠP Olomouc, jako umělecký ved. [...]“¹³³ V pramenu je dále uvedeno, že orchestr se zúčastnil ústředního kola STM 57 v Ostravě (znamená Soutěž tvořivosti mládeže).¹³⁴ Soubor na soutěži v krajském kole získal I. cenu v oboru hudební soubory. Na základě dopisu, který univerzita zaslala vedoucímu orchestru, víme, že na celostátním kole v Ostravě se orchestr umístil jako vítěz velkých jazzových a estrádních orchestrů a

¹³¹ Vítězem se stala ve svém premiérovém vystoupení CM Technik z Ostravy, založená a vedená Janem Rokytou.

¹³² Písemný informativní podklad o muzice poskytli Arnošt Skoupý a Antonín Bařinka, v pozdější praxi dlouholetý umělecký vedoucí souborů Vsacan, Kašava a ředitel LŠU ve Zlíně. Text vychází z emailu Arnošta Skoupého ze dne 1. března 2013.

¹³³ AUP, fond Agenda ČSM 1955 – 1958, fasc. 7, složka Orchestru Palackého university v Olomouci.

¹³⁴ Dále jsou představeni i jednotliví hráči, Jmenovitě: Ludvík Novák, Jiří Krutký, Milan Filipek, Leopold Kilián, Jaromír Havránek, Pavel Stejskal, Bronislav Žák, Václav Velísek, Zdeněk Vrbic, František Hrabal, Karel Madr, Zdeněk Svozil, František Doležel, Evžen Mitáček, Jiří Šimíček, Milan Špůr, Juraj Šváč, Milan Lipský, Jaroslav Fischer. Ibdiem, Účastníci ústředního kola STM 57 v Ostravě.

byly jim uděleny zlaté medaile. Orchestr se též v období 1957–1958 účastnil Hanáckých dožínků v Náměšti na Hané a mnoha dalších koncertů v Československu a Polsku.¹³⁵ Pramen dále uvádí, že v orchestru byly téhož roku provedeny drobné organizační změny, po kterých mohli být jeho členy pouze vysokoškolští studenti. Dále je uvedeno, že orchestr postrádal jednotné oblečení, proto chtěl v následujícím roce 1958–1959 podniknout všechny kroky k tomu, aby získal prostředky na jednotné oblečení, čímž by lépe reprezentoval vysoké školy v Olomouci (míní Univerzitu Palackého a Vysokou školu pedagogickou).¹³⁶

Studentský orchestr Ludvíka Nováka, dále pak Jiřího Krutkého patřil k dalším tělesům, které prořaly univerzitní prostory. Představoval reprezentační složku hudebního dění v prostorách Univerzity Palackého a Vysoké školy pedagogické, tak na hudebních soutěžích mimo Olomouc či na společenských událostech v Olomouci i mimo ni.¹³⁷

Přes nepřízeň komunistické kulturní politiky se v Olomouci v padesátých letech rozvíjel i swing. V roce 1951 zde působila převážně studentská kapela Olympic s uměleckým vedoucím Josefem Vysloužilem. Orchestr pravidelně

¹³⁵ Pramen uvádí vystoupení: 28. září 1957 se účastnil vinobraní OV ČSM v Rýmařově a večírku ČSM - Holice. 6. října 1957 vystupoval na „Koncertu tanečních melodií“ v Olomouci; 7. prosince 1957 proběhla estráda v Prostějově; 13. prosince 1957 estrádní program Polské delegace Hotel Palác; 17. prosince se účastnil IV. Ročníku „Hrádky s kulturním programem“; 11. ledna 1958 proběhl večírek pedagogů gymnázia v Olomouci; 18. ledna 1958 se účastnil reprezentačního plesu LZ Litovel; 15. února 1958 další reprezentační ples DO Preyidza na Slovensku; 5. března 1958 v Národním domě doprovázel další reprezentační ples; 13. března 1958 opět v Národním domě hrál na Maškarním plese mediků; 15. března 1958 v Přerově proběhl reprezentační ples SRPŠ 11 letky; 22. března 1958 v Národním domě doprovázel akci Zemstav n. p. Rudý prapor; 30. dubna 1958 účinkoval na Předmájové studentské veselici Řepčín; 1. května 1958 byly Májové oslav VŠP, které se uskutečnily v aule Univerzity Palackého; 27. června 1958 se orchestr slavnostně rozloučil se svým uměleckým vedoucím Ludvíkem Novákem, který odešel do Zlína (tehdejšího Gottwaldova); 2. září 1958 se orchestr pod vedením Krutkého opět schází ke zkoušce, nacvičovali program na VI. hanácké dožínky v Náměšti na Hané, které se uskutečnily 13. září 1958. Ibidem. K 5. září 1958 na základě zprávy „Hlášení členů velkého tanečního orch. P.U.“ máme k dispozici nový přehled hráčů: Jiří Krutký (vedoucí souboru), Leopold Klilián (student VŠP), Milan Filipe (student lékařské fakulty) – oba jmenovaní plnili funkci zástupců Jiřího Krutkého. Dále jsou uvedeni: Pavelka M. (student VŠP), Havránek Jar. (student VŠP), Jehlička Boh. (student VŠP, dálkově), Berka Karel (student VŠP), voj. Svozil Zdeněk, Březina Ladislav (student VŠP), Žák Bronislav (student VŠP), Zikmund Mir. (technika Brno), Škuca Milan (zást. ved.), Machynek Luboš, Lipský Milan, Prášil Jan (student lékařské fakulty), Pluskal Lad. (student VŠP), Švác Jiří (student lékařské fakulty). Vychází z : Ibidem. Jména a zkratky jmen jsou ponechány ve znění, jaké byly nalezeny v pramenu.

¹³⁶ Vychází z: Ibidem, Akce a hry orchestru ve školním roce 1957–1958.

¹³⁷ Nepodařilo se zjistit, jak dlouho orchestr fungoval.

účinkoval především mimo univerzitní prostory – v Domě armády, Slovanském domě, Národním domě, či v Redutě.

Přesah mimo uměnovědné – hudební katedry je v padesátých letech reprezentován Miroslavem Jirouškem, který pedagogicky působil na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého, katedře algebry a geometrie v letech 1954–1970. Zabýval se sběrem lidových písní na Hané a skladbou. Jiroušek studoval na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obor matematika – fyzika, a též na Pražské konzervatoři kompozici u Jaroslava Křičky a Rudolfa Karla. Již v roce 1954 vydal spolu Oldřichem Sirovátkou sbírku *Písně z Hané*,¹³⁸ která však ještě neobsahovala jeho vlastní zápisy lidových písní, které jsou v celku uloženy v Etnologickém ústavu Akademie věd ČR v Brně. Patnáct z nich vybral a vydal s názvem *Než spadne rosa* Pavel Klapil.¹³⁹ Jiroušek se skladatelsky realizoval úpravami lidových písní a sborovou a písňovou tvorbou, je autorem i *Ronda pro dechové nástroje* z roku 1955.¹⁴⁰ Pavel Klapil uvedl, že se o něm na univerzitě s nadsázkou mluvilo jako o nejlepším matematikovi mezi hudebníky a nejlepším hudebníkově mezi matematiky. Zemřel v roce 1983.

Sledujeme, že v padesátých letech, podle všech informací působila tělesa především nonartificiálně zaměřená. Zmíněné soubory kvalitativně vysoce reprezentovaly olomouckou univerzitu. Tělesům se zdařilo přesáhnout univerzitní prostory a koncertovat i mimo město Olomouc.

¹³⁸ Jiroušek, Miroslav; Oldřich, Sirovátka: *Písně z Hané*. Praha 1954.

¹³⁹ Klapil, Pavel: *Než spadne rosa*. 15 hanáckých lidových písní ze zápisů Miroslava Jirouška. Velká Bystřice 1994.

¹⁴⁰ Skladatelská tvorba:

Písně: Dvě písně (slova Antonín Klášterská, 1926), Pět písní op. 3 (1932), O zvířátkách op. 5 (1933), Čtyři písně (slova František Halas, 1946), *Než spadne rosa* (15 hanáckých lidových písní)

Sbory: České národní písně a tance op. 10 (1936), Sedm lidových písní op. 13 (1937), Deset lidových písní op. 14 (1938), Šest lidových písní op. 18 (1940), Deset lidových písní op. 20 (1940), *Koledy* (1940), Hanácké lidové písně op. 21 (1940). In: *Československý hudební slovník I (A – L)*, Praha 1963.

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech šedesátých

Hudba k akademickým obřadům a studentský svátek Majáles

V roce 1966 slavila univerzita dvacetileté výročí svého znovuoobnovení. O událostech informovaly olomoucké noviny Stráž lidu. Na úvodní straně novin je titulek „Dvacet let Univerzity Palackého“, ¹⁴¹ autorem článku byl prorektor Antonín Václavík. Na téže straně se nachází článek „Diskutujeme o koncepci kulturního života Olomoucka“, kdy Jiří Skalička z Filozofické fakulty píše o jakési stagnaci ochoty města inovovat a zpřístupnit více olomoucké turistické destinace a upozornit na ni veřejnost. ¹⁴² Michal Pospíchal v témže periodiku stručně rekapituluje události obnovené univerzity. Dále jsou zveřejněny úspěchy Lékařské a Filozofické fakulty. V rámci zviditelnění olomoucké univerzity ve Stráži lidu je k článku „Nejmladší fakulta University Palackého“ vložena fotka z vystoupení studentů Katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty. Jedná se o dechový orchestr. Z novin ani z článku není jasné, zda se jednalo o big bandovou sestavu či klasický dechový orchestr (dechovku). ¹⁴³ Avšak prostřednictvím diplomové práce s názvem Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista ¹⁴⁴ víme, že na katedře hudební výchovy působila studentská dechová hudba, mohlo se tedy jednat o toto seskupení. ¹⁴⁵

V Archivu Národního muzea je ve složce Robert Smetana dochována pozvánka Smetany na slavnostní zahájení studijního roku 1961–1962. Na událost zve Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Program sestával z:

¹⁴¹ Dvacet let Univerzity Palackého. Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966, str. úvodní.

¹⁴² Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966, úvodní strana, Diskutujeme o koncepci kulturního života Olomoucka. Doc. PhDr. Jiří Skalička, CSc., filozofická fakulta PU. „[...] Univerzitní prostory by měly být zpřístupněny, aspoň formou Dní otevřených dveří. Dneska je to podnik tak rozsáhlý, že se neznají učitelé různých fakult, poslední schematismus vyšel před 10 lety. Universita by se měla v jubilejním roce více propagovat v tisku, rozhlasu, televizi – ta se Olomouci věnovala zatím jen o zahradnické výstavě. Universita má styk s celým světem a málo se o tom ví. Jsou tu pracovníci, známější v zahraničí než ve své čtvrti. [...]“

¹⁴³ Ibidem, str. 5, Doc. Dr. Jaroslav Just, děkan pedagogické fakulty, Nejmladší fakulta Univerzity Palackého.

¹⁴⁴ Brezovská, Markéta: Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista. Pedagogická fakulta, Olomouc 2010.

¹⁴⁵ Více níže.

- „
1. Zahájení
 2. Proslov děkana fakulty doc. Dr. J. Langa
 3. Projev hostů
 4. Umělecký pořad
 5. Zakončení¹⁴⁶

Z pramenu bohužel nevyplývá kdo provedl hudební program.

Ve dnech 20. – 23. března 1961 proběhla v rámci oslav 40. Výročí založení KSČ a 15. Výročí obnovení vysokého školství v Olomouci uměnovědná konference Václavkova Olomouc 1961. Pořadatelem byla Filozofická fakulta Univerzity Palackého. Program konference měl být primárně zaměřen na významnou osobu Olomoucka Bedřicha Václavka, ale byla zařazena i problematika písně kramářské, již se věnoval Václavek společně s Robertem Smetanou. Konferenci provázel bohatý kulturní program – Divadlo Oldřicha Stibora, společně s pracovníky Filozofické fakulty – uspořádali „[...] *Večer kramářských písní, na němž byly kramářské písně, v historickém průřezu tří století předvedeny scénicky s veškerým dobovým koloritem.* [...]“¹⁴⁷

Ve složce Roberta Smetany v Archivu Národního muzea se dále dovídáme, že v roce 1969, respektive 28. března 1969, byl pozván Závodním výborem ROH Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na společenský večírek.¹⁴⁸ Předpokládáme, že i zde byl jistě hudební doprovod, který však není zmíněn.

V letech šedesátých proběhly na univerzitě celkem tři studentské svátky Majáles. Toto období bylo posledním, do revoluce, kdy byl tento svátek režimem akceptován. V roce 1968 skončila činnost ČSM.¹⁴⁹ Zásadní událostí roku 1968 se však pro Československo a univerzitu nejen v Olomouci stala srpnová okupace

¹⁴⁶ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce PU. Slavnostní zahájení studijního roku 1961 – 1962.

¹⁴⁷ Dvořák, Jaromír; Kvapil, Š, Josef: Václavkova Olomouc 1961, Sborník referátů a diskusních příspěvků o kramářské písni. Praha 1963, str. 5-6.

¹⁴⁸ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30. Pozvánky na různé akce Palackého univerzity v Olomouci. Pozvánka na společenský večírek.

¹⁴⁹ Zkratka značí: Československý svaz mládeže.

Československa vojsky Varšavské smlouvy. Rok 1968 byl tedy poslední, kdy se naposledy tato slavnost udála. První Majáles se konal v dubnu 1956 a podle dochovaných pramenů se další majálesová oslava uskutečnila v akademickém roce 1963–1964. Oslavy byly stanoveny na 2. května 1964. V univerzitním archivu k tomuto existuje složka ČSM. Tato jednota měla na starosti veškeré (nejen) kulturní akce v akademických prostorách. Podle této složky víme, že v rámci oslav vystoupilo i Smyčcové kvarteto Univerzity Palackého. V pramenu dále nejsou uvedena tělesa či jednotlivci, kteří by v rámci oslav vystoupili, vždy je uvedeno pouze označení Hudba. Zajímavostí může být skutečnost, která je v pramenu zmíněna. V rámci jednotlivých vystoupení měl proběhnout i výstup člena baletního souboru divadla namaskovaného za dívku. Tento muž – dívka, provedl striptýz za doprovodu reprodukované hudby. Organizátoři si vložili k tomuto číslu poznámku, že detailní provedení bude třeba ještě projednat.

Další Majáles se uskutečnil roku 1966, z archivních pramenů není opět patrné, jaký hudební program celou akci doprovázel. V roce 1966 zmínka o hudbě zcela chybí. Zajímavostí může být v případě tohoto majálesu výzva z Domu Armády, kde se konala večerní veselice. „[...] Vážení přátelé. Při nedělních oslavách MAJÁLES tj. 15. tm. konaných v Domě Armády v Olomouci bylo rozbito okno. Upozorněn byl Váš pořadatel konající službu u pokladny. Žádáme Vás proto abyste okno buď nechali opravit, nebo nám zaplatili úhradu Kčs 50,- za službu konající dozor na tomto večeru naším zaměstnancem. Vše zařídte do 10 dnů. T. j. do 28. t. m. Jinak jsme nuceni předat celou záležitost našim vyšším orgánům. Míru zdar Sedláček Vilém o. z. [...]“¹⁵⁰ Na tomto dopise je pak tužkou vepsáno „To je ale forma jednání!“ Bližší informace k svátku, který se konal v roce 1966, nejsou.

Posledním konání tohoto studentského svátku proběhlo v roce 1968. Po srpnu 1968 byla zrušena organizace ČSM a bujaré studentské aktivity byly zakázány. Další Majáles se konal až po roce 1989.

¹⁵⁰ AUP, Agenda ČSM PU 1965/1966, fascikl 15, F 15/83. Majáles (průběh, hodnocení atd.) 1966.

Studentský svátek byl naplánován na 11. května 1968. V archivu univerzity se k tomuto datu dochovala dohoda mezi Vysokoškolským výborem ČSMU UP, zastupovaný Vladimírem Maňasem a hudebním souborem Batolata, zastoupeným studentem Miroslavem Ryškou. Soubor Batolata se touto smlouvou zavázal provést hudební produkci na taneční zábavě v rámci akce Majáles 68 dne 11. května 1968. Koncert proběhl v místnostech Krytého bazénu v době od 20 do 1 hodiny ranní. Vysokoškolský výbor proplatil souboru honorář ve výši 570 Kčs.¹⁵¹ Poslední Majáles, který se v prostorách univerzity i mimo ni v Olomouci konal, byl poprvé a vlastně naposled rozdělen do dvou dnů. Celkové hodnocení akce bylo v podstatě pozitivní. Samotný průběh svátku a velká účast olomoucké veřejnosti byla úzce spojena s politickým uvolněním, které panovalo až do srpna 1968. Vrcholem akce bylo korunování krále majálesu, kterým se stal Josef Škvorecký. „[...] *Průvod procházel od vysokoškolské kolejí na náměstí Míru kde pronesli své projevy k lidu poddanému král majáles – Dr. J. Škvorecký a purkmistr města Olomouce. Poté se celý průvod odebral na stadion, kde byl připraven program nazvaný Studentské taškařice, sestávající převážně z tradičních prvků studentské zábavy. Vlastního průvodu se zúčastnilo asi 2 000 – 2 500 studentů, tzn. více než polovina studentů olomoucké university. Průvod procházel ulicemi města za ohromné pozornosti obyvatel Olomouce. Při projevu majálesového krále na náměstí Míru bylo na tomto prostranství podle odhadu nejméně 25 000 přihlížejících. Druhého dne večer proběhly již tradiční studentské majálesové taneční veselice na pěti místech Olomouce. K charakteru samotného majálesu je nutno poznamenat, že proběhl vcelku klidně. Na rozdíl od dřívějších let neměl majálesový průvod vyhraněně politický aspekt – promítaly se zde často i problémy denního života studentů. Z celkového pohledu vyplývá, že se studenti převážně věnovali své vlastní zábavě a že se neprojevovaly tendence nebo ochota dát se využít pro provokace jakéhokoliv druhu.*“¹⁵² Z uvedeného textu jasně vyplývá, že uvolněná politická atmosféra docílila pokojného průběhu posledního studentského svátku.

¹⁵¹ AUP, Agenda ČSM PU 1967/1968, fascikl 17/1, F17/1/111. Majáles 1968.

¹⁵² Ibidem. Hodnocení akce.

Z archivních pramenů není patrné, že by došlo k jakýmkoli rozporům se zákonem, univerzitním řádem apod.

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let šedesátých

V šedesátých letech přišly na univerzitu nové osobnosti, zejména Mojmir Zedník, Pavel Čotek, Stanislav Běhal, Václav Rábl a Zdeněk Fridrich.

Mojmír Zedník studium hudební a výtvarné výchovy započal v roce 1946 a ukončil v roce 1950. Od 1. září 1961 působil jako odborný asistent na Pedagogickém institutu v Olomouci a od 1. září 1964 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, taktéž jako odborný asistent.

Mojmír Zedník začal v roce 1949 vyučovat na střední škole chlapecké v Krnově, po zřízení pedagogického gymnázia v roce 1951, byl přeložen na tento ústav.¹⁵³ V roce 1961 přestoupil na Pedagogický institut v Olomouci do funkce odborného asistenta (později Pedagogická fakulta Univerzity Palackého). Výrazná byla i jeho činnost mimo prostory univerzity. Působil jako předseda okresního poradního sboru pro hudbu v Olomouci, předseda pobočky Svazu hudebníků, člen krajského poradního sboru a člen ÚV Svazu hudebníků v Praze, či jako člen sekce pro kulturní politiku při OV KSČ v Olomouci. Během jeho působení na Pedagogickém institutu a později Univerzitě Palackého se věnoval paralelně činnosti umělecké a pedagogické. V roce 1967 se stal členem Svazu skladatelů, po jeho zrušení v roce 1971 a ustavení nového SČKU požádal o znovupřijetí, přijat byl v roce 1976. Zabýval se kompozicí v oblasti zábavné hudby. Je autorem řady písní pro děti, skladeb pro dechové orchestry a mládežnické kapely, zabýval se instrumentací a úpravami pro amatérské i profesionální soubory.¹⁵⁴

Dalším významným pedagogem byl Pavel Čotek. S univerzitou v Olomouci je spojen od roku 1960, kdy byl z podnětu Roberta Smetany přijat na Univerzitu Palackého. Zde působil až do roku 2002. Vyučoval hudební teorii a hru na klavír.

Čotek v letech 1942–1947 studoval Pražskou konzervatoř a v letech 1961–1965 skladbu na JAMU v Brně, kde byl žákem významného českého teoretika a skladatele Ctirada Kohoutka. V rozmezí let 1947–1949 působil jako učitel hudby

¹⁵³ Ústav byl později změněn na pedagogickou školu.

¹⁵⁴ AUP, inv. č. 5758, složka Zedník, Mojmir; Šišková, Hana: Život a dílo vysokoškolského učitele a hudebního skladatele Mojmíra Zedníka. Diplomová práce, Pedagogická fakulta. Olomouc 1990.

v Slaném a Poličce. V letech 1948-1952 byl ředitelem hudební školy Bedřicha Smetany v Litomyšli a hudební školy v Chocni (1952-1957). Čotek bezesporu patřil k nejvýraznějším skladatelským osobnostem sledovaného období. Během svého uměleckého života spolupracoval s různými komorními soubory, či sbory, s Moravskou filharmonií, vystupoval též na Podzimním festivalu duchovní hudby v Olomouci. Skladatelsky začal být výrazně aktivní v šedesátých letech, kdy řada jeho děl byla provedena i v zahraničí. Uvedme Symfonické etudy pro velký orchestr, které uvedla Moravská Filharmonie v západním Německu. Dále Koncert pro dva hráče na bicí nástroje a orchestr (1967), melodram Podobizna ptáka (1963) či Concerto grosso pro hoboje, klarinet, lesní roh a smyčce.¹⁵⁵ Vycházel z tradičnějšího sukovsko-novákovského proudu české hudby, které však prostupovali s prvky soudové hudby a jejími trendy. Pavel Čotek se skladatelsky angažoval i pro potřeby univerzity. Složil univerzitní fanfáry a dále Mírovou znělku pro čtyři trubky k mírové slavnosti Univerzity Palackého. Obě díla se však v Archivu univerzity

¹⁵⁵ Další tvorba: instruktivní: Klavírní chvílky (1955); vokální: písně – Romantické písně (1944), Dvě písně na slova Jos. Hory (1956), Písničky na zimu (1961), Doma (1968), Starojaponské písně (1969); vokální tvorba– Stromy (1941), Pohlednice ze socialistického města (1950), Ostravské nebe (1951), Ohlasy národních písní (1949), Písničky k žatvě (1954), Copánek (1963); Starokorejská lyrika (1989), Solfeggii per voci bianchi pro dětský sbor (1975-1978), Paměť. Cyklus sborů pro mužský, ženský a smíšený (1980), Kantáta z veselých not pro dětský sbor a orchestr na slova J. Havla (1980), Prsten po Praze (1985), Čtyři z Uničovska pro dětský sbor a klavír (1996), Tři písně z Horácka (1996); komorní: Tři romantické skladby pro lesní roh a klavír (1954), Taneční suita pro dechový kvintet (1955), Suita pro housle a klavír (1958), Sonatina pro klavír (1960), Tři skladby pro flétnu a klavír (1962), Sonata pro housle a klavír (1962); Podobizna ptáka, melodram (1963), Komorní hudba pro smyčcový kvartet a klavír (1969), Dechová hudba pro pikolu, trubku, basovou trubku, basový trombón a klavír (1970), Agóge pro violu a klavír (1974), Bicinium pro dva libovolné nástroje (1979), Causerie pro basklarinet a klavír (1980), Bludy pro pět dechových nástrojů (1982), Miniatury pro hoboje (1987), Interedio pro varhany (1993), Canzone da sonar pro sopránový saxofon a klavír (1993); orchestrální: Concertino grosso pro hoboje, klarinet, lesní roh a smyčce (1964), Symfonické etudy (1965), Koncert pro dva hráče na bicí nástroje a orchestr (1967), Responsoria pro varhany a orchestr (1969), Smyčcová scherzo pro komorní orchestr (1973), Glosa pro velký orchestr (1974), Lidové tance pro dechový orchestr (1982), Olomoucké barokní ozvěny pro komorní orchestr (1993), Moravské taneční nálady pro velký dechový orchestr (1997). Krejčířová, Dagmar: Kapitoly z dějin Katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta. Olomouc 1986, str. 89-92. Juráková, Ivana: Pedagogická a organizační činnost učitele a hudebního skladatele Pavla Čotka, nositele Vyznamenání za vynikající práci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1986.; Poledňák, Ivan: Pavel Čotek, Český hudební slovník osob a institucí. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=3474, cit. 27. 2. 2013.

Palackého nenacházejí.¹⁵⁶ Dílo s názvem Slavnostní fanfára, které bylo primárně komponováno k příležitosti Olomouckému hudebnímu jaru, je napsáno pro skupinu trubačů, kteří pravidelně hráli tyto fanfáry k příležitosti zahájení festivalu na ochozu olomoucké radnice.¹⁵⁷

V roce 1961 přišel na univerzitu Stanislav Běhal. Na Katedře hudební vědy a výchovy a poté i Katedře muzikologie působil do roku 2004. Pro olomoucký hudební život byly důležité především jeho premiéry děl soudobých autorů. Stanislav Běhal přes své značné zdravotní problémy prakticky nikdy nedokončil studia klavíru. První jeho pokus získat kompletní hudební vzdělání proběhlo roku 1949, kdy nastoupil na brněnskou konzervatoř. Studia ukončil po prvním ročníku. Roku 1953 nastoupil do přípravného ročníku brněnské JAMU, studia musel opět ukončit, tentokrát z důvodů vojenské služby. V roce 1955 nastoupil na VŠMU do Bratislavy, kde nejdříve působil jako korepetitor a následně byl pro svůj talent přijat ke studiu. Kvůli opětovným zdravotním komplikacím studií zanechal. Přesídlil do Olomouce, kde přijal místo korepetitora v Divadle Oldřicha Stibora, toto místo však opět ze zdravotních důvodů opustil. Poté přijal místo učitele klavíru při Krajském domu osvěty v Olomouci, později vyučoval v Lidové škole umění v Lipníku nad Bečvou na pobočce ve Velkém Újezdu. V roce 1960 začal spolupracovat s Moravskou filharmonií, kde obsluhoval všechny klávesové nástroje. V roce 1961 nastoupil jako lektor klavírní hry na Katedru hudební vědy a výchovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého a paralelně zde studoval obor hudební výchova, nástroj a hlasová výchova. Studium uzavřel absolventským koncertem roku 1966 za doprovodu Moravské filharmonie. Hrál Trojkonzert Ludwiga van Beethovena.¹⁵⁸ Rozšiřující obor hudební a hlasová výchova ukončil v roce 1971. Běhal měl výjimečné doprovázečské schopnosti a přes svůj handicap pravidelně spolupracoval s Moravskou filharmonií či menšími hudebními spolky. Významná byla jeho umělecká spolupráce s dirigentem Moravské filharmonie Václavem Ráblem. Po Ráblově odchodu do zahraničí spolupracoval s violoncellistou

¹⁵⁶ V současné době k dispozici nejsou, nenachází se ani v archivech jednotlivých hudebních kateder, ani u pamětníků, či pravidelných hráčů slavnostních promočních fanfár.

¹⁵⁷ Více viz příloha.

¹⁵⁸ Koncert pro housle, violoncello, klavír a orchestr C dur, op. 56.

Stanislavem Apolinem či houslistou Ivanem Hřebabetským. Patřil k vynikajícím interpretům soudobé hudby. K nejznámější patří jeho spolupráce s olomouckým skladatelem Pavlem Čotkem.¹⁵⁹

V roce 1961 působil na univerzitě Václav Rábl, koncertní mistr Moravské filharmonie. Externě zde vyučoval houslovou hru a byl pověřen vedením výuky dálkového studia. Významná byla jistě i externí spolupráce s dirigentem Pavlem Vondruškou, který v letech 1961 a 1962 vedl předmět Řízení pěveckého sboru. S univerzitou jsou spojeni i dirigenti, kteří se v šedesátých letech vystřídali u řízení Pěveckého sboru olomouckých učitelek Josef Vaca,¹⁶⁰ Jaromír Borovička¹⁶¹ a Jan Bukovjan.¹⁶² Jmenovaní byli dlouholetými členy Katedry hudební vědy výchovy až do let osmdesátých. Aktivně se, i mimo dirigentské působení v Pěveckém sboru olomouckých učitelek, podíleli na rozvoji hudební kultury v prostorách univerzity i mimo ni.

V šedesátých letech přišel na univerzitu Zdeněk Fridrich, regionální hudební skladatel, varhaník a amatérský výrobce klávesových nástrojů.¹⁶³ Fridrich po absolvování strážnického gymnázia začal studovat hudební vědu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Do Olomouce se dostal díky vojenské službě, kterou zde vykonával a po jejím skončení nastoupil do posádkové hudby Olomouc. V roce 1962 nastoupil jako odborný asistent na Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, kde vyučoval hru na klavír, improvizaci, nauku o hudebních nástrojích či hudební formy. Hlavním jeho zájmem byly varhany a varhanářství. Ceněná je jeho obnova varhan u Panny Marie Sněžné v Olomouci, kde též pořádal cyklus koncertů s názvem Sobotní večery u varhan. Do památkové péče byly jeho zásluhou přijaty varhany na Klášterním Hradisku, na zámku v Tovačově, kostelní

¹⁵⁹ Krejčířová, Dagmar: Kapitoly z dějin Katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce. Pedagogická fakulta. Olomouc 1986, str. 84-88.

¹⁶⁰ Viz níže.

¹⁶¹ Viz níže.

¹⁶² Viz níže.

¹⁶³ Československá televize Praha 1984, Setkání výrobců historických hudebních nástrojů. Cyklus Hrají si pro potěšení. Pořad se Zdeňkem Fridrichem. Klapil, Pavel: Za docentem Zdeňkem Fridrichem (27. 8. 2002). Žurnál, r. 12, č. 2, 27. září 2002, str. 7

varhany v Dubu na Moravě či v olomouckém kostele u kapucínů. Skladatelsky se věnoval jak tvorbě varhanní, tak orchestrální a instrumentální. Zabýval se též úpravami lidových písní.¹⁶⁴

¹⁶⁴ Dílo: Concertino in modo classico pro klarinet a klavír (1958), Trio pro dvoje housle a violu (1958), Suita pro čtyři lesní rohy (1959), Pod Javorinú – Fantazie pro dechový orchestr (1958–1962), Malá suita pro dechový orchestr (1958–1962), Rozmarný valčík pro dechový orchestr (1958–1962), Concerto capriccio pro trubku a klavír (1958–1962), Romance pro violoncello a klavír (1958–1962), Groteska pro tubu a klavír (1958–1962), Andante pro violu a klavír (1958–1962), Májová předehra pro orchestr (1963), Fantazie a scherzo (1963), Dueto pro dvě violoncella (1963), Valčíkové scherzo pro dva akordeony (1965), Suita pro orchestr (1966), Duo pro klavír a varhany (1966), Tři skladby pro housle a klavír (1968), Tři dronosti pro klarinetové trio (1970 dvě části, 2002 třetí část), Suita pro varhany (1982), Nostalgia militanda. Capriccio pro 3 trubky a dechový orchestr (1996), Pozdrav pro klarinet a klavír (2002), Tříhlasá mše s varhanami (2002), Úpravy lidových písní. Soupis díla doc. PhDr. Zdeňka Fridricha, CSc. (12. 1. 1927 – 27. 8. 2002). Sestavila Květuše Raueová-Fridrichová. In: Acta universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Paedagogica, Hudební věda a výchova 9., Olomouc 2003, str. 135-136.

Se Zdeňkem Fridrichem odchází oblíbený varhaník a skladatel. Olomoucké listy, č. 36, r. 2, str. 11.

Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů

V šedesátých letech patřil k jednomu z velkých souborů, který byl přímo spojen s Pedagogickou fakultou, Učitelský symfonický orchestr při Univerzitě Palackého (též Orchesterální sdružení učitelů při Univerzitě Palackého v Olomouci).¹⁶⁵ Vznikl v roce 1961 a jeho zakladatelem byl tehdejší asistent Katedry hudební výchovy Karel Jarolím. Pod jeho taktovkou soubor koncertoval do roku 1968 a uskutečnil řadu vystoupení i na mezinárodní úrovni. Činnost orchestru charakterizoval jeho tehdejší člen, dlouholetý pedagog Katedry hudební výchovy Pavel Klapil takto: *Orchestr zkoušel v aule tehdejší hlavní budovy Pedagogické fakulty na Žerotínově nám. 2, kde je nyní (od 1990) bohoslovecký seminář. Jeho členy byla řada univerzitních učitelů, pro členy Katedry hudební výchovy byl povinný, a řada učitelů z Olomoucka. Zkoušel o sobotách, což bylo atraktivní, protože jeho členové - učitelé z hlavně mimoolomouckých škol - byli uvolňováni z vyučování a měli hrazenu cestu. Byla také každoročně realizována prázdninová soustředění ve městě Jeseníku. Činnost trvala až do r. 1968, neboť to byl jednak rok politicky velmi neklidný (vpád vojsk), jednak byly tehdy zavedeny volné soboty, které znamenaly definitivní konec, neboť členové začali spontánně užívat volných sobot na chatách apod. Mezi sólisty byli členové katedry Jaroslav Václavek (housle), Josef Vaca (zpěv), sólistka olomoucké opery Vlasta Ployharová (soprán). Orchestr vystupoval také s Pěveckým sdružením olomouckých učitelek a se studentským pěveckým sborem. Uváděl tradiční český i světový repertoár (díla Smetanova, Dvořákova, Fibichova, Janáčkova, Beethovenovu I. symfonii, Schubertovu Nedokončenou symfonii, úryvky z Čajkovského oper a baletů, Mozartovu Malou noční hudbu apod.) Vystupoval na fakultních a univerzitních akcích i na veřejnosti. Časté byly výchovné koncerty na školách střední a severní Moravy. Měl družební styky s učitelským orchestrem v Lipsku, s nímž si vyměnil dva koncertní zájezdy, byl také v Polsku (Bialsko-Biala), hostil i podobný soubor z Bulharska.*¹⁶⁶

¹⁶⁵ Viz kronika

¹⁶⁶ Vyjádření Pavla Klapila na základě emailového dotazu ze dne 8. 12. 2012.

Pramen, který dokumentuje vysokou interpretační úroveň tohoto tělesa, je kronika, která vznikla k příležitosti zájezdu orchestru do NDR. Kronika uvádí, že orchestr měl od svého vzniku, tedy od roku 1961 do roku 1964, za sebou sto koncertů. Mezi amatérskými symfonickými orchestry, podle autora článku Leopolda Vojáčka (a současně člena orchestru), zaujímá přední místo. Dále informuje, že 16.–24. května 1964 podnikl orchestr umělecký zájezd do Lipska, Halle a Drážďan. Z článku s názvem „Olomoucký učitelský orchestr do NDR“, je patrné, že orchestr byl na vysoké interpretační úrovni. Jeho program pro zahraniční turné sestával z děl českých autorů Smetany, Dvořáka a Janáčka. S orchestrem odjeli též šéfdirigent olomoucké opery Pavel Pokorný a sólistka Vlasta Ployharová.

Zahraniční úspěch tělesa byl následně reflektován i v tisku. V kronice tělesa je úspěch zaznamenán prostřednictvím článků, které vyšly v NDR a v olomouckém tisku. V článku s názvem „Úspěch olomouckého učitelského orchestru v NDR“, jehož autorem byl opět Leopold Vojáček, je uvedeno: *„Olomoucký učitelský orchestr se vrátil v těchto dnech z koncertního turné v Lipsku, Halle a Drážďanech. V NDR provedl dva komorní a tři symfonické koncerty před více než 2 700 posluchači. Svým precizním přednesem na úrovni profesionálního tělesa si tento amatérský symfonický orchestr získal srdce všech německých posluchačů, kteří si bouřlivým potleskem vynucovali další přídavky, hlavně při vystoupení sólistky olomoucké opery Vlasty Ployharové, Heleny Mádrové a samotného orchestru. Orchestr řídil všude jeho šéfdirigent profesor Karel Jarolím a jako host také šéf opery Pavel Pokorný, jemuž vděčí orchestr za umělecký dozor a pomoc při nácviu celého programu. Věříme, že jsme důstojně reprezentovali hudbu českých mistrů, naši vlast i město Olomouc.“*¹⁶⁷.

Těleso ukončilo svoji činnost po srpnu 1968. Důvody ukončení nejsou příliš jasné. Vladimír Žůrek uvedl, že zánik orchestru souvisel se srpnovou okupací vojsky

¹⁶⁷ Kronika Orchestrální sdružení učitelů při Univerzitě Palackého v Olomouci. Článek s názvem „Úspěch olomouckého učitelského orchestru v NDR“.

Varšavské smlouvy. Orchestr se totiž po prázdninách chystal na turné do Bulharska, a jelikož součástí okupačních vojsk Varšavské smlouvy byla i vojska Bulharské lidové republiky, zájezd se nekonal. Tento výklad připustil i Pavel Klapil, který ještě dodal, že se mělo jednat o výměnný zájezd, protože Bulhaři byli v Olomouci na přelomu roku 1967–1968. Oba pamětníci uvedli, že hlavním důvodem zániku tělesa bylo nejspíš zavedení volných sobot.¹⁶⁸

V rámci festivalu Rok České hudby byl uspořádán 5. května 1964 koncert členů Katedry hudební výchovy Pedagogického institutu v Olomouci, na němž vystoupili členové Katedry hudební výchovy Josef Vaca (zpěv), Jaroslav Václavek (housle), Pavel Klapil (klavír), Zdeněk Fridrich (varhany). Na programu byla díla autorů Smetany, Dvořáka, Suka, Nováka a Martinů.

Do období let 1960–1963 pak spadá působení Smyčcového kvarteta učitelů Pedagogického institutu. Od roku 1964 působil na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty Smyčcový komorní orchestr (působil v letech 1964–1968), v němž působili jen členové katedry, Jaroslav Václavek (housle), Ladislav Daniel (violoncello), Pavel Klapil (klavír) a další, a který řídil Jan Petzold. Těleso vystupovalo na výchovných koncertech, zejména v pohraničí, či na různých fakultních akcích.¹⁶⁹ Na univerzitě v tomto období působil i Dechový orchestr, jehož vedoucím byl František Sova, vojenský kapelník ve výslužbě.¹⁷⁰

Z řady dalších uskupení, které vznikly na Pedagogickém institutu, lze uvést Pěvecké sdružení olomouckých učitelek, sborové těleso založené v roce 1962 Josefem Vacou (jistou dobu vystupovalo i pod označením Vacovo sdružení). Těleso

¹⁶⁸ V 60. letech se střídala jedna pracovní a jedna nepracovní sobota. V souvislosti se zkracováním pracovní doby v západních zemích byl v roce 1968 zaveden pětidenní pracovní týden i v Československu se dvěma dny pracovního volna. I po tomto přechodu byly vyhlášovány některé soboty jako pracovní. Sobota, kdy se muselo z rozhodnutí vlády jít povinně nejen do práce, ale i do školy, se nazývala pracovní sobota. Pracovních sobot, které nesouvisely s přesunem pracovního volna, postupně během 80. let ubývalo – poslední taková byla 11. března 1989. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1968-63>, cit. 2. dubna 2013. Činnost orchestru je dále zaznamenána článkem Františka Mikeše, jenž hodnotí pětileté působení orchestru. Mikeš, František: Pět let úspěšné činnosti učitelského symfonického orchestru. In: Stráž lidu, 24. května 1966, str. 3

¹⁶⁹ Vychází z rozhovoru s Pavlem Klapilem ze 7. 2. 2013

¹⁷⁰ Brezovská, Markéta: Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista. Bakalářská práce, Pedagogická fakulta. Olomouc 2010.

sestávalo z učitelek olomouckých škol a okolí, působilo na Katedře hudební výchovy Pedagogického institutu, později Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. První vystoupení proběhlo u příležitosti oslav Dne učitelů ve Fučíkově sále 28. března 1962. Uvedeny byly skladby Jana Schneeweise Komenského ukolébavka či Jana Maláta Zpěvy lidu českého. Ve Vacových transkripcích učitelky uvedly dílo Franze Schuberta U moře a Ludwiga van Beethovena Chvála přírody. V následujícím akademickém roce 1962–1963 byly nacvičovány díla Bohuslava Martinů, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Jana Petzolda. V roce 1964 vznikla i první rozhlasová nahrávka s dílem Pavla Bořkovce Ukolébavka, Jaroslava Křičky Haná, Petra Ebena Divča, divča, laštovička z cyklu O vlaštovkách a dívkách a Vacova úprava písně Vlaštovička ze stejného cyklu. Nahrávání proběhlo ve Fučíkově sále 18. ledna 1964. Postupně se repertoár rozšiřoval a vzrostla i umělecká kvalita sdružení. Důkazem může být koncert z roku 1965, kdy sbor vystoupil na Májovém koncertě olomouckých sborů s dílem Bohuslava Martinů Otvírání studánek. Koncert proběhl ve spolupráci s barytonistou Hynkem Maxou z olomoucké opery. Otvírání studánek byly s úspěchem repetovány ještě několikrát v roce následujícím. Sólistou byl Jaromír Borovička.¹⁷¹ Poslední vystoupení, které Josef Vaca řídil, proběhlo k oslavám Univerzity Palackého 19. května 1966.¹⁷² Další koncert, který se však konal již bez přítomnosti nemocného Josefa Vaci, dne 31. května 1966. Těleso vystoupilo v rámci Olomouckého hudebního jara s dalšími sbory a Moravskou filharmonií pod vedením Zdeňka Mácala.

Po Vacově smrti, 11. srpna 1966, se řízení sboru na podzim roku 1966 ujal barytonista Jaromír Borovička. Ten vedl sbor do roku 1968, kdy po značných neshodách se členkami tělesa, odešel. Asi nejvýznamnějším vystoupením tělesa za Borovičkova vedení se konalo 20. dubna 1967 u příležitosti pětiletého výročí sboru a zároveň uctění památky Josefa Vaci. Vičar uvedl, že na programu byla renesanční polyfonie Lassa, Jannequina a Marenziho a díla českých autorů Smetany, Dvořáka, Křičky, Ebena, Axmana či Drejsla.

¹⁷¹ Vičar například uvádí, že v roce 1966 sbor zvítězil v krajském kole Soutěže tvořivosti mládeže a pracujících.

¹⁷² V AUP však nejsou dochované žádné záznamy o tomto vystoupení.

Za dobu působení Borovičky v tělese byla provedena i řada děl olomouckých autorů. Jmenujme například Františka Mrtvého – Bodaj by vás, vy, mládenci; Jana Petzolda – Ukolébavka; Zdeňka Fridricha – Ciaccona, Scherzo; Mojmíra Zedníka – Růžička; Stanislava Ročka – Spi, Janíčku, spi; a úpravy Josefa Vaci. Vičar uvádí, že Zdeněk Fridrich se k působení Jaromíra Borovičky vyjádřil takto: „[...] vede sbor zkušenou rukou a sěruje k cíli s nejvyššími uměleckými aspekty. Sám erudovaný pěvec klade důraz na dokonalou pěveckou techniku, která je nezbytným základem k výrazovému ztvárnění díla [...] Stará polyfonie stejně jako moderní tvorba a lidové písně byly ztvárněny s překvapivou jistotou a muzikálností. [...]“¹⁷³ Na základě nesrovnalostí mezi členkami sboru a sbormistrem Borovičkou se však řízení sboru v září 1968 ujal Jan Bukovjan. S jeho příchodem bylo těleso posíleno studentkami Univerzity Palackého. Podle Vičara jistou dobu spolupracovalo i s mužským pěveckým sborem Haná, který vedl Vojtěch Novotný. To dokazuje i společné vystoupení obou těl (držitelů medaile Leoše Janáčka z roku 1968) konané

4. května 1969 ve Fučíkově sále v Olomouci. Koncert sestával převážně z děl českých autorů Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany, Josefa Suka, Leoše Janáčka, Pavla Křížkovského, Gustava Pivoňky apod. Sbory řídili Jan Bukovjan a Vojtěch Novotný, o klavírní doprovod se postarali Pavel Klapil a Jan Šimíček.

Aktivita sbormistra Jana Bukovjana ve vedení tělesa spadají převážně až do období let sedmdesátých.¹⁷⁴

Dalším tělesem působícím v letech šedesátých a sedmdesátých byl Smyčcový komorní orchestr studentů Pedagogické fakulty, vedený Jaroslavem Václavkem, po jehož odchodu do důchodu orchestr zanikl. Jakési zpětné vysvětlení rozpadu tělesa podává Bohumír Kolář v periodiku Kdy, kde, co v Olomouci: „[...] Chloubou jeho působení pak byl komorní orchestr, jemuž věnoval mnoho sil, zájmu a pozornosti. Šlo o orchestr studentský, tedy těleso stále proměnné, v němž studenti mnoho získávali, ale po studiu odcházeli, takže těleso muselo být neustále

¹⁷³ Text vychází z e-mailu Jana Vičara, zaslané 18. března 2013.

¹⁷⁴ Více viz níže.

*doplňováno novými nezralými adepty, kteří se teprve od elementárních začátků odráželi a teprve následně zráli. To se neobešlo bez notových úprav a citlivých zásahů do skladeb. Tato sisyfovská práce Jaroslava Václavka nikoho na katedře neinspirovala, takže komorní orchestr s odchodem svého dirigenta zanikl. [...]*¹⁷⁵

Na univerzitě působilo i těleso s názvem luventus cantas. V Ostravském kulturním měsíčníku se nachází rozhovor s uměleckou vedoucím instrumentálně vokální skupiny Jiřinou Stratilovou a její zástupkyní Věrou Šmídovou.¹⁷⁶ „[...] Jednou za námi přišla odborná asistentka Jana Glogarová z naší katedry hudební vědy a výchovy a požádala nás, abychom připravili krátký kulturní program pro svazáckou schůzi. Tenkrát jsme mohli nabídnout tři písničky Texty napsala, jako konečně i další, Jiřina. A tak začala hrát vlastně celá studijní kombinace prvního ročníku čeština – hudební výchova. Ke zkouškám jsme se začali scházet pravidelně, museli jsme především rozšířit repertoár, který námětově čerpal ze středověkých trubadúrských písní [...]¹⁷⁷ Původně mělo těleso sedm členů, ale jeho sestava se za krátkou dobu pozměnila. Stálými členy byli Jiřina Stratilová – autorka textů, hudby, zpěvačka, hráčka na flétnu, kytaru, cembalo; Věra Šmídová – zpěvačka a doprovodná kytaristka; Jiří Ondra – konferenciér, zpěvák, sólová kytara. Dále hráli Eva Ocisková – sólová zpěvačka, cembalo; Ludmila Jelínková – zpěvačka, bicí efekty; Petr Hora – dvanáctistrunná kytara, zpěvák; Jiří Číkl – zpěv, kontrabas. Těleso vystupovalo jak na univerzitních akcích, tak i mimo ni.¹⁷⁸

Výrazné studentské hudební aktivity zaznamenáváme prostřednictvím tělesa, které sestávalo z posluchačů Přírodovědecké fakulty - Smyčcové kvarteto Univerzity Palackého. Kvarteto vzniklo sice již v roce 1959, ale výrazně zasáhlo do dění na univerzitě v letech šedesátých.¹⁷⁹ Primáři a tudíž vedoucím tělesa byl Vladimír Žůrek, který v souboru hrál od jeho založení v roce 1959. Žůrek byl studentem Přírodovědecké fakulty v Olomouci. Po skončení studií pracoval ve fyzikálně-pedagogické sekci Jednoty českých matematiků a fyziků a jako

¹⁷⁵ Kolář, Bohumil: Olomouc pietně vzpomíná. Kdy, kde, co v Olomouci, červenec 2003, str. 14.

¹⁷⁶ Juga, S.: Iuvenes příslibem. Ostravský kulturní měsíčník. 1978, roč. 3, č. 3, str. 73-74.

¹⁷⁷ Ibidem.

¹⁷⁸ Ibidem.

¹⁷⁹ Pramen uvádí toto označení Smyčcové kvarteto PU.

středoškolský pedagog matematiky a fyziky na Střední průmyslové škole strojnické v Olomouci a na Slovanském gymnáziu v Olomouci.

Tento středoškolský profesor fyziky a matematiky se v houslové hře zdokonaloval u koncertních mistrů Moravské filharmonie v Olomouci Karla Vronského, Václava Rábla, hudební teorii u Jana Petzolda. Mimo působení v tomto tělese byl hudebně aktivní v Olomouckém učitelském symfonickém orchestru či ve Stupkovu kvartetu.¹⁸⁰ Sekundistou kvarteta byl Jan Penkala, který v tělese působil také již od doby jeho založení v roce 1959, byl v době svého působení v hudebním tělese posluchačem Lékařské fakulty Univerzity Palackého. Jednalo se o velmi zkušeného hráče, který přes své profesně jiné zaměření dovedl zahrát technicky náročné skladby Nicola Paganiniho či Henryka Wieniawského. Společně s kolegou Žůrkem studovali Bachovy dvojkoncerty. Houslovým vzorem mu byl Jaroslav Kocián. Dalším členem byl violista Jindřich Černohorský, posluchač matematiky ovládající několik nástrojů, ale podle Žůrka mu nejvíce vyhovovala viola. Posledním členem kvartetu byl violoncellista Jaroslav Tušer, který do souboru přišel po Jaroslavu Havlíčkovi. Tušer byl studentem hudební výchovy na Pedagogickém institutu v Olomouci. Kronika dále jmenuje i bývalé členy souboru. Hrál zde violista Jiří Kobza, který byl organizátorem vzniku souboru, avšak ze souboru odešel po studiích, kdy musel narukovat na vojnu. Dále zde působil Eduard Suchánek, který však kvůli studijním povinnostem ze souboru odešel. Violoncellista Jaroslav Havlíček, byl dalším bývalým členem. Mimo hru na violoncello se zabýval i hudební teorií, historií a skladbou.

Za zmínku stojí i úspěchy, kterých těleso dosáhlo. V roce 1961 se zúčastnili ústředního kola STM v Praze a v Bratislavě. V Praze získali 3. místo s Dvořákovým kvartetem F dur Americkým, v Bratislavě čestné uznání se čtvrtým smyčcovým kvartetem Jana Zdeňka Bartoše zvaným Miniaturní. Podle kroniky tohoto tělesa víme, že značné úspěchy zaznamenali i na pódii univerzity. Žůrek uvádí, že při koncertech v aule (není uvedeno o jakou aulu se jednalo, ale předpokládáme, že přírodovědeckou, z důvodu oborového zaměření hráčů) ve dnech 15. dubna 1961 a

¹⁸⁰ Více níže.

5. dubna 1962 museli přidávat několik skladeb navíc. Velkého uznání či úspěchu se jim dostalo na začátku akademického roku 1962-1963, kdy byli rektorem vyhlášeni jako nejlepší soubor na univerzitě, jež současně výborně plní svoji kulturně-výchovnou funkci.

Reflexe tělesa se objevila i v denním tisku. Stráž lidu informovala článkem „Koncert kvarteta Univerzity Palackého.“¹⁸¹ Článek informuje o druhém výstupu kvarteta Univerzity Palackého. Na programu byl kvartet B dur Leopolda Koželuha. Autor článku píše, že: „[...]provedení sice technicky dokonalé, ale přece jen bez onoho vnitřního procítění, jímž se vyznačoval přednes 6. Kvartetu skladatele Jana Zdeňka Bartoše. Dvořákův kvartet F dur zahráli mladí hudebníci velmi temperamentně, snad až příliš bouřlivě, takže v sólových pasážích prvních houslí byla čistota zvuku doprovázejícími nástroji leckde setřena. Po velkém potlesku kvarteto přidalo Haydnovo Largo a Scherzo L. van Beethovena. [...]“¹⁸² Kvartetu byly vyčteny jen drobné intonační nuance, které si však v případě neprofesionální souboru mohou dovolit. V Rudém právu pak o několik dnů později vyšel podobný článek, zmiňující úspěšný kvartet Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.¹⁸³ O kvartetu informuje dále Svobodné slovo, Kroměřížská Jiskra, Lidová demokracie či Mladá fronta.¹⁸⁴

V prosinci roku 1961 kvarteto začalo nacvičovat skladby Jana Zdeňka Bartoše, konkrétně V. kvartet Aby celý svět byl zahradou a VI. kvartet Miniaturní. Koncert těchto děl proběhl 5. dubna 1962, na samotný koncert byl pozván i

¹⁸¹ Kronika Vladimíra Žůrka, Stráž lidu, 19. dubna 1962.

¹⁸² Kronika Vladimíra Žůrka, Ibidem, 22. dubna 1961.

¹⁸³ „Kdepak mladí; to je samý charleston ... ty vážná hudba nezajímá! – můžete leckde slyšet rozhorlená slova. Nu, je pravda, že vážné a náročnější hudbě bude třeba vždycky u mladých lidí trpělivěji razit cestu ... ale nezevšeobecňovat. Mezi mladými dělníky i studenty najdete dost takových, kteří vážnou hudbu nejen poslouchají, ale i sami pěstují. Třeba komorní kvarteto na přírodovědecké fakultě v Olomouci. Netvoří je vážní a zkušené hudebníci, ale studenti: Jiří Kobza, Jaroslav Halvíček, Vladimír Žůrek a Eduard Suchánek. „Svého“ Mozarta, Beethovena, Čajkovského, Dvořáka hrají rádi a dobře. V Soutěži tvořivosti mládeže postupují do krajského kola. Ostatně si je můžete poslechnout. Občas vystupují v aule filosofické fakulty Palackého university. A když tam půjdete, všimněte si dobře i publika. Chodívají tam mladí, třebaže na programu není charleston ... Rudé právo, 22. dubna 1961. Uvedeno v kronice Vladimíra Žůrka.

¹⁸⁴ Svobodné slovo dne 17. ledna 1964 informuje o čtyřletém působení kvarteta přírodovědecké fakulty. Zmiňují též úspěch kvarteta na celostátní soutěži STM 1961, kde získali 2. místo. Kronika Vladimíra Žůrka.

skladatel Bartoš, ten se však ve svém dopise z účasti omluvil, ale členy kvarteta vyzval k osobnímu setkání.¹⁸⁵ To se uskutečnilo v roce 1962, kdy primárius Vladimír Žůrek navštívil skladatele v jeho pražském bytě. Podle kroniky soubor působil do roku 1964. Kronika zmiňuje jako poslední koncert kvarteta ze dne 5. května 1964, který se konal v aule Univerzity Palackého. Jak Žůrek uvádí, k pátému výročí si soubor naložil zájezd do NDR, který se uskutečnil ve dnech 16. – 23. května 1964. Nejednalo se však o jejich soukromou cestu, ale stali se součástí orchestru Olomouckého učitelského symfonického orchestru. V Německu jim bylo umožněno dvakrát samostatně vystoupit – v Lipsku 17. května a 22. května v Halle.¹⁸⁶

Význam Smyčcového kvarteta Univerzity Palackého byl značný.¹⁸⁷ Nejen, že se těleso realizovalo v prostorách univerzity, jeho aktivity tyto prostory přesáhly do

¹⁸⁵ Text dopisu: „Milý příteli, děkuji Vám upřímně za pěkný dopis a za pozvání na 5. Dubna. Věřte, že bych velmi rád za Vámi zajel. Uvažoval jsem jak by se to dalo realizovat, ale je tu hlavní překážka: pro mne krajně nevhodné dny jsou právě čtvrtky a pátky. Učím totiž ve čtvrtky odpoledne a hned zase v pátek ráno. Každý jiný den by to bylo lepší. Z Vašeho dopisu cítím takové nadšení pro komořinu – já jsem z toho také vyšel a dovedu si to živě představit – že mne skutečně mrzí, že se s Vámi nemohu tentokrát osobně seznámit. Bohužel, volno si vzít nemohu, poněvadž máme před maturitami /poprvé u nás na konservatoři/ a každá hodina přípravy je nesmírně cenná. A tak dělej co dělej – nenalézám řešení. Byl bych ale velmi rád, kdybyste mne pozvali při nějaké blízké příští příležitosti. Opravdu rád bych Vás slyšel a poznal. Věřím, že tentokrát pochopíte moji situaci. Děkuji V8m za pěkné přijetí mého VI. kvarteta a jsem rád, že jste v něm našli zalíbení. Je to sice skladba téměř příležitostná, jak se z přiloženého článku dozvíte, ale je upřímně míněná a soubory ji velmi hrají pro srozumitelnost a přístupnost i pro nezkušené posluchače. My máme starou muziku, jistě velmi cennou a oblíbenou, my máme také novou – já ji říkám „festivalovou“ – hudbu, ale nemáme střední typ této hudby, přístupný jak hráčům, tak posluchačům. Těm především! Lidi nutno vychovávat a proto je Vaše práce velmi záslužná. Blahopřeji Vám k dosaženému výsledku v STM přeji Vám hodně radosti z další práce. Srdečně Vás pozdravuji a prosím, abyste tlumočil mé pozdravy svým kolegům z kvarteta.“ Text dopisu je psán na psacím stroji, rukou Bartoš dopsal pozvání kvarteta k němu do Prahy a připojil i telefonní číslo pro další kontakt. Kronika Vladimíra Žůrka.

¹⁸⁶ V roce 1964 se podle kroniky udály tyto veřejné koncerty: 25. února 1964 – Pedagogický institut v Olomouci: Schubert: Kvartet Es dur, Kramář: Hobojový kvartet, Nardini: Koncert A dur, Flosman: Kvartet č. 1; 13. března – Holešov, zámek: Haydn – Kvartet Es dur, Flosman – Kvartet č. 1, Dvořák – Kvartet op. 96, F dur. Žůrek v kronice dále k tomuto koncertu uvádí, že koncert v Holešově byl velmi vydařený a příjemné bylo i publikum. „Byl to krásný večer a budeme na něj dlouho vzpomínat.“ Přídatky: Míča: Menuet, Nardini: Kvartet A dur, II. věta; 24. března 1964, Olomouc, sál ZKMŽ, Oslava Dne učitelů na Palackého univerzitě – Haydn: Kvartet Es dur, Dvořák: Kvartet F dur, IV. věta. Kronika uvádí, že přítomno bylo asi 250 pedagogů univerzity.

¹⁸⁷ Přesah tohoto tělesa mimo Olomouc lze doložit i článkem, který vyšel ostravském kulturním měsíčníku Červený květ č. 6/1964. Autorem článku je Miroslav Klimeš, který informuje o tělese, které se skládá ze studentů Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. „[...] Čas od času se na vývěsce objeví skromný plakát, který zve na koncert smyčcového kvarteta přírodovědecké fakulty. Ne, to není omyl – opravdu se můžete setkat s mladými lidmi, kteří pravidelně vyměňují logaritmické tabulky a biologická skripta za housle, violu a violoncello. [...] Tomuto tělesu nechybí zdravá odvaha, založená na technické jistotě a velmi dobré souhře; připočteme-li k tomu vyspělý cit pro výrazové bohatství, pak i Dvořákův slavný kvartet F dur (Americký) vychází v podání

rozměru celorepublikového a mezinárodního. V následujících kapitolách uvidíme, že členové tohoto souboru se dále realizovali i po skončení studijních let – respektive někteří členové Vladimír Žůrek a Jiří Kobza.

V roce 1968 vzniklo a pravidelně vystupovalo i klavírní čtyřruční duo Pavla Klapila a Jana Šimíčka. Dochované prameny reflektují častá vystoupení, která se konala jak v prostorách univerzity, tak i mimo ni. Oba jmenovaní hráči vystupovali ale i samostatně především jako doprovazeči Pěveckého sboru olomouckých učitelek. Klapil s Šimíčkem se zaměřovali na díla Diabelliho, Beethovena, Fibicha, Moszkowského, Kabeláče, Hurníka, v transkripcích uváděli Chačaturjanův Šavlový tanec z baletu Gajané a Straussův Pochod Radeckého. Díky archivu Pavla Klapila máme k dispozici i ohlas tohoto klavírního dua v recenzi Zdeňka Fridricha na koncert, který se konal 17. dubna 1969.

„Zdálo by se, že čtyřruční klavírní hra je záležitostí minulosti, kdy sloužila jako prostředek, umožňující v domácím prostředí provedení a poznání orchestrálních a symfonických skladeb. Do značné míry tomu tak skutečně bylo a moderní technické reprodukční prostředky, gramodesky, magnetorony, rozhlas a televize, tuto funkci čtyřruční hry dokonale nahradily. Na druhé straně však nastalo velké ochuzení v domácím muzicirování a ztráta radosti z aktivního provozování hudby v souboru. Kromě úprav však existuje ve starší i nové hudbě dostatek původní hodnotné literatury pro klavír na čtyři ruce, která nachází stále častěji uplatnění také na koncertním pódiu. Klavíristé P. Klapil a J. Šimíček, kteří působí na pedagogické fakultě UP v Olomouci, uspořádali v aule ústavu recitál, na němž provedli čtyřruční skladby Diabelliho, Beethovenovy, Fibichovu Sonatu, Kabeláčovu Suitu a Moszkowského Španělské tance. Večer byl velmi úspěšný. V atmosféře

„přírodovědců“ přesvědčivě. Je radostnou skutečností, že mladí umělci doslova objevili olomouckému publiku I. kvartet Oldřicha Flosmana, jehož provedení překypovalo nespoutanou energií, stejně jako lyrickou zpěvností volných vět. Ti čtyři studenti – Vl. Žůrek, Jan Paloch, Jindřich Černohorský a Vl. Tušer – zaslouží opravdu uznání. Hrají často před hrstkou posluchačů, mnoho jejich kolegů dává přednost méně náročné zábavě. Je přirozené, že zájemců o „lehčí“ žánry je podstatně víc. [...]Dalo by se hovořit ještě o mnohém: posluchači cizích jazyků mají své pěvecké kroužky, lékařská fakulta se může pochlubit výborným dixielandem, na kolejkách často uslyšíme ladění sólových nástrojů, když si studenti chtějí zahrát jen tak, pro radost... Že na tom není nic zvláštního? Opravdu, žádná senzace, jenom samozřejmost. A právě ta má svou velkou cenu.“

*spontánního a bezprostředního muzicírování zahráli skladby s vybraným vkusem a kultivovaně, technicky precizně a brilantně.*¹⁸⁸ Dvojice pravidelně působila do roku 1971, kdy se rozešla z důvodu odchodu Jana Šimíčka z Olomouce z rodinných důvodů. Šimíček pak působil jako hudební redaktor v rozhlasových studiích v Hradci Králové a v Brně i jako skladatel a sólový klavírista.

Do oblasti hudby jazzového okruhu zasáhl výrazně v šedesátých letech i Petr Junk, který je absolventem hudební výchovy na Pedagogické fakultě a skladby na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.¹⁸⁹ Junk v Olomouci vystupoval s různými soubory. V roce 1968 začal hrát se svým triem v obsazení Petr Junk (klavír), Vladimír Pokorný (kontrabas) a Karel Hotový (bicí). V roce 1977 se původní trio přeměnilo v kvinteto. Novým členem se stal Josef Peša na kontrabas a Vladimír Pokorný předsedal na elektronické housle.¹⁹⁰

V rámci hudebního dění nonartificiálního je nutno zmínit i jazzovou skupinu OPUS (Orchestr Palackého Univerzity), který byl ze studentů olomoucké Lékařské a Pedagogické fakulty. Kapelníkem byl Jiří Krutký, uměleckým vedoucím, dramaturgem a autorem skladeb byl klavírista Milan Škuca (Škucu u klavíru později střídali Miroslav Zikmund a Petr Junk), dále uveďme Jiřího Pravdu, Bronislava Ludmilu či Milana Švihálka.¹⁹¹

Podle pramene Archivu Univerzity Palackého víme, že v roce 1964 existoval na univerzitě soubor AB dixieland, který se 22. března 1964 účastnil kvalifikačních přehravek lidových hudeb. Vedoucím dixielandu byl Jaroslav Libicher, počet členů v orchestru byl 7. Z hodnotící zprávy vyplívá, že soubor cílevědomě dělá tradiční dixieland a soustavně zvyšuje svoji interpretační úroveň.¹⁹²

¹⁸⁸ Z archivu Pavla Klapila.

¹⁸⁹ Petr Junk (24. dubna 1944) hudební skladatel, klavírista, jazzový pianista. Dostupné z: <http://bandzone.cz/petrjunk>, cit. dne 1. 3. 2013

¹⁹⁰ Vychází z rozhovoru s Janem Blümlm.

¹⁹¹ Jan Blüml uvedl, že historie opusu sahá až do poloviny padesátých let. Na počátku šedesátých let se kapela vyznačovala jak hrou běžného hospodského či plesového repertoáru, ale začala se zabývat i jazzovou interpretací. Kapela doprovázela i divadelní představení v divadle Skumafka. Podle momentální (a potřebného) počtu členů se často přejmenovávala na Skumafka – na Skumafka trio či Skumafka – combo.

¹⁹² AUP, Agenda ČSM PU 1965/1966, fascikl 15, F 15/83. Zápis ČSM.

Článek v Červeném květu hovoří o nově vzniklém studentském Jazz klubu. „[...]Ale nechtěl bych se touto nepřesnou klasifikací dotknout členů nedávno založeného Jazz-klubu Palackého university, který dělá popularizací hodnotné džezové hudby víc než prospěšnou práci. O přehrávky originálních snímků, dnes už legendárních souborů a sólistů, je vždycky velký zájem; když se promítal film z festivalu v Newportu, kinosál nestačil. Hostem klubu byl před nějakým časem i SH kvintet a připravují se další programy. [...]“¹⁹³ Podle Jana Blümla se jednalo o projekt Ladislava Pospíšila, který nejspíš již v padesátých letech založil v Olomouci první Jazzový klub, jenž ve své první fázi spadl pod Závodní klub Moravských železáren. Článek, který jsme citovali, pochází z roku 1964. Právě v první polovině šedesátých let se klub na chvíli přesunul na univerzitu, následně přesídlil do Dex klubu. Blüml uvádí, že se nejednalo o hudební klub v dnešním slova smyslu, šlo o spolek fanoušků jazzu, kteří se občas sešli, zorganizovali přednášky, pozvali umělce. Vysokoškolským klubem v dnešním slova smyslu byl Vysokoškolský klub UP ve Švédské ulici, který byl založen kolem roku 1966–1967. Podnik nebyl jasně stylově orientován. Bylo hráno vše od jazzu, folku, rocku, četla se poezie. Zároveň sloužil jako pivnice. Ve Vídeňské ulici (tehdejší Gottwaldova ulice) sídlil Klub přírodovědců, který založili asistenti Přírodovědecké fakulty. Zde však vystupovala převážně amatérská hudební tělesa.

Hudební dění na univerzitě v letech šedesátých a sedmdesátých obohatil v současnosti významný jazzový muzikant, skladatel a absolvent univerzity v Olomouci Emil Viklický. Viklický společně s Antonínem Náplavou a Josefem Pešou založili v roce 1966 freejazzové trio. O rok později, tedy roku 1967, vedl Viklický amatérské jazzové kvarteto Musica Magica, které fungovalo pouze do roku 1968. V roce 1969 založil s Milanem Opravilem hardbopový Jazz sextet, který se později přejmenoval na Jazz Q Emila Viklického. Viklický absolvoval v roce 1971 a odstěhoval se natrvalo do Prahy. S Olomoucí byl nadále spojen.¹⁹⁴ Svůj původ nepopřel ani deskou, která vyšla v roce 1977 s názvem V Holomóci městě. Jan

¹⁹³ Klimeš, Miroslav: Hudba zní universitou. Červený květ, Ostravský kulturní měsíčník, č. 6/1964, str. neuvedena.

¹⁹⁴ V posledních letech je pravidelným hostem festivalu MusicOlomouc, který pořádá Univerzita Palackého a katedra muzikologie.

Blüml dále uvedl, že Viklického olomoucké hudební formace ovlivnily další vývoj a směřování jazzových skupin, především pak jazzové kapely Free Jazz Trio, které vzniklo v roce 1971 z rozpadlého Viklického kvarteta Musica Magica.

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech sedmdesátých

Hudba k akademickým obřadům

V sedmdesátých letech se chystala velká opatření v rámci významného univerzitního jubilea. Přípravovaly se totiž oslavy k 400. výročí univerzity v Olomouci. Brožura s názvem „Všechny tvůrčí síly ve vědě, umění a kultuře do služeb socialistické vlasti!“¹⁹⁵ informuje o chystané oslavě v roce 1973. Obsažně se zabývá vědeckou silou působící na univerzitě, počtem studentů i zahraniční spoluprací – především pak se zeměmi socialistického bloku. Úvod brožury je ideologicky zaměřen a dále stručně informuje o historii univerzity a její současnosti.¹⁹⁶

Samotné oslavy 400. výročí založení olomoucké univerzity měly vyvrcholit 11. říjnem 1973 a trvaly do 13. října 1973. Hlavní den oslav byl určen na pátek 12. října 1973. Program, jehož autorem byl Robert Smetana, byl následovný:

„[...]

Středa 10. 10. 1973

16 hod. Divadlo Oldřicha Stibora

Tělovýchovná akademie moderní gymnastiky (řídí odb. as. Blažena Petrová, hudba odb. as. Pavel Čotek)

Čtvrtek 11. 10. 1973 Vlastivědný ústav v Olomouci, nám. Republiky

10 hod. Zahájení výstavy 400 let university v Olomouci

¹⁹⁵ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci. Všechny tvůrčí síly vědě, umění a kultuře do služeb socialistické vlasti!

¹⁹⁶ Texty: „Původně jezuitská akademie s privilegiemi university byla v roce 1573 Maxmiliánem II. postavena na roveň evropským universitám. V první polovině 19. Století se stala nejvýznamnějším ohniskem národního obrození a vlastenectví. Rakouská vláda proto olomouckou universitu zrušila. Obnovena nebyla ani během dvaceti let existence samostatného ČSR. [...] 21. Února 1946 obnovuje pracující lid lidově demokratického Československa prostřednictvím svých zástupců v Prozatímním národním shromáždění druhou nejstarší universitu v českých zemích. Rok 1971 – ROK 25. výročí obnovení vysokého školství v Olomouci, ROK 50. výročí založení KSČ představuje novou etapu ve vývoji University Palackého. Po předchozím období budování a růstu, po překonání krizových let 1968-1969, dává universita všechny své síly a zkušenosti do služeb budování socialismu, do služeb budování šťastného mírového života.“ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci. Všechny tvůrčí síly vědě, umění a kultuře do služeb socialistické vlasti!

16 hod. Dům umění – Oblastní galerie, Kabinet grafiky,
Hynaisova ul. 13 – nám. Rudé armády

Zahájení výstavy – Výtvarníci University Palackého lidu

19 hod. Sál Julia Fučíka, nám. Míru 23

Koncert Moravské filharmonie a pěveckého Sboru Žerotín

Bedřich Smetana: Blaník

Ludwig van Beethoven: Devátá symfonie

Hlavní den oslav

Pátek 12. 10. 1973

10 hod. Sál Julia Fučíka, nám. Míru 23

Slavnostní zasedání vědecké rady University Palackého a vědeckých rad jednotlivých fakult za účasti stranické a vládní delegace, rektorů vysokých škol, představitelů veřejného a kulturního života a zahraničních hostí

13 hod. recepce pořádaná rektorem UP

15 hod. „přijetí hostí rektorem UP na rektorátě UP, Křížkovského 10

19 hod. Divadlo Oldřicha Stibora, nám. Míru 23

Bedřich Smetana: Libuše

Sobota 13. 10. 1973

10 hod. Auditorium maximum teoretických ústavů lékařské fakulty UP Zasedání České mírové rady

19 hod. Divadlo Oldřicha Stibora Premiéra české nebo sovětské hry s mírovou tematikou [...]“¹⁹⁷

Smetana dále uvádí, že k oslavám výročí založení univerzity byla dne 12. října vydána známka z dílny Karla Svolinského, rodáka z Olomouce. Dále byla ražena medaile z dílny Vladimíra Navrátila, profesora Univerzity Palackého. Současně měla též probíhat výstava plastik v Bezručových sadech a areálu

¹⁹⁷ ANM, složka Robert Smetana, Vlastní články o Olomouci, inv. č. 1185, k. č. 30, Universitas Palackian Ol., str. 5-6.

Filozofické fakulty univerzity. Jako součást akcí k 400. výročí založení proběhla v roce 1973 řada symposií, jako například: Mezinárodní speleologický kongres, Konference ÚML k 25. výročí Února, Celostátní konference elektronových mikroskopiků, Symposium o alkaloidech, Václavkova Olomouc 1973 o problematice socialistického realismu atd.¹⁹⁸ V univerzitním archivu nejsou bohužel žádné zprávy o chystané události. O významném jubileu univerzity informoval i olomoucký tisk. Dne 3. listopadu 1973 se k oslavám 400. výročí ve spolupráci katedry hudební výchovy Univerzity Palackého a Parku kultury a oddechu konal písňový koncert v sále bratří Geislerů. Těžiště koncertu bylo položeno na písňové cykly od Ludwiga van Beethovena, Cikánské melodie Antonína Dvořáka, Romance Dmitrije Šostakoviče a Elegie z kantáty Otvírání studánek od Bohuslava Martinů. Jako sólista se představil Jaromír Borovička s Pavlem Klapilem u klavíru. Večer byl doplněn recitacemi básní Ivana Minattiho, Vítězslava Nezvala, Fráni Šrámka či Františka Hrubína, jenž provedly členky recitačního kroužku při Katedře českého jazyka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.¹⁹⁹ V závěru oslav vystoupil dne 21. prosince 1973 i Sbor olomouckých učitelek, na programu byly Moravské dvojzpěvy Antonína Dvořáka, ke kterým se velmi pochvalně ve své kritice vyjádřil Zdeněk Fridrich. Dále Deset zpěvů Josefa Suka. O čtyřruční klavírní doprovod se postarali Pavel Klapil a Ferdinand Váňa.²⁰⁰

V rámci výročí univerzity se chystala publikace, která dle Roberta Smetany měla být o rozsahu téměř 500 stran. Koncipována měla být jako kolektivní dílo několika desítek odborníků. Podle slov Roberta Smetany, který se na knize také podílel, měla kniha sledovat: vývoj vědních oborů (vědy filosoficko-historické, filologické, právní, přírodní a lékařské) na staré univerzitě a vývoj vědních a uměleckých oborů na univerzitě novodobé – tedy léta 1946–1973 (sledovány byly fakulty Lékařská, Přírodovědecká, Filozofická a Pedagogická). Pro účely oslav byla chystána i výstava, jejíž dominantou měla být fakta týkající se znovuoobnovení univerzity v roce 1946. Zdůrazněny měly být zásluhy Zdeňka Nejedlého a Klementa

¹⁹⁸ Ibidem, str. 7.

¹⁹⁹ Úspěšný koncert pedagogické fakulty UP. Stráž lidu, 3. listopadu 1973, str. 4.

²⁰⁰ V novinovém článku je uvedeno P. Váňa. Fridrich, Zdeněk: Na přelomu roku. Svobodné slovo, 8. ledna 1973, str. 5.

Gottwalda na obnovení univerzity. Smetana v textu již neuvádí tehdejšího prezidenta republiky Edvarda Beneše, který se v roce 1947 účastnil slavnostního znovuotevření univerzity. V Archivu Národního muzea je dále uveden text s názvem „O významu university v Olomouci“²⁰¹ jehož autorem je opět Robert Smetana. Z textu je patrné, že jej Smetana psal nejspíš pro vystoupení na konferenci, než že by se jednalo o kapitolu do zamýšlené publikace. Za touto teoretickou statí se nachází již zmíněný popis k fotografiím, kde by autor fotodokumentace je především Robert Smetana,²⁰² je zde uveden i doslov, který však v publikaci chybí. Zamýšlená kniha, kterou v pramenu Smetana uváděl, nevznikla. Výstupem připravovaných oslav se stala obrazová publikace Universitas Palackiana Olomucensis.²⁰³ Jedná se o knihu fotografickou s komentáři k jednotlivým výjevům, která rozsahově čítá přibližně 170 stran.

Prameny Archivu Národního muzea v Praze uvádí, že Smetana dostal pozvánku na slavnostní zahájení 6. Československé universiády, jejíž slavnostní zahájení se uskutečnilo v Divadle Oldřicha Stibora dne 31. května 1971. Z pramenu není zcela jasné, o jaký typ představení šlo, zda se jednalo o činohru, melodram či komorní scénické představení provázené hudbou.²⁰⁴ Jako autor hudby je uveden Adolf Vozka, klavírní doprovod zajistil Vozka a Stanislav Běhal. Dále uvedme vystoupení Pěveckého sboru posluchačů Katedry hudební vědy a výchovy, který se uskutečnil 27. dubna 1971. Sbor se představil s náročným dílem Bohuslava Martinů Otvírání Studánek. Koncert se uskutečnil v rámci Studentské umělecké soutěže,

²⁰¹ ANM, složka Robert Smetana, Vlastní články o Olomouci, inv. č. 1185, k. č. 30, Universitas Palackiana Ol.

²⁰² Dále Vlastivědný ústav Olomouc, J. Štenc, E. Illík, Fond Státního archivu v Olomouci, Ad. Jankovský, ČTK, Rom. Váženský a Kar. Konečný, Jiří Kroh, J. Kestl, M. Hrachovec, Dr. Lad. Čáp, Dr. M. Kotouček, M. Hrachovec, Mil. Roháč, Al. Hadáček, Mil. Roháč, Dr. E. Opatrný, Dr. Fr. Vaverka, J. Kývala, Rud. Smahel, Ivan Šimáček, Miloš Sukup. ANM, inv. č. 1185, k. č. 30, Universitas Palackiana Ol., O významu university v Olomouci.

²⁰³ Kol. autorů: Universitas Palackiana Olomucensis, Universita Palackého v Olomouci 1973.

²⁰⁴ Soudíme tak na základě programu, mimo režiséra, námětu, scény, kostýmu uveden i slovní doprovod, recitace a hudba. ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci, Slavnostní zahájení 6. ČS. universiády.

kdy soutěžními obory byla hra na klavír, housle, akordeon a sólový zpěv. Předsedou poroty byl Vladimír Hudec.²⁰⁵

Univerzita v roce 1972 reprezentativně přistoupila k oslavě významného životního jubilea olomoucké skladatele, pedagoga a klavíristy Pavla Čotka. Na základě archivních pramenů se podařilo zjistit, že v březnu roku 1972 proběhl v sále Julia Fučíka v Olomouci slavnostní koncert k padesátým narozeninám Pavla Čotka. Pořadatel této události byl Svaz českých skladatelů a koncertních umělců společně s Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci.²⁰⁶ Opět se nepodařilo zajistit takové prameny, které by reflektovaly hudební doprovod této slavnosti.

²⁰⁵ Studentská umělecká soutěž na filozofické fakultě v Olomouci. Nová svoboda, 29. dubna 1971, str. 5

²⁰⁶ ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci, Pavlu Čotkovi k padesátinám.

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let sedmdesátých

V sedmdesátých letech na univerzitě působili již stálí pedagogičtí pracovníci – umělci, které jsme jmenovali v předchozí kapitole. Jednalo se o Pavla Čotka, Stanislava Běhala či Zdeňka Fridricha. Pavel Čotek v období sedmdesátých let zkomponoval „Mírovou znělku k mírové slavnosti Univerzity Palackého pro čtyři trubky.“ Tuto skladbu se bohužel nepodařilo najít, stejně jako univerzitní fanfáry, které Čotek zkomponoval k slavnostním příležitostem.

K novým osobnostem, které přišly na univerzitu v letech sedmdesátých, patřili Jana Glogarová a Jan Vičar.

V roce 1972 přišla na Katedru hudební vědy a výchovy bývalá absolventka Jana Glogarová, která zde působila do roku 1977, kdy následně přestoupila na Katedru hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Během působení na Katedře hudební vědy a výchovy vedla hlasovou výchovu a sborový zpěv.

Na Katedru hudební vědy a výchovy přišel v roce 1973 Jan Vičar.²⁰⁷ Roku 1973 se stal členem výboru a odborných komisí mezinárodního festivalu dětských pěveckých sborů Svátky písní Olomouc. V letech 1973–1974 vedl sbor studentského pěveckého sboru Katedry hudební vědy a výchovy. V sedmdesátých letech začal být aktivní i mimo univerzitní prostory, kdy se stal redaktorem Hudebních rozhledů. Od roku 1975 do roku 1978 řídil Pěvecký sbor olomouckých učitelek. Od roku 1976 byl členem Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Skladatelsky se Vičar věnuje vokální, sborové, orchestrální a komorní tvorbě. V jeho skladbách se objevují folklórní inspirace a využívá i soudobých kompozičních technik. K významným dílům jeho skladatelské tvorby doposud patří Japonský rok (1979), Křik (1980), polystylový Smyčcový kvartet (1979, 1982), Sonáta pro flétnu a

²⁰⁷ Ve vymezeném časovém období, tedy let sedmdesátých, zde vyučoval předměty tematicky vzdálené, jako například: sborový zpěv (1973-1981), řízení sboru (1973-1981), poslech a výklad skladeb (1973-1975), odbornou exkurzi (1973-1980), úvod do teorie hudby (1974-1977), hudba 20. století (1974-1981), populární hudba (1974-1977), hudební estetika (1975-1981), hudební kritika (1975-1978), nauka o hudebních nástrojích (1979-1980), struktura hudebního díla (1979-1980) a v neposlední řadě vedl diplomové práce.

cembalo (1979), Nonet o horách, dúbavách a valašské zemi (1979) či Hudba pro smyčce a tympány (1980).²⁰⁸

V roce 1972 se stal vedoucím Katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Pavel Klapil.²⁰⁹ Byl velmi aktivní jako klavírní doprovod. Umělecky spolupracoval se Sbohem olomouckých učitelek, v Komorním orchestru, v klavírním duu pravidelně koncertoval s Janem Šimíčkem a působil jako korepetitor a klavírní doprovod sborů na festivalu Svátky písní. Významná je i jeho činnost v oblasti hudební folkloristiky, vydal řadu publikací, studií a menších, regionálně zaměřených zpěvníků a monografií, kde uspořádal písňový folklór z okrajových oblastí Hané či česko-německé lidové písně. Z písňových či sborových edicí uvedme například *Airs populaires des pays divers I – XVIII* (Paříž 1974 – 1992), *Než padne rosa* (1994), *Z cizích krajů* (1979), *V Lipniku včil jarmak bude* (1989), *Olomoucká brána, metropole střední Moravy v lidových písních* (2000) či *Zaťukal na skylko*. (2002). Skladatelsky byl aktivní především v tvorbě pro zobcovou flétnu, uvedme *Osm písniček s flétnou* (1974), *Od soboty do soboty* (2002), *Zobcové písničky* (2003).²¹⁰

Pro účely této diplomové práce byl vykonán též rozhovor s Pavlem Klapilem, který si vzpomněl i na vtipné situace z dob svého působení v čele Katedry hudební výchovy. V sedmdesátých letech byl rektorátem požádán, aby zajistil hudbu v rámci nějaké univerzitní události. Klapil doporučil vystoupení učitelského

²⁰⁸ Je autorem mnoha dalších děl, avšak s univerzitou je spojeno dílo *Vivat universitas!* Jedná se o symfonické procesí pro velký orchestr, které zkomponoval roku 2000 a v roce 2002 vyšlo na CD. Nosič obsahuje *Fanfáry pro Univerzitu Palackého* a *Nonet o horách, dúbavách a valašské zemi*, *Japonský rok*, *Smyčcový kvartet*, *Ahoj, moře!*, *Tři podhody pro dr. Kabyla*, *Vivat universitas!* Poledňák, Ivan: Jan Vičar. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=3576, cit. 13. 2. 2013.

²⁰⁹ Brezovská, Markéta: Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista. Bakalářská práce. Olomouc 2010. Dále: Poledňák, Ivan: Pavel Klapil Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000011; <http://khv.upol.cz/pedagogove/Pavel-Klapil>, Citováno 26. 2. 2013.

²¹⁰ Poskytl Pavel Klapil, dále: Poledňák, Ivan: Pavel Klapil. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000011, cit. 13. 2. 2013.

klavírního tria.²¹¹ Z rektorátu vzápětí přišla odpověď, že je příliš málo času, aby stihli na univerzitu přivést tři klavíry.

Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů

²¹¹ Viz níže.

V rámci Katedry hudební výchovy působilo na univerzitě v letech 1974–1993 Klavírní trio, které sestávalo z Jaroslava Václavka (housle), Zdeňka Grasse (violoncello) a Anny Hutákové (klavír).²¹² Soubor patřil k reprezentativním menším tělesům univerzity. Doprovázeli hudební akce v rámci univerzity, ale jejich přesah byl i mimo univerzitní – například výchovné koncerty a vystoupení pro lázeňské hosty v Teplicích nad Bečvou a Jeseníku. Bohumil Kolář se k tomuto seskupení vyjádřil takto: „[...] bylo nejfrekventovanějším neprofesionálním tělesem s profesionální úrovní, které kdy v Olomouci koncertovalo. [...]“²¹³

V roce 1972 vznikl festival dětských sborů Svátky písní.²¹⁴ Univerzita sice nebyla jejich hlavní organizátorem, ale existovaly zde úzké vazby s ní. Svátky písní vznikly samostatně z iniciativy Karla Klimeše, jako korepetitor a doprovázeč zde byl činný Pavel Klapil. Svátky písní se rozvíjely především díky podpoře města Olomouce, s příslušnými katedrami univerzity však byly úzce propojeny, například tím, že se v jejich rámci pořádaly mezinárodní teoretické semináře, na kterých se uplatňovali především pracovníci olomoucké univerzity a dalších podobných teoretických a uměleckých pracovišť z Československu i zahraničí. Semináře se konaly každý druhý rok, jednacími jazyky byly čeština, slovenština, ruština a němčina. V redakci Pavla Klapila vyšly postupně 4 sborníky z těchto seminářů.

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, po odchodu Jaromíra Borovičky vstoupil do vedení Pěveckého sboru olomouckých učitelek Jan Bukovjan. Bukovjan stejně jak jeho předchůdci, při svém příchodu posílil těleso novými členkami – studentkami Univerzity Palackého a zpočátku také kooperoval s mužským sborem Haná.

K příležitosti 25. výročí obnovení univerzity v Olomouci dne 19. února 1971, proběhl v aule Pedagogické fakulty slavnostní koncert. Mimo jiné bylo uvedeno i dílo Jana Šimíčka – Hej, Jano pro ženský sbor a klavír, který Šimíček sboru věnoval. Dále byly uvedeny úpravy lidových písní od Zdeňka Fridricha či Pavla Klapila.

²¹² Grasse, Zdeněk.: Za Jaroslavem Václavkem, Žurnál, r.11, č. 22, 15. března 2002, str. 4.

²¹³ Kolář, Bohumil: Olomouc pietně vzpomíná. Kdy, kde, co v Olomouci, červenec 2003, str. 14.

²¹⁴ Klapil uvedl, že festival Svátky písní vznikl pod záštitou univerzity, později se oddělil.

Sbor nevystupoval jen k příležitostem univerzitních svátků či k významným událostem. Koncertoval po olomouckých školách, domovech důchodů, ale i v okolí města, například v Tovačově, Nemilanech, Chválkovicích apod. Vystupoval též jako hudební složka na výročních sjezdech Komunistické strany Československa, Velké říjnové socialistické revoluce, Vítězného února apod. Vičar uvádí: „[...]Učitelky chtěly zpívat a hledaly k tomu všechny vhodné příležitosti. Ilustrativní je v tomto směru noticka „Máte zájem?“ uveřejněná v olomoucké Stráži lidu 27. února 1971, v níž se uvádí: „Pěvecký sbor olomouckých učitelek při Univerzitě Palackého v Olomouci nastudoval program zaměřený k 50. výročí založení KSČ, s nímž by chtěl vystoupit v obcích a závodech našeho okresu. Obce a závody, které chtějí využít PSOU při oslavách 50. výročí založení KSČ, se mohou obrátit na adresu...“ V kronice tělesa je u nalepeného výstřižku kronikářkou připsáno lakonické: „Po uveřejnění této výzvy se na nás s žádostí o vystoupení nikdo neobrátil.“ A tak „olomoucké učitelky“, které vždy disponovaly agilním organizačním výborem, musely hledat koncertní příležitosti na základě osobního jednání. [...]“²¹⁵

Pěvecký sbor i v sedmdesátých letech patřil k velmi kvalitnímu amatérskému pěveckému tělesu, které na Olomoucku nemělo dlouho konkurenci. Důkazem úspěchů může být i účast na krajské soutěži O cenu Leoše Janáčka z roku 1972 ve Frýdku-Místku, kde získal všechny zlaté medaile.²¹⁶ Úspěchy tělesa jsou komplexně zaznamenány v článku s názvem Deset let Pěveckého sboru olomouckých učitelek při UP.²¹⁷ Upozorňuje především na získání ceny Leoše Janáčka, na charitativní činnost tělesa,²¹⁸ a zjišťuje plány tělesa do budoucna. Článek dále upozorňuje na zájezd do zahraničí, který by členky rády uskutečnily.²¹⁹

²¹⁵ Vychází z e-mailu zaslaného Janem Vičarem ze dne 18. března 2013.

²¹⁶ O první cenu se podělily ještě s jedním olomouckým tělesem – mužským pěveckým sborem Nešvera, který v té době vedl Jan Hubem.

²¹⁷ Bukovjan, Jan: Deset let Pěveckého sboru olomouckých učitelek při UP. Zaps. P. Klapil. Stráž lidu, 12. října 1972, str. 4.

²¹⁸ Zde se přímo dotýká vystoupení v rámci koncertu solidarity ve prospěch bojujících ve Vietnamu.

²¹⁹ Bukovjan, Jan: Deset let Pěveckého sboru olomouckých učitelek při UP. Zaps. P. Klapil. Stráž lidu, 12. října 1972, str. 4.

K poslednímu výstupu sboru s Janem Bukovjanem došlo dne 10. prosince 1974 k příležitosti okresního kola prvního ročníku soutěže Písní přátelství. Vičar uvedl, že sbor olomouckých učitelek byl porotou doporučen k postupu do krajského kola, ale prvenství s postupem v kategorii komorních sborů bylo nakonec přiděleno Dívčímu sboru Katedry hudební vědy a výchovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého, který v té době vedl Jan Vičar. Na základě toho byl Vičar požádán, aby se stal po Bukovjanovi novým sbormistrem Pěveckého sboru olomouckých učitelek. Jan Bukovjan, ze zdravotních důvodů, funkci dirigenta na konci roku 1974 opustil.²²⁰

Novým sbormistrem se tak v letech 1975-1978 stal Jan Vičar, který při svém příchodu sloučil Pěvecký sbor olomouckých učitelek se svým studentským sborem, který v prosinci učitelky na pěvecké soutěži porazil. Nový dirigent začal spolupracovat s korepetitorem Michalem Chrobákem a později i se Stanislavem Běhalem. Vičar uvedl, že intenzivní zkoušky začaly od února 1975. Již 18. března získal sbor v krajském kole Písní přátelství v Ostravě první cenu. Repertoár byl sestaven ze skladeb, které měla obě tělesa již osvojena.²²¹ Dalšího úspěchu se tělesu dostalo ve dnech 30.–31. května 1975, kdy se v Kladně účastnil celostátní sborové soutěže, kde získal 3. místo. Vičar uvedl, že se jednalo o velký úspěch vzhledem k tomu, že Písně přátelství byly ve své době největší sborovou akcí a soutěží své doby.²²² Následujícího roku (tedy 1976) získal Pěvecký sbor olomouckých učitelek, v té samé soutěži, místo druhé. Poslední výstup Jana Vičara s Pěveckým sborem olomouckých učitelek se uskutečnil v červnu 1978 na festivalu Janáčkovy Hukvaldy.

Jan Vičar z vedení sboru odešel neočekávaně. Aby těleso mohlo dále vystupovat, byla do vedení sboru na čas jmenována druhá sopranistka Danuše

²²⁰ Dále zmínka: Úspěšný sbor z pedagogické fakulty. Stráž lidu, 20. prosince 1973, str. 4.

²²¹ Vičar uvádí díla Sviridova, Šostakoviče, Dunajevského a Vaci – Vlaštovička.

²²² Již v prvním ročníku se soutěže účastnilo 843 sborů v okresním kole a v ústředním kolem 43 sborů. Podmínky soutěže požadovaly interpretaci ruských, sovětských a českých skladatelů. Informaci poskytl Jan Vičar.

Salavová. Na začátku roku 1979 stanul ve vedení sboru Leoš Švagera.²²³ Stráž lidu informuje o novém sbormistrovi Švagerovi: „[...] přejeme si jen, aby tato spolupráce vydržela déle, než v případě některých jeho předchůdců. Časté změny v osobě sbormistra ještě žádnému tělesu neprospěly. [...]“²²⁴ Text nejspíš naráží na odchod Jaromíra Borovičky, který sbor kvůli neshodám opustil po dvou letech řízení, či krátké působení Jana Vičara, který se sbormistrovské taktovky vzdal kvůli časovému zaneprázdnění. Článek informuje o spolupráci pěveckého sboru s Maďarským smíšeným sborem Kapos a o jejich společném koncertu, který se uskutečnil v aule Pedagogické fakulty. Pěvecký sbor olomouckých učitelek se přednastavil dílem Glambatisty Martiniho, Antonína Dvořáka a jeho Moravskými dvojzpěvy, uvedl Petzoldovy písně Sadaj, slnko..., Věneček Zdeňka Lukáše či Františka Šauera Vysočina milostivá. Vystoupení maďarského sboru bylo též úspěšné a kladně hodnocené. Sbor se svým repertoárem orientoval spíše na skladby autorů renesančních a maďarský folklór.²²⁵

V rámci Pedagogické fakulty existovalo i další pěvecké sdružení, které vystupovalo pod názvem Komorní pěvecký sbor Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, řízený Jaromírem Borovičkou a Janem Bukovjanem. V únoru 1978 se účastnil zájezdu do Halle v NDR. Akce proběhla v rámci družby s Vysokou školou pedagogickou N. K. Krupské v Halle. Na programu byly úpravy českých a slovenských lidových písní a skladby našich, německých a ruských autorů.²²⁶

Komorní orchestr posluchačů Pedagogické fakulty Univerzity Palackého se svým dirigentem Jaroslavem Václavkem podnikl ve dnech 25.–30. listopadu 1974 další zájezd do Halle. Uskutečnily se tři koncerty. Autor článku Mojmir Zedník bohužel neuvádí s jakým programem se orchestr představil.²²⁷

²²³ Leoš Švagera založil Vysokoškolský umělecký kolektiv a později byl i sbormistrem přerovských sborů. Stejně jako Vičar i Švagera doplnil řady sboru studentkami Katedry hudební výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého. Byl organizačně činný jak v Přerově – Pěvecký sbor Přerovských strojůren tak na Univerzitě Palackého. Dále se této osobnosti budeme věnovat v kapitole následující.

²²⁴ Klimeš, Miroslav: Zajímavý sborový koncert. Stráž lidu, 22. listopadu 1979, str. 4.

²²⁵ Ibidem.

²²⁶ Politickovychovná spolupráce vysokých škol. Stráž lidu, 15. března 1977, str. 4.

²²⁷ Zedník, Mojmir: Úspěšně reprezentovali. Nová svoboda. 1974, 12. 12, str. 5.

Stráž lidu dále informuje o účasti olomouckých studentů v Trnavě na III. ročníku celostátní soutěže posluchačů pedagogických a filozofických fakult. Olomoučtí studenti byli velmi úspěšní. V sekci hry na klavír získala první místo Květa Fridrichová, která též získala třetí místo ze hry na xylofon. Na druhém místě v klavírní hře se umístil Milan Macura. Cenu za nejlepší interpretaci soudobé skladby v sekci smyčcových nástrojů, získal Jiří Pavlica. Čestné uznání v sekci sborového zpěvu získal sbor Iuvenes. Jiří Dočkal získal pak první cenu v kategorii sólového zpěvu.²²⁸

Počátkem 70. let (resp. na podzim roku 1971) vznikla na univerzitě studentská kapela s názvem Falešní hráči. V roce 1974 sestavu tvořili Pavel Vodička (kytara, zpěv), Pavel Kuchař (basa), Zdena Hustá (zpěv), Jan Novotný (perkuse, zpěv) a Václav Frank (konferenciér).²²⁹ Soubor se z počátku zaměřoval na klasické country a na adaptaci zahraničních i domácích lidových písní. Od roku 1975 se skupina orientovala na vlastní tvorbu. Noví členové Richard Pogoda a Karel Plíhal do kapely vnesly prvky swingu. Kapela svým významem pro univerzitu má přesah především mimo univerzitní. Prestiž Falešných hráčů jistě dokazuje několik úspěšných uměleckých výstupů: finále Porty 1973 v Jablonci nad Nisou – cena za stylově čistou interpretaci české lidové písně Hop hej, cibuláři. Obdobnou cenu získali tamtéž roku 1979. Kapela natočila několik snímků pro Československý rozhlas a spolupracovala s ostravskou a bratislavskou televizí. V Olomouci Falešní hráči vystupovali převážně v klubech. Známé je i jejich účinkování v činoherních představeních Divadla Oldřicha Stibora (Touha pod jilmy, Večer tříkrálový, Divotvorný klobouk).²³⁰

O tělese dále informuje článek ve Stráži lidu s názvem Rozdávají radost.²³¹ Text uvádí, že kapela často vystupovala po hanácké metropoli, na akcích fakultní organizace SSM Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, v Divadle hudby či na tradičních Hanáckých slavnostech v Náměšti na Hané. Z článku vyplývá, že

²²⁸ Úspěch olomouckých vysokoškoláků. Stráž lidu, 7. června 1977, str. 4.

²²⁹ Text vychází z rozhovoru s Janem Blümmem; Olomoučtí Falešní hráči. Stráž lidu, 21. května 1974, str. 4.

²³⁰ Ibidem.

²³¹ Rozdávají radost. Stráž lidu, 22. prosince 1979, str. 8.

rozhodující byl pro kapelu rok 1975, kdy začala hrát výhradně vlastní písničky, jejichž text a hudbu složil autorský kolektiv Nop, Pogoda, Plíhal.²³²

Počátkem sedmdesátých let vznikl folklórní soubor Šohaj. Jeho zakladatelem byl student Lékařské fakulty UP Pavel Borovička. Soubor sestával ze studentů a absolventů primárně technických oborů. Tematicky se orientovali na slovácký folklor. Jeho působení bylo významné i svým přesahem mimo univerzitní prostory, kdy těleso vystoupilo v NDR a Polsku.

Hudební dění se však neodehrávala pouze v rámci kateder primárně hudebně zaměřených. V sedmdesátých letech byli hudebně aktivní i lékaři z Lékařské fakulty Univerzity Palackého. Podle slov Pavla Klapila se jednalo o Miloslava Korhoně, Františka Procházku, J. Čerhonorského,²³³ Jiřího Volejníka, Pavla Lukla či Pavla Majera.

Chirurg Miloslav Korhoň byl amatérským houslistou, jeho hudební aktivita je nejvíce spojena se Spolkem pro komorní hudbu a Moravskou filharmonií, kde byl veden jako lékař doprovázející zájezdy do zahraničí. V článku univerzitního zpravodaje Žurnál se dále dovídáme, že: „[...] *Se stejným zaujetím cvičil hru na housle, dokonce i v době nočních služeb na klinice. Jednou týdně hrával komorní skladby v triu se svými přáteli – profesionálními hudebníky. [...]*“.²³⁴ Jako s klavírním doprovázečem spolupracoval s Pavlem Klapilem, s nímž se znal již z jeho dětských let. Přednosta interní kliniky František Procházka, byl zakladatelem Kruhu přátel hudby v olomoucké Redutě, na něž zval pedagogy a studenty Katedry hudební výchovy. Kardiolog J. Černohorský byl amatérským klarinetistou, který měl na Lékařské fakultě své dechové kvinteto. Přednosta dětské kliniky Fakultní nemocnice Jiří Volejník byl velmi dobrým amatérským pěvcem. Rád zpíval i svým dětským pacientům. Podle slov Pavla Klapila si na kremaci nechal zazpívat Epilog (barytonové sólo Potkal jsem jeseň) z Otvírání studánek Bohuslava Martinů. Zpíval

²³² Ibidem.

²³³ Nepodařilo se zjistit křestní jméno. http://www.fnol.cz/i--interni-klinika---kardiologicka-zakladni-informace-sekce_462.html, cit. 25. 2. 2013.

²³⁴ Maňák, Pavel: Za docentem MUDR. Miloslavem Korhoněm, CSc., (2.3. 1927 – 13. 6. 1998); Žurnál, č. 16, r. 8, 29. ledna 1999, str. 5.

člen Katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého Jaromír Borovička a Pavel Klapil jej doprovázel na varhany. Dalším hudebně aktivním členem lékařského sboru byl světově proslulý kardiolog Pavel Lukl. Hrál na violoncello a shromažďoval kolem sebe hudebníky na smyčcové kvarteto a klavírní kvarteto či kvinteto (v klavírním kvartetu i kvintetu byl častým klavíristou opět Pavel Klapil). Zkoušky probíhaly v Luklově bytě na ulici I. P. Pavlova v Olomouci. Přednosta stomatologické kliniky Fakultní nemocnice Pavel Majer se hudebně realizoval jako sbormistr mužského pěveckého sboru Haná, který zkoušel v olomouckém Domě armády.

Hudební dění na univerzitě jistě formoval i Jiří Pavlica, který v letech 1973–1978 studoval hudební vědu a teorii na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Pavlica výrazně profiloval dění v hudebně taneční souboru Hradišťan, jenž se stal světově uznávaným ansámblem folklórní a lidové hudby.

Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech osmdesátých

Výkonní umělci a skladatelské osobnosti let osmdesátých

Ze seznamu přednášek víme, že na počátku akademického roku 1980–1981 vyučovali na Katedře hudební vědy a výchovy pedagogové, kteří zde působili již v předchozích letech. Vedoucím katedry byl folklorista a klavírista Pavel Klapil,

z výkonných umělců a skladatelů dále jmenujme Zdeňka Fridricha, Jaromíra Borovičku, Jana Bukovjana, Janu Glogarovou, Annu Hutákovou, Svatavu Střelcovou, Leoše Švageru, Jaroslava Václavka, Jana Vičara, Pavla Čotka a Stanislava Běhala.²³⁵ Všem zmíněným osobnostem jsme se věnovali v předchozích kapitolách. V akademickém roce 1984–1985 začal na katedře externě (později interně) vyučovat klavírista Ladislav Pulchert.²³⁶ V roce 1987 začal na katedře pedagogicky působit varhaník a pedagog Petr Planý,²³⁷ který je známým olomouckým varhaníkem. Studoval ostravskou konzervatoř a pražskou Akademii múzických umění, kde absolvoval hru na varhany a následně postgraduální studia hudební teorie. V současné době patří k žádaným sólistům a koncertuje doma i v zahraničí. Dále uvedme Květoslavu Folprechtovou, která se od roku 2001 aktivně věnuje sborové činnosti v Uničově, kde vede Smíšený pěvecký sbor.

Zrekapitulujeme-li celé sledované období, tedy od roku 1946 do roku 1989, pozorujeme, že na univerzitě působila řada výrazných uměleckých osobností, které v rovině regionální i celorepublikové patřily k výjimečným. Jak již výkonní umělci, tak skladatelé, s univerzitou dlouhodobě spolupracovali, avšak svou činností přesáhly hranice akademických prostor a realizovali se jak v tehdejší Divadle Oldřicha Stibora či Moravské filharmonie, tak v dalších tělesech a místech republiky. Olomouc mnohdy hrála úlohu startovacího můstku, od kterého se odrazil významná umělecká jména, jako byl Iša Krejčí, Pavel Vondruška, Mojmír Zedník, Jiří Pavlica, Emil Vyklický, Jan Vičar, Petr Planý, Gustav Pivoňka, Josef Schreiber, Pavel Čotek, Stanislav Běhal, Zdeněk Fridrich a další. Celkový výčet osobností je průběžně uspořádán v této práci.

²³⁵ AUP, PK 71. Seznam přednášek Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

²³⁶ AUP, PK 81. Seznam přednášek Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

²³⁷ AUP, PK 85. Seznam přednášek Pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

Studentská tělesa a hudební aktivity studentů a pedagogů

V oblasti hudby umělejší bylo v osmdesátých letech asi nejvýraznější souborem poloamatérské Kvarteto Františka Stupky (do roku 1986 soubor vystupoval pod názvem Nové kvarteto). Soubor měl za celou dobu svého působení dva stálé členy – Vladimíra Žůrka a Jiřího Kobzu, kteří zde hrají až do současnosti. Na základě rozhovoru s Vladimírem Žůrkem víme, že oba pánové, vzhledem ke

svému věku, předpokládají činnost ukončit do dvou let. Jejich cílem je však najít za sebe adekvátní náhradu. Nejlépe profesionály, kteří by v tradici Stupkova kvarteta pokračovali nadále.

Soubor vznikl v roce 1981 a skládal se z bývalých absolventů a současných pedagogů Univerzity Palackého v Olomouci. Stálými členy souboru (až do současnosti) je Vladimír Žůrek – primárius a Jiří Kobza – viola. Během období 1981-1988 v souboru dále na pozici druhých houslí hráli Jiří Kučera²³⁸ a Helena Mačková (v letech 1983-1985), na violoncello se vystřídal Dan Marek a Bohumil Pavlovský (1987-1988), který byl současně členem Moravské filharmonie v Olomouci. V roce 1989 došlo k dalším změnám obsazení. Houslistka Dobromila Hamplová, se stala členkou souboru v prosinci 1989.²³⁹ V září roku 1989 do Stupkova kvarteta nastoupil violoncellista Karel Doležal.²⁴⁰ Těleso pravidelně vystupovalo v aule přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

V roce 1982 se uskutečnil společný koncert s manželi Nadou a Ivanem Wurmovými (Naďa Wurmová na violoncello a Ivan Wurm na violu). Manželé byli členy Moravské filharmonie Olomouc. Ivan Wurm musel bohužel hry na nástroj ze zdravotních důvodů v roce 1985 zanechat. Stupkovo kvarteto taktéž spolupracovalo i s umělci mimo olomouckými. Známa je jejich spolupráce s pražskými Due Boemi di Praga. Společně vystupovali jak v Olomouci 24. března 1986 a 27. května 1986 v aule Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého.²⁴¹

Kvarteto Františka Stupky patřilo a v současnosti stále patří k reprezentativním tělesům, které stále vystupuje pod hlavičkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Stálými členy jsou Vladimír Žůrek a Jiří

²³⁸ Jiří Kučera studoval informatiku a počátkem osmdesátých let odešel studovat teologii do Itálie. V současné době působí jako kněz v Americe.

²³⁹ Dobromila Hamplová studovala hru na housle na Kroměřížské konzervatoři v letech 1965-1971. Od roku 1971 byla členkou Moravské filharmonie Olomouc. V současné době je ředitelkou Podzimního festivalu duchovní hudby v Olomouci.

²⁴⁰ Karel Doležal studoval hru na violoncello na Kroměřížské konzervatoři v letech 1966-1972. Od roku 1972 byl členem Moravské filharmonie Olomouc. Komorní hudbě se věnoval v letech 1978-1985, kdy byl členem kvartetu „Žerotín“. Několik let působil jako pedagog na ZUŠ v Olomouci „Na vozovce“ (nyní ZUŠ Iši Krejčího) a ZUŠ Žerotín.

²⁴¹ Za krásou tónu: Nové kvarteto po pěti letech. Stráž lidu, 27. května 1986, str. 4.

Kobza. Těleso přesto, že v jeho čele stojí amatérský, ale velmi zdatný primárius Žůrek a violista Kobza, bylo doplněno i profesionálními hudebníky z řad Moravské filharmonie. Jeho interpretační úroveň je velice dobrá a stabilní. I zde bohužel musíme konstatovat, že je další výrazný soubor nevznikl na místech univerzity primárně hudebních. Zakladatelé tělesa byli původem z Přírodovědecké a Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.²⁴² Těleso podle kroniky (v námi

²⁴² Koncerty Smyčcového kvarteta Přírodovědecké fakulty univerzity Palackého v Olomouci:

- Květen 1982 – Koncert v aule Přírodovědecké fakulty UP
- Září 1982 – zahájení studijního roku PŘ FUP ve Fučíkově sále
- Listopad 1982 – Koncert v Posádkovém domě armády
- Listopad 1982 – Přehrávky pro OKS Olomouc
- Prosinec 1982 – koncert v aule PŘ FUP
- Únor 1983 – Vernisáž výstavy
- Duben 1983 – Koncert v aule PŘ FUP
- Květen 1983 – Koncert v Galerii, Wurmova ulice (Památník Dvorského, Svolinského a Navrátila)
- Listopad 1983 – Koncert na VŠK Zdeňka Nejedlého
- Prosinec 1983 – Literárně hudební večer v aule PŘ FUP
- Duben 1984 – Koncert k Roku české hudby v aule PŘ FUP
- Duben 1984 – Koncert ve Foerstrově síni v Praze
- Září 1984 – Zahájení anatomického kongresu na TÚLF UP
- Září 1984 – Zahájení studijního roku PŘ FUP ve Fučíkově sále
- Listopad 1984 – Koncert k Roku české hudby v Galerii, Wurmova ulice
- Listopad 1984 – Koncert ve Foerstrově síni v Praze
- Listopad 1984 – Účast na soutěži Dvořák – Čajkovskij v ÚKDŽ v Praze
- Listopad 1984 – Zahájení výstavy šperků Milana Brady na Hradisku
- Prosinec 1984 – Koncert v Divadle hudby v rámci cyklu Hudební mládeže
- Únor 1985 – Kulturní vložka na schůzi CZO SČSP na UP
- Březen 1985 Vernisáž výstavy „Umělci svému městu“
- Duben 1985 – Večer hudby a poezie (s verši Markéty Procházkové) v aule PŘ FUP
- Duben 1985 – Slavnostní shromáždění ke 40. Výročí osvobození ve Fučíkově sále
- Květen 1985 – Koncert v rámci „Cyklu pěti koncertů“ na výstavě Musica picta (Galerie, Wurmova ulice)
- Červen 1985 – Koncert v klášterní zahradě v Bechyni
- Červen 1985 – Přehrávka na ukončení interpretačního semináře v Bechyni
- Říjen 1985 – Koncert ve Foerstrově síni v Praze
- Říjen 1985 – Kvalifikační přehrávka pro OKS Olomouc
- Listopad 1985 – Účast na soutěži Dvořák – Čajkovskij v ÚKDŽ v Praze
- Listopad 1985 – Schůze ZO ROH v aule PŘ FUP
- Prosinec 1985 – Koncert „Hudba mezi obrazy“
- Březen 1986 – Koncert v sále „Alte Börse“ v Lipsku
- Březen 1986 – Koncert KPH Olomouc ve Fučíkově sále (společně s Due Boemi di Praga)
- Duben 1986 – Spolu)činkování na absolventském koncertu Heleny Mačkové
- Duben 1986 – Slavnostní koncert ke 40. výročí obnovení univerzity v Olomouci a k 5. výročí založení Akademického kvarteta Františka Stupky.
- Listopad 1986 – Koncert ve Foerstrově síni v Praze
- Prosinec 1986 – Natáčení pro Československý rozhlas Ostrava
- Únor 1987 – Vystoupení na slavnostní schůzi JČMF
- Březen 1987 – Koncert v ÚKŠV v Praze
- Duben 1987 – Koncert pro učitele – důchodce ve Václavkově sále

stanoveném období) nevystupovalo pouze v prostorách univerzity, ale i mimo ni. Časté byly koncerty v Praze. Mimo republiku pak kvarteto vystupovalo v Lipsku.

Jak jsme již naznačili v kapitole předchozí, v čele Pěveckého sboru olomouckých učitelů byl od roku 1979 Leoš Švagera. Na veřejnosti začal sbor aktivně vystupovat od akademického roku 1980-1981. Sbor nacvičoval a prováděl zejména úpravy lidových písní, zejména Fridrichovu Pridi, šuhajko. V tomto období uskutečnil i několik zájezdů mimo Československo – Maďarsko (říjen 1979 – Dombóvár, Szekszárd),²⁴³ Německá demokratická republika (duben 1981 – Karl-Marx-Stadt), Bulharsko (léto 1985 – Plovdiv). Sbor spolupracoval i s olomouckými tělesy, především pak s Moravskou filharmonií. Uvedme koncert, který se uskutečnil 3. dubna 1980, kdy byla provedena 3. symfonie Gustava Mahlera. V roce 1982 se realizovala již druhá studiová nahrávka v Českém rozhlase. Nahrávána byla díla Giovanniho Leonarda Primaveriho *Dolce miseria*, *Prstýnky z trávy* a Fridrichova úprava Pridi, šuhajko. Téhož roku, 15. Října 1982, se uskutečnil celovečerní koncert k dvacátému výročí založení sboru. Na programu byly jak díla renesanční polyfonie, autorů české sborové tvorby, tak i skladby od maďarského skladatele Adama Balásze *Memento – Rosae in Lidice* a skladby, úpravy olomouckých autorů Mojžíra Zedníka, Leoše Švagery, Josefa Vaci, Jana Petzolda, J. Schreibera, Zdeňka Fridricha a Zdeňka Lukáše.

Sbor v druhé polovině osmdesátých let procházel vnitřní krizí. Stagnace se projevila i po interpretační stránce, kdy úspěchy z celostátních soutěží již nepřicházely. Vičar uvedl: „[...] A při některých důležitých koncertech, například 29. října 1984 v rámci festivalu soudobé hudby *Hudební současnost*, se projevil

-
- Květen 1987 – Koncert ve Václavkově sále
 - Září 1987 – Koncert v rámci sympozia k výročí Josefa Dobrovského na Hradisku
 - Říjen 1987 – Koncert pro KPH Rousínov (v sále LŠU Rousínov)
 - Říjen 1987 – Vernisáž výstavy k 70. Výročí VŘSR
 - Prosinec 1987 – Koncert v aule Přírodovědecké fakulty UP
 - Únor 1988 – Koncert pro učitele – důchodce
 - Březen 1988 – Konference A. S. Makarenko
 - Březen 1988 – Slavnostní schůze CZO KSČ a ROH ke Dni učitelů v Národním domě
 - Duben 1988 – Zahájení antropologického kongresu
 - Květen 1988 – Koncert v sále „Alte Börse“ v Lipsku

²⁴³ Jednalo se o výměnný pobyt, kdy sbor z Dombóváru Kapoš vystoupil i v Olomouci.

*umělecké a dramaturgické limity tohoto vyspělého, avšak přece jen amatérského tělesa, orientovaného spíše na tradiční repertoár a úpravy lidových písní. [...]*²⁴⁴

Přesto i v osmdesátých letech sbor vyjel do zahraničí. Podle článku s názvem Vřelé přijetí v Bulharsku, měl za sebou sbor několik zájezdů, a to do Maďarska, Německé demokratické republiky a již zmíněného Bulharska. V textu se dočteme, že sbor byl velmi mile přivítán a absolvoval několik úspěšných koncertů.²⁴⁵

V roce 1987, respektive 3. dubna 1987, vznikl Komorní soubor Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, který později začal vystupovat pod názvem Komorní orchestr Iši Krejčího. Vznik tohoto tělesa inicioval Vladimír Žůrek, který v čele souboru stál přibližně deset let. Těleso posléze převzal nynější ředitel Základní umělecké školy Josef Dvořák a tím se stalo součástí Základní umělecké školy.

První zkouška se dle kroniky konala v aule Přírodovědecké fakulty. Na nacvičení byly nachystány díla Händela a Vivaldiho Dvojkonzert. První housle hrál Vladimír Žůrek, druhé housle hrál Jiří Kučera, který později Československo opustil. Kronika uvádí, že počet členů orchestru byl poněkud nestabilní a často museli vypomáhat členové filharmonie.

První veřejné vystoupení se uskutečnilo 25. září 1987 v Erbovém sále v Olomouci. Na programu byl Antonio Vivaldi a jeho Koncert a moll pro dvoje housle a orchestr, Christoph Förster a Suita G dur, Wolfgang Amadeus Mozart a jeho Malá noční hudba. Kronika uvádí, že další koncert byl nachystán na Nový rok 1988, kdy se jako sólista představila Hana Marková v Bachově Koncertu a moll pro housle a orchestr. Další koncert byl připraven na 28. dubna 1988. Jako sólistka se představila opět Hana Marková s Bachovým Koncertem a moll pro housle a orchestr,

Försterova

Suita

G dur. Zazněla však i interpretačně náročná díla již zmíněného Bacha, a to Braniborský koncert č. 3 či Janáčkova Suita pro smyčcový orchestr. Tento koncert

²⁴⁴ Vychází z emailu zaslaném Janem Vičarem dne 18. března 2013. Str. 9. Dále: Ocisková, Eva, Hudební současnost v Olomouci, Hudební rozhledy 38, 1985, č. 3, s. 101-102.

²⁴⁵ Vřelé přijetí v Bulharsku. Stráž lidu, 23. července 1985, str. 4.

byl také recenzován ve Stráži lidu.²⁴⁶ „[...] Orchester učinil od posledního vystoupení koncem minulého roku zřetelný pokrok. Jeho zvuk je vyrovnaný, nejsou zde vážnější problémy intonační, rytmické ani dynamické. Umělecký vedoucí volí přiměřená tempa, která odpovídají dobové interpretační praxi (3. věta Bachova Braniborského koncert č. 3) a dovede hráče strhnout k účinné gradaci, jak tou bylo ve skladbě Leoše Janáčka, která není po stránce interpretační snadná ani pro soubory profesionální pro svou průhlednou sazbu. Příjemným překvapením bylo vystoupení sedmnáctileté houslistky Hany Markové, žačky lidové školy umění Svornost ze třídy soudružky učitelky Klementové, která prokázala v náročném Bachově koncertu a moll dobrou technickou přípravu a smysl pro stylové podání skladby. Zajímavým příspěvkem k pozvání hudby období baroka bylo provedení Suity G dur Christopa Förstra, který v roce 1793 navštívil Prahu a zúčastnil se provedení korunovační opery Johanna Josepha Fuxe Constanza e fortezza (Stálost a pevnost), které se stalo setkáním elity evropských hudebníků a vstoupilo do dějin světové opery. Zde se nabízejí i možné cesty neprofesionálních souborů – uvádět málo známá díla dnes už více, méně zapomenutých skladatelů. Soubor má dobré předpoklady k dalšímu růstu a jeho výkon dokázal strhnout obecenstvo, kde bylo hodně mladých lidí, k upřímnému potlesku.“²⁴⁷ Tento článek – recenze předkládá poměrně dobrý obraz toho, jak na tom těleso po stránce reprodukční bylo.

Těleso v roce 1988 překročilo i hranice města Olomouce a vydalo se na vystoupení do Rousínova. Těleso si slíbilo, že v roce 1989 vystoupí i v zahraničí, to se však před revolucí nepovedlo. Komorní soubor Iši Krejčího v Olomouci během své dlouholeté činnosti výrazně zasáhl do kulturního dění v Olomouci. Orchester se během své umělecké činnosti potýkal s problémy nedostatku hráčů. Ve sledovaném období let 1987–1989 se jeho repertoár omezil na skladby Bacha – Braniborský koncert č. 3, Koncert a moll pro housle a orchestr, Mozarta – Malou noční hudbu, Janáčka – Suita pro smyčcový orchestr, Förstra – Suita G dur, Vivaldiho – Koncert a-moll pro dvoje housle a orchestr. Repertoár orchestru se rozšiřoval s postupem let. V roce 1989 těleso vystoupilo v rámci Národního

²⁴⁶ Článek pochází z kroniky.

²⁴⁷ Stráž lidu, pochází z kroniky KOIK není uvedeno, z jakého čísla pochází.

festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles ve Frýdku-Místku. Zde orchestr pro Československý rozhlas Ostrava nahrál 6. větu z Janáčkovy Suity.

Komorní orchestr Iši Krejčího působí i v současnosti. Jeho vedoucím se v devadesátých letech stal violista a současný ředitel Základní umělecké školy Iši Krejčího Josef Dvořák.

Na základě kroniky Komorního orchestru Iši Krejčího víme, že v osmdesátých letech působilo pod hlavičkou univerzity Olomoucké klavírní trio, komorní sdružení Pedagogické fakulty UP. V tělese hrála, v této práci již zmíněná Anna Hutáková na klavír a Zdeněk Grasse na violoncello, sestavu doplnil houslista Karel Hewanicki.²⁴⁸ Podle kroniky Komorního orchestru Iši Krejčího, byl uspořádán společný koncert tohoto orchestru s klavírním triem dne 26. listopadu 1988 v Erbovním sále na Václavském náměstí. Na programu mělo klavírní trio Josefa Jelínka: Trio Es dur (II. Romance, III. Menuetto), Antonína Dvořáka: Trio Dumky (V. Allegro, VI. Lenot. Vivace), Antona Stěpanoviče Arenskije: Trio č. 1, op. 32 (II. Scherzo. Allegro motto).²⁴⁹

V časopise Interes z roku 1988 se dočítáme informaci o smíšeném komorním pěveckém sboru Nota Bona. Soubor vznikl v říjnu 1985 na Katedře hudební vědy a výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ale jednotliví členové pocházeli z fakulty Přírodovědecké či Lékařské. Sbor poprvé vystoupil na vánočním koncertě, který pořádala Pedagogická fakulta. Olomoucké veřejnosti se sbor představil v prosinci 1986 na samostatném celovečerním koncertě, který se konal v tehdejší Galerii KVM v Olomouci. Těleso vystupovalo dále mimo univerzitu a Olomouc, například v Litomyšli, Opočně, Mikulově. Autor článku uvádí, že zatím nejlepší vystoupení sboru proběhlo v Opavě v listopadu 1987. V Olomouci sbor vystupoval například v Chrámu Panny Marie Sněžné. Základ koncertního repertoáru tvoří renesanční vokální polyfonie. Počet členů byl k únoru 1987 stanoven na 18, s tím že všichni členové jsou studenty univerzity. Sbor

²⁴⁸ Původní sestava tělesa se skládala z houslisty Jaroslava Václavka.

²⁴⁹ Kronika KOIK.

zkoušel dvakrát v týdnu a dvakrát ročně se účastnil třídního pěveckého soustředění. Sbormistryní byla Renata Vrbenská. Podle dalších informací se sbor chystal v roce 1988 na zájezd do NDR.²⁵⁰ Interes dále zmiňuje kytaristu Iva Šauera, který byl vítězem soutěže ZUČ.²⁵¹ Dále pak o Krajském kole soutěže ZUČ.²⁵² Stráž lidu dále informuje o tomto tělese jako o velmi talentovaném spolku zpěváků. Jako významné vystoupení je uveden koncert v prosinci roku 1986 v olomoucké galerii, kde autor článku pozitivně hodnotí vyzrálост a již důležitou ukotvenost tělesa. Sbor řídila Renata Vrbenská, jako sólisti vystoupili Jarmila Látalová a Petr Slabý. Na klavír a cembalo doprovázela Ludmila Smetanová.²⁵³

V roce 1985 vznikla v prostorách univerzity mezifakultní Cimbálová muzika Martina Ondráčka, posluchače Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Kromě lidových písní ze Slovácka, Hané, Valašska či Slezska měli v repertoáru i písně ze Slovenska, Maďarska či písně cikánské. Zúčastnili se studentské soutěže ZUČ, hráli v rámci akcí SSM či na plesech jednotlivých fakult univerzity.²⁵⁴

V osmdesátých letech vzniklo v univerzitním prostředí několik studentských klubů. Nejvýznamnějšími se před rokem 1989 staly U-klub a S-klub. Studentský U-klub byl založen za podpory vedení Univerzity Palackého v roce 1984. Z hlediska dramaturgie se klub snažil obsáhnout co nejširší spektrum zájmů studentů a Olomoučanů. Vystupovali zde amatérské i profesionální divadla malých forem, různé typy audiovizuálních pořadů, přednášky, poslechové koncerty či taneční diskotéky. Především se zde organizovali koncerty populární hudby. Jan Blüml uvedl, že U-klub během své existence hostil nespočet regionálních i celorepublikově známých kapel a sólistů. Stylově se zaměřoval především na hudbu folkovou.

²⁵⁰ AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 2/1988, str. 18.

²⁵¹ AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 3/1988, str. 11.

²⁵² AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1989, str. 10.

²⁵³ Nota bona na východočeských zámcích. Stráž lidu, 4. června 1987, str. 4.

²⁵⁴ Na pěknou notečku. Stráž lidu, 23. února 1988, str. 4.

Hudební aktivity v S-klubu jsou zaznamenány v časopise Interes, kde se nachází zmínka o festivalu ZUČ. Je uvedeno, že se jednalo o první ročník celoškolského festivalu zájmové umělecké činnosti, která se uskutečnila 1. prosince roku 1986 v S-klubu. Hlavním organizátorem akce byla kulturní komise ČŠV SSM Univerzity Palackého. Účastníci festivalu se představili v oborech: recitačním, divadel malých jevištních forem, sólovém zpěvu, hře na hudební nástroj, v oboru hudebních kolektivů, písničkářů a ve výtvarném oboru. Komise však nebyla příliš spokojena s výstupy účastníků. Velmi zaujala dvojice Romana Herinka a Antonína Havelky z Pedagogické fakulty. Festivalu byla vytýkána především nízká návštěvnost a malá účast účinkujících. Článek dále přináší doporučení, aby se do budoucna zlepšila zejména textová stránka projevu, propracovat interpretační úroveň jednotlivých vystoupení.²⁵⁵

V oblasti nonartificiální hudby se na univerzitě v osmdesátých letech prezentovalo úspěšné studentské duo Znamení dechu. Seskupení vzniklo v létě 1984 na 1. Letní jazzové dílně ve Frýdlantu. Sestávalo se z multiinstrumentalistů Leony Machálkové – vokál, housle, melodika, perkuse a Lubomíra Holzera – trombon, eufonium, kytara, bicí, perkuse, recitace. Znamení dechu si vytvořilo vlastní koncertní program, na kterém měl stěžejní autorskou zásluhu hlavní protagonista skupiny Holzer. Ten byl i členem profesionálního jazzového seskupení Milana Svobody Kontraband, který měl za sebou řadu cen a uznání z domácích i mezinárodních hudebních soutěží. Holzer Znamení dechu charakterizoval takto: „[...] Je to kvas jazzu, rocku, folklóru a crazy dechovky. ... Znamení dechu využívá stávající akustické výrazové prostředky v netradičním uplatnění. [...]”²⁵⁶ První větší vystoupení se konalo na jaře roku 1985. Ve stejném období se kapela zúčastnila Jazzového festivalu v Karlových Varech. K účasti na této události byl přizván olomoucký saxofonista Milan Opravil. Kapela Znamení dechu zde získala třetí místo (pramen uvádí tzv. Bronzové vřídlo). Těleso se zaměřovalo především na vlastní tvorbu. V roce 1986 se orchestr účastnil vrcholné amatérské jazzové přehlídky

²⁵⁵ AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1987, str. 13.

²⁵⁶ Ibidem.

v Přerově, kde získal Bronzového přerovského zebra a Lubomír Holzer cenu nejlepšího sólisty festivalu. Téhož roku se Znamení dechu zúčastnilo několika dalších významných akcí. Jednalo se hlavně o tři společné koncerty s americkým saxofonistou Paulem Hostinem. Pořadatelem prvního vystoupení v sále na kolejích Bedřicha Václavka byl FV SSM Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Podle pramene byl koncert hodnocen velmi úspěšně. Dále proběhl koncert v tehdejší Gottwaldově – dnes Zlín; na Blanenských jazzových dnech či na Slánských jazzových dnech.²⁵⁷ Dále vystupovali na Přerovském jazzovém festivalu, dvakrát na pražském Rockfestu, byli hosty Porty, Vokalízy, zúčastnili se Akademické Žiliny a na Mezinárodním jazzovém festivalu v Karlových Varech získali Bronzové vřídlo.²⁵⁸ Znamení dechu mimo autorskou tvorbu uvádělo i díla převzatá například od Johna Coltranea či Sonnyho Rollinse.²⁵⁹

V roce 1982 se studentská kapela s názvem Plíharmonie účastnila XVI. Národního festivalu trampských, folkových a country písní. Tohoto festivalu se kapela účastnila již v roce 1981 a odvezla si první cenu, kterou obhájila i v roce 1982. Kritik Jiří Černý se o kapele vyjádřil takto: „[...] *Plíharmonie je pro mě hned po Ebenech největší talent, jaký se u nás objevil. Je to muzika ve dvou kytarách a base tak plná, jak už jsem dlouho neslyšel.*“²⁶⁰ Těleso patřilo k mimořádně úspěšným sdružením své doby. Jejich členové, především Karel Plíhal, pak svoji tvorbou přesáhl hranice univerzity i města Olomouce.

²⁵⁷ AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1987, str. 5.

²⁵⁸ Znamení dechu. Nová svoboda. 1989, 4. 11., příl. Magazín č. 4, s. 6; Sehnal, M.: Jazzoví hosté v Ostravě. Ostravský večerník, 18. listopadu 1986, str. 4.

²⁵⁹ Michalík, Jan: O jednom jazzovém snažení: k nedávnému karlovarskému festivalu. Stráž lidu, 14. května 1987, str. 4

²⁶⁰ Přivezli si Portu. Stráž lidu, 15. července 1982, str. 4. Dále: Opožděný lístek z Plzně. Stráž lidu, 1. srpna 1985, str. 4; Úspěšná hudební skupina. Stráž lidu, 16. února 1982, str. 4; Olomouc umí. Stráž lidu, 25. dubna 1981, str. 4.

Závěr

Univerzita Palackého představuje do jisté míry autonomní hudební instituci v rámci hudebního regionu Olomoucka. Byla a je spojovníkem mezi olomouckou hudební veřejností, Divadlem Oldřicha Stibora (dnešní Moravské divadlo), Moravskou filharmonií, zahraničními univerzitami a festivaly Svátky písní či Olomouckým hudebním jarem. Poslední zmíněné sice nebyly primárně spojeny s univerzitou jako institucí, ale s jejími pedagogy a studenty.

Z hlediska kvantitativního je četnost hudebních produkcí, těles či spolků zaznamenána na čtyřech fakultách – Filozofické, Pedagogické, Přírodovědecké a Lékařské. Jednotlivá tělesa, která zde vznikala, měla svoji životnost stanovenou do doby, než její členové opustili univerzitní půdu. Výjimkou byla dvě tělesa, Kvarteto Františka Stupky a Komorní orchestr Iši Krejčího, který původně vznikl pod názvem Komorní soubor Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. V Příloze této práce je umístěn graf, který vizuálně znázorňuje dění v prostorách univerzity.

Jako nejstabilnější se z hlediska hudebního dění na univerzitě jeví tři tělesa, která vznikla v šedesátých a osmdesátých letech. Jednalo se o – Pěvecký sbor olomouckých učitelek (1962), Kvarteto Františka Stupky (1981) a Komorní orchestr Iši Krejčího (1987). Tato tělesa od svého založení úspěšně fungují dodnes, avšak s univerzitou již primárně spojená nejsou. V prostorách univerzity, za celé námi sledované období, dále působilo nesčetné množství souborů, které jak v rámci univerzitních akcí, tak regionálních, republikových či dokonce zahraničních, předváděli svoje umění. Vznik a zánik studentských těles či těles sestavených jak ze studentů, tak výkonných umělců na univerzitě působících, byl často ovlivněn studiem a pracovním poměrem jejich členů. V oblasti hudby nonartificiální je třeba zmínit významné osobnosti, které se po ukončení svých univerzitních studií realizovali ve sféře populární či jazzové hudby. Patří sem Emil Viklický, Petr Junk, Jiří Pavlica, Leona Machálková, Lubomír Holzer či Karel Plíhal.

Významní umělci do Olomouce přicházeli převážně ve svých uměleckých začátcích. Olomouc se stala startovacím můstkem pro řadu významných dirigentů, skladatelů či výkonných umělců jako byl Iša Krejčí, Pavel Vondruška, Mojmír Zedník, Václav Rábl či Miroslav Melkus. V Olomouci však zůstala celá řada kvalitních výkonných umělců a skladatelů. Za zmínku stojí jistě největší skladatelská osobnost sledovaného období Pavel Čotek, dále Stanislav Běhal, Jan Vičar, Zdeněk Fridrich, Pavel Klapil či dirigenti Pěveckého sboru olomouckých učitelek. Dále připomeňme umělce, sice amatérské, ale s vysokou uměleckou úrovní – Miroslava Jirouška, Vladimíra Žúrka, Jiřího Kobzu, Františka Procházku, Pavla Lukla a Pavla Majera.

Nejcharakterističtějším hudebním prvkem jsou univerzitní fanfáry. Hudební materiál byl univerzitě dedikován Išou Krejčím, Jaroslavem Kvapilem, Emilem Axmanem, Zdeňkem Blažkem a Pavlem Čotkem. Do současnosti se nám jak v Archivu Univerzity Palackého, tak v archivu Hudby pohraniční stráže, notový materiál nedochoval. Co se týče autentičnosti zmiňovaných fanfár, pak pomineme-li tvorbu Jaroslava Kvapila, tak byly všechny zmíněné fanfáry univerzitě věnovány jako jedinečné. Kvapilovy fanfáry jsou běžně hrány i na jiných vysokých školách, například na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. V letech porevolučních zkomponoval pro univerzitu fanfáry i Jan Vičar. Jeho dílo Vivat Universitas! je v současné době provozováno k významným univerzitním událostem nejvíce.

Tato práce neuzavírá kapitolu hudby a hudebního dění na univerzitě v Olomouci. Naopak nabízí další možnosti zpracování. Jedna z eventualit je prostřednictvím metody komparativní porovnat hudební dění na univerzitě v Olomouci se situací na dalších českých univerzitách, které nejsou primárně hudební, tedy například Masarykova univerzita v Brně či Univerzita Karlova v Praze.

Předkládaná práce sleduje hudební dění na Univerzitě Palackého do roku 1989. Jako vhodné se tedy jeví dopracování reflektované problematiky do doby současné. S tím pak souvisí i další možné srovnání, do jaké míry se změnilo v rovině kvantitativní a kvalitativní, hudební dění na univerzitě po revoluci. Vliv na rozvoj kulturního života po roce 1989 mělo i otevření Jezuitského konviktu, kdy Univerzita Palackého získala prostory pro výuku, ale především pro pořádání koncertů, festivalů a dalších uměleckých aktivit jak studentů, tak i pedagogů. Především však poskytla prostory pro propojení akademické půdy s veřejným uměleckým životem, obyvateli města Olomouce a podpořila uměleckou spolupráci se zahraničními hosty.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem se univerzita vedle Moravské filharmonie a Moravského divadla řadí mezi nosné složky, které rozvíjejí hudební kulturu minimálně regionální. Instituce v podobě Univerzity Palackého je velký kolos, na kterém se během jejího znovuoživení vystřídala řada umělců a souborů

a jejichž význam se zapsal do historie univerzity samotné, města Olomouce a republiky.

Resumé

Diplomová práce *Hudba na Univerzitě Palackého v letech 1946–1989* představuje hudební život v akademických prostorách, jeho přesah a význam jak na univerzitě, tak vliv na hudební kulturu města Olomouce, či republiku.

První kapitola s názvem *Exkurz do dějin Univerzity Palackého v Olomouci*, sleduje novodobé dějiny univerzitního ústavu. Následující kapitoly mapují hudební dění na univerzitě.

Kapitola s názvem Hudební dění na Univerzitě Palackého v letech čtyřicátých zaznamenává důležité historické události týkající se jejího znovuoobnovení a předkládá informace o soutěži na hudební znělky. Univerzita požádala šest českých autorů, aby sepsali krátkou reprezentační skladbu. Osloveni byli Emil Axman, Vladimír Ambros, Jaroslav Kvapil, František Suchý a Iša Krejčí. Do současné doby se nepodařilo dochovat jednotlivé fanfáry, které univerzitě autoři dedikovali. Je však dochována písemná komunikace mezi autory Kvapilem a Blažkem – ti věnovali univerzitní fanfáry a Axmanem, který složil hudbu smuteční. Podle přehledu archiválií však víme, že v Archivu Univerzity Palackého se nacházela i partitura Rektorské znělky Iši Krejčího. Z pramene vyplývá, že jednotlivé partitury převzala v kopii Hudba Pohraniční stráže. Notový materiál se zde však již nenachází. Kapitola dále rekapituluje slavnostní den znovuoobnovené univerzity prostřednictvím oddílu Slavnostní otevření Univerzity Palackého v Olomouci. Zaznamenává zde hudební dění jak v den zahájení slavnosti, tak další významnější události. Představuje první významné pedagogy, autory a výkonné umělce, kteří začali s univerzitou spolupracovat od akademického roku 1947–1948. Vyučovali zde jak významní regionální umělci jako byl Gustav Pivoňka, tak Iša Krejčí či Josef Schreiber. Pokouší se informovat o prvních studentských aktivitách v podobě orchestru Edwina Kulfirista a prostřednictvím pamětí Roberta Smetany představit počátky hudebního života a aktivit olomouckých studentů.

Kapitola reflektující hudební dění v letech padesátých je již obsáhlejší z důvodů pomoci pamětníků, kteří byli ochotni hovořit o svých uměleckých studentských aktivitách. Historická dekáda let padesátých začíná představením významných univerzitních akcí a zmiňuje první organizaci studentského svátku Majáles. Přestavuje významné soubory, mezi které patřil Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky, Cimbálová muzika Univerzity Palackého, Jazzový orchestr Ludvíka Nováka či seskupení Olympic. Nadále zde působil Iša Krejčí, Gustav Pivoňka a Josef Schreiber. Přišli však i další významné osobnosti Stanislav Bína a Miroslav Melkus.

Šedesátá léta byla velmi plodná na umělecké osobnosti, které svým přesahem do jisté míry ovlivnily kulturní život na Olomoucku, ale i na univerzitě. Byl to Mojmír Zedník, Pavel Čotek a Stanislav Běhal. Rozrostla se i sborová činnost, kterou nejen v oblasti sborové organizace představovali osobnosti Josefa Vaci, Jaromíra Borovičky a Jana Bukovjana. Dále Leoš Švagera, Jaroslav Václavek, dirigent Pavel Vondruška či regionální skladatel a organolog Zdeněk Fridrich. V šedesátých letech se rozrostla i umělecká aktivita studentů v podobě velkého počtu úspěšných souborů, které byly vedeny jednak samotnými studenty, tak fungovaly ve spolupráci s pedagogy a profesionálními umělci. Uvedme Učitelský symfonický orchestr, Dechový orchestr, Pěvecké sdružení olomouckých učitelek, Komorní smyčcový orchestr, Iuventus cantas, Smyčcové kvarteto Univerzity Palackého, Klavírní duo Pavla Klapila a Jana Šimíčka a populární kapely OPUS a AB dixieland.

V sedmdesátých letech na univerzitě působili významní umělci, kteří se zde objevovali jak v letech předešlých, tak přibili další osobnosti Pavel Klapil, Jan Vičar, Anna Hutáková či Jana Glogarová. Nadále zde fungoval Pěvecký sbor olomouckých učitelek, v jehož vedení se vystřídali Jan Bukovjan a nadějný dirigent Jan Vičar. Dále Komorní pěvecký sbor Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, Komorní orchestr, či populární skupina Falešní hráči. V sedmdesátých letech také na univerzitě studovaly osobnosti, které patří v současné době ke špičkám svého oboru. Byl to Emil Viklický a Jiří Pavlica.

V letech osmdesátých se na Univerzitě Palackého pohybovali umělci, které jsme představili v rámci předchozích kapitol. Avšak v osmdesátých letech se stal členem pedagogického sboru nadějný varhaník Petrem Planým. Mezi významná tělesa studentská či tělesa, která vystupovala pod hlavičkou Univerzity Palackého, zmiňme Kvarteto Františka Stupky, Pěvecký sbor olomouckých učitelek, Olomoucké klavírní trio, Komorní orchestr Iši Krejčího, Cimbálovou muziku Martina Ondráška, hudební těleso Nota Bona či populární formaci Znamení dechu.

Summary

Dissertation called Music at Palacký University in 1946-1989 follows musical life in academic circles and its significance for the university as well as for the musical culture in the town of Olomouc and the Czech Republic.

First chapter called The Digression to the History of Palacký University Olomouc describes contemporary history of the university institution. Following chapters present music development at the university. Chapter called Music

Development at Palacký University in the 1940s recounts important historical events regarding its restoration and provides information about jingle contest. The university requested six Czech authors to write a short representative piece. Emil Axman, Vladimír Ambros, Jaroslav Kvapil, František Suchý and Iša Krejčí were addressed. Individual fanfares, which the authors dedicated to the university, are not preserved to this day. However, written communication between authors Kvapil and Blažek, who dedicated university the fanfares, and Axman, who composed mourning music, is preserved. It is known on the basis of the register of records, that rector's jingle sheet music by Iša Krejčí was in the Palacký University Archives. It reveals that individual sheet musics were adopted by orchestra Hudba Pohraniční stráže, but these are not kept there anymore. In part called Opening Ceremony of Palacký University Olomouc, the chapter recapitulates the memorable day, when the university was restored. Music development on the day of celebrations as well as on other significant events is documented. It introduces first important teachers, authors and artists, who had started to cooperate with the university in the academic year of 1947-1948. Significant regional artists such as Gustav Pivoňka taught there as well as Iša Krejčí and Josef Schreiber. It informs about early student activities such as orchestr Edwina Kulfirsta and introduces beginning of musical life and activities of students in Olomouc via Robert Smetana's memoirs.

Chapter reflecting musical development in the 1950s is more extensive thanks to help of contemporary witnesses, who were willing to talk about their student musical activities. Historical decade of 1950s commences with introduction of important university events and mentions organizing first student celebration called Majáles. It introduces important ensembles such as Soubor písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky, Cimbálová muzika Univerzity Palackého, Jazzový orchestr Ludvíka Nováka and Olympic. Iša Krejčí, Gustav Pivoňka and Josef Schreiber were still present at the university. Besides, other significant artists such as Stanislav Bína and Miroslav Melkus came to the university.

The 1960's were rich in fine artists, who influenced cultural life in Olomouc region as well as at the university. These were Mojmír Zedník, Pavel Čotek and Stanislav Běhal. There was increase of choir activity, which was represented and organized by Josef Vaca, Jaromír Borovička and Jan Bukovjana. Then Leoš Švagera, Jaroslav Václavek, conductor Pavel Vondruška, and regional composer and organologist Zdeněk Fridrich. In 1960's, there was also significant increase in student art activities in form of considerable amount of successful ensembles, which were led by students themselves or worked in cooperation with teachers and professional artists. For example Učitelský symfonický orchestr, Smyčcové kvarteto, Dechový orchestr, Pěvecké sdružení olomouckých učitelek, Komorní smyčcový orchestr, Iuventus cantas, Smyčcové kvarteto Univerzity Palackého, Klavírní duo Pavla Klapila a Jana Šimíčka and popular bands called OPUS and AB dixieland.

In the 1970s, significant artists continued to work at the university and other figures such as Pavel Klapil, Jan Vičar, Anna Hutáková and Jana Glogarová got involved. Pěvecký sbor olomouckých učitelek was conducted by Jan Bukovjan followed by promising conductor Jan Vičar. Other ensembles present were Komorní pěvecký sbor Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, Komorní orchestr, and popular band Falešní hráči. Artists who are nowadays on the top of their fields studied at the university at that time. These were Emil Viklický and Jiří Pavlica.

In the 1980s, the artists introduced in previous chapters continued to cooperate with Palacký University. Promising organist Petr Planý became a new member of teaching staff and is nowadays an important member. Significant student ensembles and ensembles under Palacký University were Kvarteto Františka Stupky, Pěvecký sbor olomouckých učitelek, Olomoucké klavírní trio, Komorní orchestr Iši Krejčího, Cimbálová muzika Martina Ondráška, ensemble Nota Bona and popular band Znamení dechu.

Zusammenfassung

Diplomarbeit „Musik an der Palacký-Universität zwischen 1946-1989“ folgt das Musikleben in den akademischen Räumlichkeiten, sein Übergreifen und Bedeutung sowohl an der Universität als auch in der Musikkultur der Stadt Olomouc oder der Republik.

Erstes Kapitel mit dem Titel Exkursion in die Geschichte der Palacký-Universität in Olomouc beschäftigt sich mit der neuzeitlichen Geschichte der Universität. Darauf folgende Kapitel erkunden musikalisches Geschehen an der Universität. Das Kapitel mit dem Übertitel Musikleben an der Universität in den 40. Jahren vermerkt wichtige historische die Erneuerung der Universität betreffende Ereignisse und es weist Informationen über den Wettbewerb auf Kennmelodien vor. Die Universität ersuchte sechs tschechische Autoren um kurze repräsentative Komposition. Angesprochen wurden Emil Axman, Vladimír Ambros, Jaroslav Kvapil, František Suchý und Iša Krejčí. Bis dahin wurden die einzelnen Fanfaren überliefert, die der Universität von den Autoren geschenkt wurden. Es wurde aber der Briefverkehr zwischen den Autoren Kvapil und Blažek, die Fanfaren widmeten, und Axman, der Trauermusik komponierte. Laut des Überblicks der Archivalien weiß man aber, dass im Universitätsarchiv auch Partitur der Rektoren-Kennmelodie von Iša Krejčí aufbewahrt wurde. Aus der Quelle ist nachvollziehbar, dass die Partituren Musik des Staatsgrenzen-Schutzes übernahm. Das Kapitel rekapituliert auch den Tag der Erneuerung der Universität mithilfe von des Abteils „Feierliche Eröffnung der Palacký-Universität in Olomouc“. Es folgt hier das Musikgeschehen am Tag der Feier sowie weitere bedeutenden Ereignisse. Es stellt erste bedeutende Pädagogen, Autoren und Künstler, die seit 1947/1948 mit der Universität mitarbeiten begonnen. Es unterrichteten hier sowohl bedeutende regionale Künstler, wie Gustav Pivoňka, als auch Iša Krejčí oder Josef Schreiber. Es informiert auch über erste studentische Aktivitäten in der Gestalt des Orchesters Edwin Kulfirts und mittels der Memoiren von Robert Smetana über Anfänge des Musiklebens sowie der Aktivitäten von Olomoucer Studenten. Das Kapitel über 50. Jahre ist aus dem Grunde der Zeitzeugen schon umfangreicher, die bereit waren, über ihre künstlerischen studentischen Aktivitäten zu sprechen. Diese Dekade beginnt mit der Vorstellung der wichtigen Universitätsergebnisse und sie erwähnt die erste Organisation des Studenten-Festtagen Majales. Das Kapitel stellt bedeutende Ensembles wie Spanische und Latein-Amerikanische Lieder- und Tanzgruppe, Zimbalmusik der Palacký-Universität, Jazz-Orchester von Ludvík Novák sowie Kapelle Olympic vor. Weiter

wirkten hier Iša Krejčí, Gustav Pivoňka und Josef Scheriber. Es kamen auch weitere Persönlichkeiten, z. B. Stanislav Bína und Miroslav Melkus. 60. Jahre waren sehr fruchtbar, was künstlerische Persönlichkeiten betrifft, die das Kulturleben im Kreis von Olomouc sowie an der Universität beeinflussten. Es waren Mojmír Zedník, Pavel Čotek und Stanislav Běhal. Es vergrößerte sich auch die Chor-Tätigkeit, um die sich Josef Vaca, Jaromír Borovička und Jan Bukovjan kümmerten. Weiter Leoš Švagera, Jaroslav Václavek, Dirigent Pavel Vondruška oder regionaler Komponist und Organologe Zdeněk Fridrich. In dieser Zeit vergrößerte sich auch die Anzahl von studentischen Ensembles, die einerseits von den Studenten, andererseits von Pädagogen und professionelle Künstler leiteten. Hier gehörten Lehrer-Symphonieorchester, Streichquartett, Blasorchester, Gesangsverein der Olomoucer Lehrerinnen, Kammerstreichorchester, Iuventus cantat, Streichquartett der Palacký-Universität, Klavier-Duo von Pavel Klapil und Jan Šimíček und populäre Bands OPUS und AB Dixieland. In den 70. Jahren wirkten an der Universität bedeutende Künstler, die hier schon früher tätig waren, aber die auch neu kamen, wie Pavel Klapil, Jan Vičar, Anna Hutáková oder Jana Glogarová. Auch weiter existierte hier der Gesangsverein der Olomoucer Lehrerinnen, in derer Leitung sich Jan Bukovjan und talentierte Dirigent Jan Vičar wechselten. Weiter Kammergesangschor der Pädagogischen Fakultät der Palacký-Universität, Kammerorchester oder populäre Kapelle Falsche Spieler. In den 70. Jahren studierten an der Universitäten auch Persönlichkeiten, die zurzeit zum Gipfel derer Tätigkeit gehören. Es waren Emil Viklický und Jiří Pavlica. In den 80. Jahren bewegten sich an der Palacký-Universität Künstler, die wir im Rahmen der vorangehenden Kapitel vorstellten. Zum neuen und zugleich bedeuteten Mitglied des pädagogischen Kollegiums wurde Organist Petr Planý. Zu den bedeuteten studentischen oder unter dem Namen der Universität auftretenden Klangkörpern gehörten František-Stupka-Quartett, Gesangsverein der Olomoucer Lehrerinnen, Olomoucer Klavier-Trio, Iša-Krejčí-Kammerorchester, Zimbalmusik von Martin Ondrášek, Nota Bona oder populäre Formation Znamení dechu.

Prameny

Archiv národního muzea (ANM)

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1185, Universita Palackian Ol.

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 17, inv. č. 1024, Kultura v Olomouci před a po okupaci (projev na veřejné plenární schůzi KSČ v Olomouci 25. 1. 1965)

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1107, O bojích o Olomouc v roce 1945

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1108/1, Vyprávění o obnovování univerzity v Olomouci

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1113, Profesor ThDr. František Cinek a Universita Palackého v Olomouci

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1116, Proč byla založena Václavkova Olomouc?

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1118, Robert Smetana: Olomouc 1945-1965

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 20, inv. č. 1119, Vlastní články o Olomouci, Dvacet let Olomouce a další stati

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1173, Aktový materiál k působnosti R. S. na univerzitě v Olomouci

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1183, Katedra hudební vědy a výchovy FF UP v Olomouci, její vznik a rozvoj, hudební nástroje

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1187, Academia film Olomouc – zpravodaj

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 30, inv. č. 1188, Pozvánky na různé akce Palackého university v Olomouci

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 13, inv. č. 902, Svaz čs. Skladatelů

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 12, inv. č. 890, Spolek pro komorní hudbu v Olomouci

ANM, fond Robert Smetana, k. č. 11, inv. č. 794, Lidová univ. Olomouc.

ANM, inv. č. 1188, k. č. 30, K oslavě Františka Palackého.

Archiv Univerzity Palackého (AUP)

AUP, (bez sig.) Seznam přednášek fakulty společenských věd Univerzity Palackého v Olomouci, 1959-60.

AUP, (bez sig.), Seznam přednášek fakulty společenských věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1958-59.

AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950.

AUP, (bez sig.), Seznam přednášek na Pedagogické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1949-1950.

AUP, Agenda ČSM PU 1965/1966, fascikl 15, F 15/83. Majáles (průběh, hodnocení atd.) 1966

AUP, Agenda ČSM PU 1967/1968, fascikl 17/1, F17/1/111. Majáles 1968.

AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1987, str. 13

AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 2/1988, str. 18.

AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 3/1988, str. 11.

AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1989, str.

AUP, časopis Interes – zpravodaj studentů a učitelů Univerzity Palackého v Olomouci, 1/1987, str. 5.

AUP, fond Agenda ČSM 1955 – 1958, fasc. 7, složka Orchestr Palackého university v Olomouci

AUP, inv. č. 3195, složka prf. PhDr. Smetana Robert, DrSc.

AUP, inv. č. 5758, složka Zedník Mojmír,

AUP, Pk 26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947

AUP, Pk 26, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1947.

AUP, PK 71. Seznam přednášek pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

AUP, PK 81. Seznam přednášek pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

AUP, PK 85. Seznam přednášek pedagogické fakulty Univerzity Palackého.

AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947

AUP, Pk-24, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1946-1947.

AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48.

AUP, Pk-27, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v zimním semestru 1947-48.

AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948.

AUP, Pk-28, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1948.

AUP, PK-282, Palackého universita lidu, studijní rok 1950-1951.

AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949.

AUP, Pk-31, Seznam přednášek Palackého university v Olomouci v letním semestru 1949.

AUP, Pk-36, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci v akademickém roce 1950-1951.

AUP, Pk-37, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci na kursu pro plánování v akademickém roce 1951-1952.

AUP, Pk-38, Seznam přednášek na Filozofické fakultě Palackého university v Olomouci a na kursu pro plánování v akademickém roce 1952-1953.

AUP, Pk-42, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1954-1955.

AUP, Pk-44, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1955-56.

AUP, Pk-45, Seznam přednášek vysoké školy pedagogické a filozofické fakulty PU v Olomouci, 1956-57.

AUP, Pk-47, Seznam přednášek fakulty přírodních věd, Vysoké školy pedagogické v Olomouci, 1957-58.

AUP, RUP I., K45, Hudební znělky. Dopisy určeny Zdeňku Blažkovi, Vladimíru Amborosiv, Jaroslavu Kvapilovi a Emilu Axmanovi.

AUP, složka Josef Schreiber (bez inv. č.);

AUP: FLP revue č. 1, 1964; FLP revue č. 3, 1964; FLP revue č. 1-2, 1965, FLP revue č. 4, 1965; FLP revue č. 7-8, 1965.

Archiv ministerstva vnitra (AMV)

AMV, inv. č. 316, H 1–4, Bezpečnostní opatření a sledování veřejného mínění obyvatelstva během událostí v Polsku a Maďarsku v roce 1956.

Notový archiv Moravské filharmonie Olomouc

Novinové články

Bukovjan, Jan: Deset let Pěveckého sboru olomouckých učitelek při UP. Stráž lidu, 12. října 1972, str. 4.

Cesta s písní k přátelům na Rožňavsku. Stráž lidu, 10. září 1974, str. 4.

Leoš Švagera. Pedagog, skladatel: rozhovor s odborným asistentem PF UP v Olomouci. Nová svoboda, 31. ledna 1987, příl. Magazín č. 4, str. 7.

Dvacet let Univerzity Palackého. Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966.

Dvořákovský kult v olomouckém Žerotínu neodumírá. Žerotín studuje Svatou Ludmilu a Stabat Mater. Vzpomínka na doby, kdy olomoučtí umělci zpívali pod taktovkou Ant. Dvořáka. Osvobozený našinec, č. 4, r. 80, 5. ledna 1947, str. 21.

Fischer, Josef, Ludvík.: Olomouc vítá presidenta republiky Dr. E. Beneše k slavnostnímu otevření Palackého university. Osvobozený našinec, č. 44, r. 80., 21. února 1947, str. úvodní

Fischer, Josef, Ludvík.: Slavný den. Svobodné noviny, č. 44, r. 80, 21. února 1947, str. 3.

Fridrich, Zdeněk: Na přelomu roku. Svobodné slovo, 8. ledna 1973, str. 5.

Grasse, Zdeněk.: Za Jaroslavem Václavkem. Žurnál, r. 11, č. 22, 15. března 2002, str. 4.

Hrabalová, Lenka: Návštěvou u Lužických Srbů. Stráž lidu, 24. dubna 1957, str. 3.

Juga, Stanislav.: Hrají Falešní hráči. Nová svoboda, 25. dubna 1973, str. 5.

Just, Jaroslav: Nejmladší fakulta Univerzity Palackého. Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966.

Kavanová-Šprincová, Stáňa: O tom, jak byla universita v Olomouci obnovena. (Polemika k článku Roberta Smtany). Kdy, kde, co v Olomouci. Červenec 1996, str. 40-41.

Klapil, Pavel: Za docentem Zdeňkem Fridrichem (27. 8. 2002). Žurnál, r. 12, č. 2, 27. září 2002, str. 7

Klimeš, Miroslav: Hudba zní univerzitou. Červený květ, Ostravský kulturní měsíčník, č. 6/1964, str. neuvedena.

Klimeš, Miroslav: Jubilejní koncert olomouckých učitelek. Stráž lidu, 21. října 1982, str. 4.

Klimeš, Miroslav: Zajímavý sborový koncert. Stráž lidu, 22. listopadu 1979, str. 4.

Kolář, Bohumil: Olomouc pietně vzpomíná. Kdy, kde, co v Olomouci, červenec 2003, str. 14.

Komorní koncert na filozofické fakultě. Stráž lidu, 14. února 1978, str. 4.

Komorní orchestr Iši Krejčího. Stráž lidu, 28. listopadu 1989, str. 4.

Komorní orchestr Iši Krejčího: zdařilý koncert mladého sdružení. Stráž lidu, 21. května 1988, str. 4.

Koncert olomouckých učitelek. Stráž lidu, 1. července 1982, str. 4.

Jaromír Borovička šedesátiletý. Zpravodaj Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, č. 23-24, 1986-1987, str. 32-33.

Luska, Jiří: Tradice a současnost hudební vědy a výchovy. Stráž lidu, 8. března 1988, str. 4.

Maňák, Pavel: Za docentem MUDr. Miloslavem Korhoněm, CSc. Žurnál UP, č. 16, r. 8, 29. ledna 1999, str. 5.

Michalík, Jan: O jednom jazzovém snažení: k nedávnému karlovarskému festivalu. Stráž lidu, 14. května 1987, str. 4.

Mikeš, František: Na orlovské nástroje. Nová svoboda, 23. února 1967, str. 4.

Mikeš, František: Pět let úspěšné činnost učitelského symfonického orchestru. Stráž lidu, 24. května 1966, str. 3.

Ministr dr. Zdeněk Nejedlý čestným doktorem Palackého university. Rudé právo, č. 150, r. 52, 26. června 1949, str. 7.

Ministr Nejedlý navštíví Olomouc. Rudé právo, č. 141, r. 52, 16. června 1949, str. 6.

Na pěknú notečku. Stráž lidu, 23. února 1988, str. 4.

Nota Bona. Stráž lidu, 4. června 1987, str. 4.

O umělecké činnosti olomouckých studentů. Kdy, kde, co v Olomouci, srpen 1989, str. 28-29.

Olomouc umí. Stráž lidu, 25. dubna 1981, str. 4.

Olomoučtí Falešní hráči. Stráž lidu, 21. května 1974, str. 4.

Opožděný lístek z Plzně. Stráž lidu, 23. srpna 1985, str. 4.

Patnáct let Pěveckého sboru olomouckých učitelek. Kdy, kde, co v Olomouci, leden 1977, str. 10-11.

Politicko-výchovná spolupráce vysokých škol. Stráž lidu, 15. března 1977, str. 4.

Proud sborového zpěvu: olomoucké učitelky na zájezdu v NDR. Nová svoboda, 9. června 1981, str. 5.

Představujeme Vám Stupkovo kvarteto. Zpravodaj Kruhu přátel hudby při SF v Brně, roč. 36, č. 5, str. 2-3.

Přehlídka hudební interpretace studentů filosofických fakult. Stráž lidu, 25. května 1974, str. 4.

Příjemný večer s olomouckými učitelkami. Stráž lidu, 2. července 1981, str. 4.

Přivezli si Portu. Stráž lidu, 17. července 1982, str. 4.

Rok české hudby. Stráž lidu, 20. listopadu 1984, str. 4.

Rozdávají radost. Stráž lidu, 22. prosince 1979, str. 8.

Se Zdeňkem Fridrichem odchází oblíbený varhaník a skladatel. Olomoucké listy, č. 36, r. 2, str. 11.

Sehnal, Miroslav: Jazzoví hosté v Ostravě. Ostravský večerník, 18. listopadu 1986, str. 4.

Skalička, Jiří: Diskutujeme o koncepci kulturního života Olomoucka. Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966, úvodní strana.

Smetana, Robert: O tom, jak byla universita v Olomouci obnovena (1, 2, 3, 4). Kdy, kde, co v Olomouci. Únor 1996, str. 30-31; březen 1996, str. 30-31; květen 1996, str. 45-47; červen 1996, str. 46-48

Smetana, Robert: O tom, jak byla universita v Olomouci obnovena (3). Kdy, kde, co v Olomouci. Květen 1996, str. 47.

Ocisková, Eva, Hudební současnost v Olomouci, Hudební rozhledy 38, 1985, č. 3, s. 101-102.

Iuvenes příslibem. Ostravský kulturní měsíčník, roč. 3, č. 3, 1978, str. 73-74.

Studentská umělecká soutěž na filosofické fakultě v Olomouci. Nová svoboda, 29. dubna 1971, str. 5.

Úspěšná soutěž studentů pedagogické fakulty UP. Stráž lidu, 6. dubna 1972, str. 4.

Portrét zpívajícího sboru. Učitelské noviny, roč. 30, č. 24, 1980, str. 6.

Šprinc, Zdeněk: Příspěvek k historii obnovení olomoucké univerzity (1946). Kdy, kde, co v Olomouci. Září 1996, str. 42-44.

Urbášek, Pavel: Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha.“ Žurnál, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004, str. 7.

Úspěch olomouckých vysokoškoláků. Stráž lidu, 7. června 1977, str. 4.

Úspěšná hudební skupina. Stráž lidu, 16. února 1982, str. 4.

Úspěšná soutěž talentů. Stráž lidu, 6. května 1971, str. 4.

Úspěšný koncert pedagogické fakulty UP. Stráž lidu, 3. listopadu 1973, str. 4.

Úspěšný sbor z pedagogické fakulty. Stráž lidu, 20. prosince 1973, str. 4.

Václavík, Antonín: Dvacet let Univerzity Palackého. Stráž lidu, č. 14, r. 46, 18. února 1966, str. 4.

Večer hudby poezie. Komorní koncert Iši Krejčího. Stráž lidu, 3. ledna 1989, str. 4.

Vřelé přijetí v Bulharsku. Stráž lidu, 23. července 1985, str. 4.

Významný projev presidenta republiky Dr E. Beneše. Osvobozený našinec, č. 45, r. 80, 22. února 1947, str. úvodní.

Vzorně reprezentovaly okres i kraj. Stráž lidu, 10. července 1976, str. 3.

Vzpomínka na profesora Roberta Smetanu. Stráž lidu, 18. října 1988, str. 4.

Zpívali v NDR. Stráž lidu, 19. května 1981, str. 4.

Za krásou tónů: nové kvarteto. Stráž lidu, 27. května 1986, str. 4.

Zdařilý koncert pedagogické fakulty. Stráž lidu, 3. listopadu 1973, str. 4.

Znamení dechu. Nová svoboda, 4. listopadu 1989, příl. Magazín, č. 44, str. 6.

Zpívá Nota Bona. Stráž lidu, 17. listopadu 1987, str. 4.

Zpívali dělnické písně. Nová svoboda, 3. července 1975, str. 5.

Literatura

Brezovská, Markéta: Prof. Pavel Klapil – hudební pedagog a folklorista. Bakalářská práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 2010.

Dvořák, Jaromír; Kvapil, Š, Josef: Václavkova Olomouc 1961, Sborník referátů a diskusních příspěvků o kramářské písni. Praha 1963.

Fiala, Jiří; Kašpar, Zdeněk; Mlčák, Leoš; Pojsl, Miloslav; Urbášek, Pavel: Univerzita v Olomouci (1573-2009). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2009.

Fialová, Ivana: Robert Smetana – život a dílo. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1992.

Holzknicht, Václav: Iša Krejčí. Praha 1976.

Jiřoušek, Miroslav; Oldřich, Sirovátka: Písně z Hané. Praha 1954.

Juráková, Ivana: Pedagogická a organizační činnost učitele a hudebního skladatele Pavla Čotka, nositele Vyznamenání za vynikající práci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1986.

Klapil, Pavel: Než spadne rosa. 15 hanáckých lidových písní ze zápisů Miroslava Jirouška. Velká Bystřice 1994.

Kopecký, Jiří: Jaroslav Šeda a hudební život poválečného Československa. Diplomová práce, Filozofická fakulta. Olomouc 2002.

Krejčířová, Dagmar: Kapitoly z dějin Katedry hudební vědy a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1986.

Navrátil, Jan: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573 – 1973. Ostrava 1973.

Soupis díla doc. PhDr. Zdeňka Fridricha, CSc. (12. 1. 1927 – 27. 8. 2002). Sestavila Květuše Raueová-Fridrichová. In: Acta universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Paedagogica, Hudební věda a výchova 9. Olomouc 2003.

Šantavý, František; Hošek, Emil: Organizace/pečeti a insignie Olomoucké univerzity v letech 1573/1973. Univerzita Palackého, Olomouc 1980.

Šišková, Hana: Život a dílo vysokoškolského učitele a hudebního skladatele Mojžíra Zedníka. Diplomová práce, Pedagogická fakulta, Olomouc 1990.

Urbášek, Pavel: Olomoucká normalizační ouvertura Jaromíra Hrbka. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophic Historica. Olomouc 2002.

Urbášek, Pavel: Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci. Jaromír Hrbek – rektor „monarcha“. Žurnál UP, č. 7, r. 14, 5. listopadu 2004.

Vičarová, Eva: Gustav Pivoňka v olomouckém hudebním životě (1919–1977). In: Hudba v Olomouci a na střední Moravě II. Univerzita Palackého v Olomouci 2008.

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1968-63>

<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/>

<http://www.bandzone.cz/petrjunk>

http://www.fnol.cz/i-interni-klinika-kardiologicka-zakladni-informace-sekce_462.html

http://www.fnol.cz/i--interni-klinika---kardiologicka-zakladni-informace-sekce_462.thml

http://www.fnol.cz/i--interni-klinika---kardiologicka-zakladni-informace-sekce_462.html

Kroniky a výpovědi pamětníků

Emailová korespondence s Janem Blümllem v oblasti nonartificiální hudby.

Emailová korespondence s Janem Vičarem nad tématem Pěvecký sbor olomouckých učitel, poskytl dne 18. března 2013.

Kronika Smyčcového kvarteta Univerzity Palackého, poskytl Vladimír Žůrek.

Kronika Stupkova kvarteta, poskytl Vladimír Žůrek.

Kronika zájezdu orchestru do NDR, poskytla Květa Fridrichová-Raueová.

Rozhovory a elektronická komunikace s Pavlem Klapilem.

Výpovědi Arnošta Skoupého o Souboru písní a tanců Španělska a Latinské Ameriky a Cimbálové muzice Univerzity Palackého, poskytl dne 27. února 2013.

Anotace

Příjmení a jméno autora:	Kráčmarová Pavlína
Název katedry, fakulty a univerzity:	Katedra muzikologie Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci
Název diplomové práce:	Hudba na Univerzitě Palackého v letech 1946–1989
Anglický název práce:	Music at Palacký University in 1946–1989

Vedoucí diplomové práce:	Mgr. Petr Lyko, Ph.D.
Počet stran:	126
Počet znaků:	259 612
Počet stran příloh:	11
Počet titulů použité literatury:	17
Klíčová slova:	Univerzita Palackého, Olomouc, skladatelé, výkonní umělci, dirigenti, studenti

Charakteristika diplomové práce: Předmětem práce je představit hudebním hudební dění v prostorách univerzity. Sleduje paralely a přesahy vlivu Univerzity Palackého v rámci města Olomouce, regionu, republiky i ojedinělé přesahy mimo republiku. Zabývá se významnými umělci, tělesy a studenty, kteří ve vymezeném časovém období na Univerzitě Palackého v Olomouci působili.

Přílohy